

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת חקת - בלק תשפ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

חֲלוּץִי, פֶּרֶק שְׁלִישִׁי – אֵלּו טְרֹפּוֹת דָּף נָב עֲמוּד א – מִתּוֹךְ מַהְדוּרַת "אֲבוֹן יִשְׂרָאֵל" (שְׁטִיזוּלִיץ) רֶגֶג
 רִישׁ

1 חוֹל הַלָּא קִיָּם דְּמִשְׁתַּרְקִי וְאִינוּ נִבְשָׁב לַעֲלֹם. חוֹל הַגַּם – אֲבַנִּים גְּדוּלוֹת
 2 שְׁבוּ מִסְרֻקֵי הַתּוֹק כְּשׁוֹפְלֵי עֲלֵיהֶם. אֲבָךְ דְּרִיבִים – גַּם הוּא נִבְשָׁב וְנַעֲשֶׂה קֶשֶׁה.
 3 הַיִּנְגָּא * וְאִישְׁתַּרְרִים בְּלַעַן, תָּבֵן שֶׁל חֲטִים וְשׁוֹעֲרוֹם. בּוּטָא – הַבְּחֵלָה, חֲזִיז וְכַל
 4 דְּמִינֵיהוּ – מָגוּם שִׁפּוֹן שְׁדוּף קֶשֶׁה, חִישִׁינן אֵם נַפֵּל עֲלֵיהֶם. כָּל מִינֵי קִמְנִיתֵי אֵל
 5 חִישִׁינן, בְּמִשְׁתַּרְקִי מַהְדְּרוּ וְאִינוּם
 6 נִבְשָׁבִים יַחַד. רֹבִיא – תַּחְתּוֹ, חִימִצִּי –
 7 *פֶּשֶׁלִישׁ, מִתְּלֻקֵי הָן וְאִינוּם בִּכְשֵׁם. חִימִצִּי –
 8 *צִדְרִירִישׁ, וְאִינוּם לֹא מִישְׁתַּרְקִי. –
 9 בְּל דְּמִישְׁתַּרְקִי – מִתְּלֻקֵי הוּא מִנְהוּ וְאִינוּ
 10 נִבְשָׁבִים יַחַד, הַתּוֹפֵל עֲלֵיהֶם נִשְׁמַט הַחֹלֶף,
 11 וְאִין אֲבָךְ חֲבֵט, דְּבוּק – *גִּלְדוּלִיא בְּלַעַן.
 12 וְתוֹחַן אוֹתוֹ בְּדָף קֶטַן, וְהַעֲפֵן שׁוֹבֵךְ בְּלִי
 13 וְדִמְבָּק וְכוּ' וְיִפְרֹחַ עַד הַדָּף וְנֹפֵל אֵלָּה. כְּחַד
 14 נַפְסָא – שִׁילָא נִדְבַק אֵלָּה בְּגַף אַחַת וְיִפְרֹחַ
 15 בְּשַׁנְיָה, חִיבִי נִיקוּם – בְּמַה יִּיבֹד יִחַד לְחֻקִּים
 16 וְלִישָׁא שֶׁן עֲמִמְזוּ הַלְבֵּן, כְּשׁוֹנֵפֵן חֲנֻבָּ
 17 בְּנִפְלֵה גְמוּרָה. אֶעֱבִיבִי דַפְסָא – בְּמִקְצֵת
 18 הוּא נִשְׁבָּא אֶת עֲצֻמוֹ עֲקֻבָּא בְּהַפִּים, הוּא
 19 רִאשׁ הַתּוֹפֵל, מְקוּם שׁוֹחֲתִין הַבְּנָן מִן הָאוֹת.
 20 כְּתִירָנִי אֲבָךְ – אֵלָּא אֵם כִּן עֲמוֹ הַתּוֹק.
 21 כְּתוּב בְּחִלְבוֹת גְּדוּלוֹת: כִּל הַיִּבָּא דְּבַעִי
 22 בְּדִיקָא, בְּכוּן נִפְלֵה תְּשׁוּבָה דְּרוּסָה
 23 דְּמִכְשִׁיבִי בְּפֻרְחָא – הֵינִי מְלִי בְּרוּתָה
 24 קְמַאי דְּהוּוּ בְּקַיִא לְמִיבְדַק, אֲבָל אֲנִן לֹא
 25 בְּקַיִתָּאן וְלֹא סִמְכִינן אֲנַפְשִׁין, וְלִי נִרְחַא דְּאִין
 26 לֹא לִיחִין אֲבָךְ מַה שְׁעִינִי רֹאוּת, וּמִתוֹר
 27 לְסַמְרֵן לְעֻלֵי רִבְתִּין (בְּרִירִים יו): וְאֵל תְּשׁוּפֵן
 28 אֲשֶׁר יִדְהָא בִּימֵים הַחַיִּים, אֲבָל הוּא חוֹדֵר יִפְהָ.
 29 וְלִחְבִּיא לְפִנְיָ לֵךְ תְּחַבְּבִים וְכִל בְּהִיאָן
 30 כְּבִרְבִי, כִּי הַיִּבִי נִדְמִינְתִּיהָ סִבְכָא מְבַשְׂרָא
 31 וְסַנְדוּרֵיהוּ, עֲשִׂים וְשִׁתִּים צִלְעוֹת גְּדוּלוֹת
 32 שִׁישׁ בְּהוּן מוֹחַ שֶׁלֵּה לְכַחְמָה, אַחַת עֲשִׂירָה
 33 מִכָּאן וְאַחַת עֲשִׂירָה מִכָּאן, וְרוּב שַׁלְחָן הוּא
 34 שְׁתֵּי עֲשִׂרָה. חֲבִי עֲשִׂרָה, אוֹ אַחַת עֲשִׂירָה
 35 מִכָּאן וְאַחַת מִכָּאן, וְיִמְחִיזִין כְּלַפֵּי שְׂרָה –
 36 וְעֵינֵינוּ שִׁדוּחַ שְׁכַרְתוֹת אַחַת שְׁתֵּי עֲשִׂירָה
 37 צִלְעוֹת מְחַצֵּץ כְּלַפֵּי שְׂרָה, לֵפֵי שֶׁשֶׁם
 38 חֲזוּתָהּ וְלֹא מְחַצֵּה וְלֹצֵד חֲזוּתָהּ. בְּרִי זִמְאִי –
 39 לֹא יִדְעָנָא מִנֵּי. נַעֲרִיק כִּירֹב עַד אַחַד – כִּיּוֹן
 40 שְׁעִרְפֵּשׁ שֶׁשׁ מַהֵם, דְּהִינּוּ רֹב עַד אַחַד –
 41 טַרְפָּה, אֲבָל מְשַׁבְּתוֹרֵי לֹא מִשְׁרַפָּא אֵלָּא
 42 בְּשִׁתִּים עֲשִׂרָה, דְּהִינּוּ רֹב שֶׁנִּי צִדְרִין, וְחֹלִיאִי
 43 עֵבֶר – אֲפִילוֹ הַחֲטִים קִיּוּם, אֲמִירִי לִיח – בְּעו
 44 מִינְיָה נַעֲרִיקָה עֲלֵה מִכָּאן וְצִלַע כְּנַגְדָּה
 45 וְחֹלִיאִי קִימְתָה, מְחֻזֵּי נִיבְשָׁרִיא אֲמִירֵיתוּ –
 46 בְּתַמְיָה, בְּהַמָּה שֶׁנִּסְפַקָּה בְּאֲמַעְזֵיהָ אַחַם
 47 שְׁוֹאִלִים הֵיא וְנִבְלָה נִמִּי הִיא, כִּדְאִמְרֵי בְּרַק
 48 קְמַט (חֲלוּץִי כ.א.א.) וְהָא רֵב נִמִּי נִיבְשָׁרִיא

1 קִמְנִיתוֹת אֵין בְּהוּן מְשׁוּם רִיטוֹק אֲבִירִים כִּי – אִיתִי סְפִירִים דְּגִירִי בְּתַר חֲבִי מִצְעָא אֵין
 2 בְּהֵם מְשׁוּם רִיטוֹק אֲבִירִים, חֲפִצִי יֵשׁ בְּהֵם מְשׁוּם רִיטוֹק אֲבִירִים, כִּין לְגִישָׁת
 3 הַקְּנִטְרִס מְשַׁמַּע דְּלֹא הוּוּ בְּכַלל קְעִיתָהּ, וְשֶׁל לְמוֹד: דְּקִטְנִית מִיירִי בְּדַרְסִים דְּקִים, כְּמוֹ
 4 עֲרִישֵׁי וְאוֹתוֹ וְחֻתָּהּ. וְהָא רֵב נִמִּי גִיטְרָאמֵן קֶאמֶר – מְעִיקְרָא נִיטְרָא, אֲבָל לִיח דְּרַב שְׁפִיר,
 5 דְּלִמְטָא אֵין חֲטִיב נִיטְרָא, אֲבָל כִּין דְּחֻשִׁב
 6 הוּוֹא דְרַב כְּהֵנָּה נִבְלָה מְשׁוּם נִיטְרָא – רִידִיה
 7 נִמִּי נִבְלָה הִיא, *חִיבִי דְּהִינּוּ רֵב – לֹא דְרַב
 8 מְשׁוּם, דְּהִיאָה דְרַב לֹא נִיטְרָא הוּא, וְרִידוֹ הוּוֹ
 9 נִיטְרָא וְנִבְלָה, אֵלָּא כְּלִמְרֵה, מְרַב וְהָא לִיח
 10 לְמִפְשֵׁט, הוּא עֲדִיפָא מְרַב. סְבִירִי מִרְחַת רַחַח
 11 – אֲבָל אֵין בְּעוּ מִינְיָה דְּרַב, אִפִּילוּ אֵין מְנַשֵּׁר
 12 בְּתַרְתֵּי – לֹא רַחַח מִנְהָ שֶׁנִּשְׁמַט לְמִינְיָהּ, וּבְסוֹף
 13 פְּרַק שְׁנֵי וְבוֹחִים (כ.ב) אֵין שְׁתַּאֲבִים מִכָּאן, בְּכַאן
 14 נִבִּי הָא דְבַעִי מִנְיָה לֹא מְרַב: בְּהֵת לְמַדָּר בְּחֻץ
 15 לְרִבִּי יוֹסֵפִי מָא.
 16 נַעֲרִיקָה צִלַע טְרַפָּה – דְּרִידוֹ חֲבִירָה כְּבִנְטְרִסָּה אֲפִילוּ
 17 בְּלֹא אִסְתָּא, וְרִבְעוּ תֵם מְפִרְשֵׁי: עֵם
 18 הַאִסְתָּא, הָדָא מְשַׁמַּע לְעִיל צִלַע בְּלֹא חֲלִיא
 19 לִיכָא מָאן דְּטְרַף עַד דְּרַאיבִּי חוּב צִלְעוֹתָהּ, דְּפִרְךָ
 20 לְרַב כְּהֵנָּה וְלְרַב אִסִּי מְשַׁמַּל רֵב רִבִּי זִבְאִי וְמוֹרְבִי
 21 יוֹתָן.
 אֵילִימָא

1 וְנִשְׁתַּבְּרוּ – שְׂרִי. *נִשְׁתַּבְּרוּ
 2 רֹב צִלְעוֹתֵיהֶן, תְּנוּ רֶגְנֵן, אֵלּו הֵן רֹב צִלְעוֹת: שֵׁשׁ מִכָּאן וְשֵׁשׁ מִכָּאן, אוֹ אַחַת עֲשִׂרָה מִכָּאן
 3 וְאַחַת מִכָּאן, אֲמִירֵי עֵירוֹ: וְיִמְחִיזִין כְּלַפֵּי שְׂרָה. אֲמִירֵי רַבָּה בְּרִי תַּחַת אֲמִירֵי רִבִּי יוֹתָן: וְכִצְלָעוֹת
 4 גְּדוּלוֹת שִׁישׁ בְּהוּן מוֹחַ, אֲמִירֵי עוּלָא, כִּין זִבְאִי אֲמִירֵי: נַעֲקֵרוּ – בְּרֹב צֵד אֲחֵד, נִשְׁתַּבְּרוּ – בְּרֹב שְׁנֵי
 5 צִדְרִין, רִבִּי יוֹתָן אֲמִירֵי: כִּין נַעֲקֵרָה בִּין נִשְׁתַּבְּרוּ – בְּרֹב שְׁנֵי צִדְרִין, אֲמִירֵי רֵב: נַעֲקֵרָה צִלַע וְחֹלִיאִי
 6 עֵבֶר – טְרַפָּה, אֲמִירֵי לִיח רֵב כִּפְהֵי וְרֵב אִסִּי רֵב: נַעֲקֵרָה צִלַע מִכָּאן, וְצִלַע מִכָּאן, אֶעֱבִיבִי קִימְתָה,
 7 מוֹחֵי אֲמִירֵי לִיח: נִיבְשָׁרִיא קְאָמְרִיתוּ! צִלַע חֲפִצִי וְחֹלִיאִי: מִכְּלָל דְּרַב כִּפְהֵי וְרֵב אִסִּי צִלַע כִּלָּא
 8 חֹלִיאִי. – וְהָא צִלַע וְחֹלִיאִי קְאָמְרִי! צִלַע חֲפִצִי וְחֹלִיאִי: מִכְּלָל דְּרַב כִּפְהֵי וְרֵב אִסִּי צִלַע כִּלָּא
 9 חֹלִיאִי אֲמִירֵי, וְאֲמִירֵי לִיח: נִיבְשָׁרִיא קְאָמְרִיתוּ? וְהָאֲמִירֵי עוּלָא, כִּין זִבְאִי אֲמִירֵי: נַעֲקֵרוּ – בְּרֹב צֵד
 10 אֲחֵד, נִשְׁתַּבְּרוּ – בְּרֹב שְׁנֵי צִדְרִין! – אֲמִירֵי לִיח: תַּחַם – זֵה שִׁילָא כְּפִנְדָּה זֵה, הַכָּא – זֵה כְּפִנְדָּה זֵה, –
 11 וְהָאֲמִירֵי רִבִּי יוֹתָן: בְּרֹב שְׁנֵי צִדְרִין, וְבְרֹב שְׁנֵי צִדְרִין אוֹ אֶפְשָׁר דְּלָא קִימְתָה חוּר מִינְיָה זֵה כְּפִנְדָּה
 12 זֵה! – תַּחַם – בּוּבְנָא כִּלָּא אִסְתָּא, הַכָּא – בּוּבְנָא וְאִסְתָּא. – אֵין הִכִּי, הִינְיָ דְרַב: לֹא שְׁמִיעַ לְהוּ
 13 דְרַב, וְלִיבְעוּ מִינְיָה כְּרַבִּי! – כְּבִירִי: לִיבְעוּ מִינְיָה חֲדָא דְּפִרְשִׁי לָן תְּרַתִּי, דְּאֵין בְּעֵינֵין מִינְיָה חֲדָא,
 14 הִנְיָחָא אוֹ אֲמִירֵי לָן טְרַפָּה, כִּל שִׁשְׁן תְּרַתִּי, אוֹ אֲמִירֵי לְהוּ כְּפִשְׂרָה – כִּל שִׁשְׁן חֲדָא, וְאֵין אֲמִירֵי
 15 לְהוּ טְרַפָּה – אֲפִתִּי חֲדָא מִיבְשָׂרָא לְהוּ! – כְּבִירִי, אֵם כִּין מִדְּרַתָּה קָא רַחַח: חֲדָא טְרַפָּה, תְּרַתִּי
 16 מִיבְשָׂרָא!? – וְהָא קָא אֲמִירֵי לִיח רֵב כִּפְהֵי וְרֵב אִסִּי: מִכְּלָל דְּרַב כִּפְהֵי וְרֵב אִסִּי: נִיבְשָׁרִיא קְאָמְרִיתוּ – הִינְיָ וְחֹלִיאִי.
 17 אֲמִירֵי רַבָּה בְּרִי בְּרִי שִׁילָא אֲמִירֵי רֵב כִּפְהֵי וְרֵב אִסִּי: נַעֲקֵרָה צִלַע מְעִיקְרָה, וְנִגְלִיגְלוֹת שִׁשְׁנֵיבְשָׁבָה
 18 בְּרֹבָה, וְכִשְׁלַח הַחֹפֶה אֶת רֹב הַכְּרִס כְּרִיבֹן – טְרַפָּה, נַעֲקֵרָה צִלַע מְעִיקְרָה – טְרַפָּה? וְרִמְיָהוּ:
 כְּמַח

49 קְאָמֶר – רִיכּוֹן נַעֲרִיק צִלַע וְחֹלִיאִי עֵמָה – הָרִי צִלַע שְׁכַנְגְדוּ נִשְׁמַט וְנִפְלָה, וְקִרִי לַה רֵב טְרַפָּה וְחֲפִצִי חֹלִיאִי – וְהִצְלַע שְׁכַנְגְדוּ מְחוּבְרַת יִפְהָ חֲפִצִי חֹלִיאִי קִימְתָה, מִכְּלָל
 50 דְרַב כְּהֵנָּה רֵב אִסִּי – צִלַע מִכָּאן וְצִלַע מִכָּאן וְכִל חֲחֹלִיאִי קִימְתָה בְּעוּ מִינְיָה, דְּאֵין צִלַע וְקַעַת חֹלִיאִי – תַּחַם שְׁמַעֲנִין לִיח דְאִמְרֵי דְאֲפִילוּ חֲדָא מִשְׁרַפָּא, וְאִינוּם בְּעוּ תְרִיתִי.
 51 אֵלָּא דְרַב צִלַע בְּלֹא חֹלִיאִי קְבַעוּ מִינְיָה, וְאֲמִירֵי לְהוּ – אִידוּ עֵלַה, נִיטְרָא קְאָמְרִיתוּ, דְאֲפִילוּ נִבְלָה נִמִּי הוּא? – בְּתַמְיָה, וְאֲמִירֵי וְשֵׁל זִבְאִי – אֵלָּמָא רֹבֻב בְּעֵינֵין לְמִשְׁרַפָּא, וְכִל
 52 שְׁבֵן דְּחֲדָא לֹא מְעִיקְרָא קְבַעוּ לְרִבִּי יוֹתָן – דְאִמְרֵי: אֵין נַעֲרִיק לֹא מִשְׁרַפָּה עַד דְּרַאיבִּי חוּב שֶׁנִּשְׁמַט, וְאֲפִילוּ אֵלּו לְצֵד הַצּוּרָא וְכִל
 53 לְצֵד הָאֵלִיָּה – אֵין אֲפִשֵׁר דְלֹא הִיא אֲמַעְזֵיהָ חַד כְּנַגְדוּ הוּא, וְאֲפִילוּ הִכִּי בְעִיא רֹבֻב לְמִשְׁרַפָּא, וְכִל שְׁבֵן דְּחֲדָא לֹא מְעִיקְרָא נִבְלָה דְרַבְשִׁלְמָא מְעִיקְרָא הוּא סִלְקָא דְרַעֲרָב דְרַב צִלַע
 54 וְכִילְהָ חֹלִיאִי קְאָמֶר, וְאִינוּם בְּעוּ מִינְיָה צִלַע וְקַעַת חֹלִיאִי מִכָּאן וְכִל מִכָּאן, וְאֲמַעְזֵיהָ שֶׁל חֹלִיאִי קִימְתָה, אֵלָּא הַשְׁתָּא דְאֲרֻקְמַת דְרַב צִלַע חֹלִיאִי קְאָמֶר, וְאִינוּם לֵעַד כִּירְחָךְ
 55 צִלַע בְּלֹא חֹלִיאִי קְבַעוּ לִיח, וְקְאָמֶר לְהוּ עֵמָה, נִיטְרָא קְאָמְרִיתוּ – קִישָׁא לָן אֵין דְרַבִּי יוֹתָן וּמוֹשְׁנֵי הֵם רֵב כְּהֵנָּה רֵב אִסִּי. כְּוַנְמָא וְאִסְתָּא – כְּלִמְרֵה, צִלַע וְקַעַת חֹלִיאִי
 56 וְרִבִּי יוֹתָן – צִלַע בְּלֹא חֹלִיאִי, אֵין חֲבִי – דְרַב כְּהֵנָּה רֹבֻב אִסִּי צִלַע וְקַעַת חֹלִיאִי אֲמִירֵי – הִינְיָ דְרַב, הֵא מְשַׁמְעִין לִיח דְּחֲדָא נִמִּי טְרַף, וּמִאִי תִיבְעִי לְהוּ בְּתַרְתִּי? אִסְתָּא =
 57 חוּר שְׁדוּבִילִים שְׁחֹלַעַת חֲנֻב, בְּרִי הִינְיָ חֲפִצִי חֹלִיאִי, וְלִיבְעוּ מִינְיָה כִּירֹב כְּהֵנָּה – דְּהָא חוּר אֲמִירֵי לֹא קְאָמֶר לְהוּ, וְתְרִיתִי קְבַעוּ מִינְיָה, כְּבִירִי אֵם כִּין מִירְחַת קָא רַחַח –
 58 מִמְהוּרֵי דְרַב מִצְעֵין לְמִפְשֵׁט חֲנֻב, דְּאֵין מוֹחֵי לֹא כְשֵׁרָה – כִּל שְׁבֵן חָא, וְאֵין מוֹחֵי לֹא כְשֵׁרָה, בְּלֹא רַחֲתָא – פְּשִׁטִּין מִינְיָה דְּחֲדָא סְבִירָא לִיח כְּשֵׁרָה, דְּאֵין סְבִירָא
 59 לִיח בְּחֵרָא נִמִּי טְרַפָּה, כִּין בְּעֵינֵין בְּתַרְתִּי – מוֹחֵר לֹן בְּרִיתָחָא, לְמִמְרֵה הַשְׁתָּא חֲבָרָא טְרַפָּה, תְּרִיתִי מְעִיבָא לְכַף? אֲבָל אֵין בְּעֵינֵין מִינְיָה לְכַף? אֲפִילוּ חֲבָרָא לִיח בְּתַרְתִּי שְׂרָה –
 60 לֹא מוֹחֵר לֹן בְּרִיתָחָא, לְמִמְרֵה הַשְׁתָּא בְּתַרְתִּי כְשֵׁרָה, דְלֹא אִיכְפַת לִיח אֵין חִסְקָא דְרַעֲרָתָךְ דְּבְרַתְרִי טְרַפָּה, וְהָא – בְּעוּ מִינְיָה בְּתַרְתִּי, וְסְבִירָא לִיח דְּחֲדָא נִמִּי טְרַפָּה, כְּדֹאמְרֵי
 61 רַב לְעִילַי: נַעֲקֵרָה צִלַע חֹלִיאִי עֵמָה, וְאֲקוּמָנָא חֲפִצִי חֹלִיאִי, אֲפִילוּ הִכִּי לֹא אַחְדוֹר לְהוּ בְרִיתָחָא, דְנַפְשׁוֹ מִינְיָה לְעִקְרַת חוּרָא כִּיּוֹן דְּקֶאמֶר לְהוּ נִיבְשָׁרִיא קְאָמְרִיתוּ – בְּתַמְיָה
 62 – הִינְיָ רִיתְחָה, דְּחִבִּי קְאָמֶר לְהוּ: הֵא לֹא אִיבְעִי לְכוּ לְמִבְעִי, דְּבַלְבֵּל נִמִּי הִיא, אֵלָּא בְּחָדָא טְרַפָּה, מְעִיקְרָה – אֲפִילוּ בְּלֹא אִסְתָּא, נִתְכַּסֵּה – *מְנַמְצִירָא, לֹא וּפְתַחָה, –
 וְכִל

אילמעי טחול - כלומר, דקא זאב דריס באימרי רברבי, ולא תחול. ובי
 תימא קמשמע לן דזאב בגסה נמי דריס - כלומר, דלחי נקט מן הזאב
 ולמעלה - לאשמועינן דכל מן הזאב ולמעלה שיה, דמה ארי בגסה אף זאב בגסה.
 הכי רש"י: אמר רב חסדא דרוסה חתול ונמייה בגדיים וטלאים - וכל רש"י
 במילתיה דרב חסדא. דאי נסדא דרסה חתול, וכל רש"י סבר
 פריך ליה במרייתא - מנץ נמי פריך, וכן מן משני:
 הוא דאמר כבירבי - עריך לומר דקאי נמי
 בריבי אנן, ואילו ומתנין קתני גין דש לו
 דרסה, ומתנין איירי באי ענין, אף במקום
 שאין מצילין וכו' תימא, דמאי דמחלק בריבי
 דהיינו בגדיים וטלאים, אבל בעופות אלא, אם כן
 מאי אף פריך מיהדי תרגולתא דהיה בי רב
 כתנאי? ואף על פי שבע ברזא גין ארצין לחלק
 משום דלא תקשה ברייתא אמתינין - והיינו
 משום דקסבר בעופות קלי זיהירי, ובגדיים
 וטלאים לא קלי זיהירי. כל רש"י סבר
 דמקום שיש לו מצילין - קלי בין בעופות בין
 בגדיים וטלאים, אבל במקום שאין מצילין -
 אין לו כלל ארס. ואף זדה רש"י גין במילתא
 דרב חסדא, אם כן זאב בגין נמי היינו עריכי
 לומר כן, ועוד, לאיבא דאמרי דמשני דבריהא
 כבריבי היא, אם כן לרב חסדא יש דרסה לנין
 בכל ענין, אף בגדיים וטלאים, ומאי איריא דהני
 מתניין עף חדיק אפילו גדיים וטלאים נמי
 מכל מקום לרב חסדא קשיא - ואם התמה
 ולשני ליה דבריהא באימרי רברבי? וש
 לומר: דדמיא דגן קתני, דאף בגדיים וטלאים
 אין לו דרסה, ומיהו, לפירוש איבא דאמרי,
 דאוקי לברייתא כבירבי, ובאין לו מצילין לא הוי
 חתול דמיא דגן, דדרסה דגן בעופות בכל
 ענין, ובגדיים וטלאים לא דריס בשום ענין
 ומתוך כך תוישב מאי לא מוקי ברייתא נמי
 לישנא קמא כבירבי באין לון מצילין, הא
 במצילין יש לון דרסה, משום דדמיא דגן
 קתני, דאין לו דרסה בכל ענין.

מפלג פליג - והאמר רבי בנימין בר יפת אמר רבי אלעאי: לא פא רבי יהודה אף
 לפירש דברי חכמים - גברא אנברא קא רמיא? איפיעות אימא: לעולם - למעוטי חתול;
 מהו דתימא, אורחא דמלתא קתני, קא משמע לן. אמר רב עמרם אמר רב חסדא: דרסה
 חתול ונמייה - בגדיים וטלאים, דרסה חולדה - בעופות. מרתיב: דרסה חתול גין
 ונמייה - עד שתינקב לחלל, אבל דרסה לית להו! - ותסגרא, גין לא דריס? והתני:
 דרסה חתול? - הא לא קשיא: קאן - בעופות, קאן - בגדיים וטלאים. מפלג מקום לרב
 חסדא קשיא? - הוא דאמר בי האי תנא, דתניא, בריבי אומר: לא אמרו אין דרסה אף
 במקום שאין מצילין, אבל במקום שיש מצילין - יש דרסה. - ובמקום שאין מצילין אין
 דרסה? והא תניא תרגולת דתנאי בי רב כהנא, דרסה חתול בתרה ועל לאידרונא,
 ויאיתוד דשא באפיה, ומתיה לדישא בסחופיה, ואשתפח עליה המשה קורטי דמא -
 הצלת עצמה נמי בהצלת אחרים דמי. ורנן - ויהרא אית ליה, ולא קלי זיהיריה.
 איפא דאמרי: הא מני? בריבי היא, דתניא, בריבי אומר: לא אמרו יש דרסה אף
 במקום שיש מצילין, אבל במקום שאין מצילין - אין דרסה. - ובמקום שאין מצילין
 אין דרסה? והא תניא תרגולת דתנאי בי רב כהנא, דרסה חתול בתרה ועל
 לאידרונא, ויאיתוד דשא באפיה, ומתיה לדישא בסחופיה, ואשתפח עליה המשה
 קורטי דמא! - הצלת עצמה נמי בהצלת אחרים דמיא. בעא מיניה רב כהנא מרב:

כמה חסרון בשדרה - ולא תטמא באהל כל בשר. וכן לשרפה - דלביה הלל
 משרפא בחדא חוליא. אלמא לשמואל עקרת חוליא הוא דשרפה. ולא עקרת
 צלע בשליה בפלי - יש חליות הרבה שאין שם צלעות. ולתנייה נבי קולי בית
 שאמי - אי לענין טרפה נמי פליגי - חליניה בעיריות, וקחטיה דהם כל קולי
 בית שמתא וחומרי ביה הלל, ודא רבנ
 טרפה הוא שמתא שמואי לקולא? כי איתשיל -
 חסרון שדרה בבית המדרש. לענין -
 טומאת אהל שמואל לפניה כממה
 חסונה. דהנתן בית שמואל לחומרא. ורב
 נוכחה - מן העינים ולמעלה. רוב הקפה
 גדול מרוב גובהה. בריב קרוע - וכל שכן
 ברוב נטלה. ואי ברוב גוף - שנטיל רוב,
 אבל ברוב קרוע לא תימא. תפשיב -
 דברוב קרוע קאמר, דהא "או שנקרע" תנן,
 ומפרשין ליה דהווי חצינה דהיינו בשר
 החופה. חצינה הוא רוב עטמא - אל: מקום
 לן ברוב קרוע או ברוב נטול. אלא לשמואל
 דהא איהו אמרה לאה שמעתא לעיל,
 צלע שנקרעה וכו'. ושמואל לא מפרש
 למתניתין דאמרי במערבא, אלא: מקום
 שאין בו מילה, דהיינו בברס עצמו. ואידו
 מוקי האי טרפות וברס חופיה אמתינין,
 דגורא נמייר ליה, ודעת המתנין מיהי לה
 "בזה הכלל". מן הזאב ולמעלה - הוי
 דרסה, זאב בכלל. אבל מאכ ולמטה אין
 לו ארס חוק להמית בהמה ולא עופות.
 ובקפופות - הטרסין. מן הגז ולמעלה -
 יש לו כח לדרוס עוף חתר, וכו' תימא - אי
 דרב אדא הוא אמינא לעולם חתול נמי היא
 דריסה בדהק, ומתנין קא משמע לן דזאב
 אילעו בגסה נמי דריס, ומשום דאירי בגסה
 נקט זאב. נברא אנברא קא רמיא - דרבי
 אלעזר ארבי: דרב סבר רבי יהודה פליג,
 ותנא מקא אפילו בגסה קאמר. ואצטרך
 דרב לאשמועינן דמן הזאב ולמטה אפילו
 בדהק נמי לא. דלא תימא: יהי דקתיני
 נמי. וביבית אימא לעולם - מתנין נמי
 מנעט חתול אפילו מדקה, דזאב גופיה
 דקתיני - בדהק קאמר כריב בנימין, ואתא
 רב רפרשי דוקא דוקא נקט אב במתניתין. מהו
 דתימא - האי דנקט זאב משום דאורודה
 למידרס, ולעולם איהו חתול, קא
 משמע לן דב נטיה - חיה לחתול, וש
 אומרים שהיא "מטרירא" בעל. גדיים
 וטלאים - דקיס שבדקה. מודה רב חסדא
 באיליא ורזיליס ומתנין עד שתינקב
 לחלל - כלחן בעלמא, ועד שניקב חדיק,
 ומדשו לון כחון בנקובה. מכלל דאריס
 שלה אין מוק אפילו לעופות, וכל שכן
 לגדיים וטלאים. בריבי - שם חס. לא
 אמרו אין דרסה - לחתול, אלא במקום
 שאין מצילין - לעוף או לגדי מיהו, דאני
 כנס על כן, ולא איליא זיהירי. אבל
 במקום שיש לא פליג - הוא בענין של
 ארס חוקי, ובשמכה בצפור משליך לא ארס.
 דרב חסדא - בביש דמיא. בחסופיה -
 *פלוטא. המשה קורטי דמא - ארס של

דמשו אצבעות. הצלת עצמה - שהיא עצמה מצלת גופה ובורחת. ורנן - דפליגי עליה דבריבי, דאמרי: אפילו יש מצילין בהא דמא ומשתכח ברא,
 מפרקי לך. אית ליה זיהרא ולא קלי - אינו שורף. איבא דאמרי - דרב חסדא אפילו במקום שאין מצילין קאמר דיש דרסה. ומתנין דנקט זאב - משום אמרי
 רברבי נקט. והא מתנין דנקט עד שתנקב לחלל - בריבי היא. ובמקום שאין מצילין, ורנן פליגי עליה. לא אמרו - יש דרסה לחתול. אבל במקום שאין מצילין בו
 - ורנן סברי: אף במקום שאין מצילין יש דרסה.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42

1 **שרקפא** — קו של עופות, "זודרו קו לה" (התלים פור) מתרגומי: שירקפא, ובקונטרס
 2 פרק של מלא עופות. **אור** — ברו לידו תחלה — והא דאמר לקמן בפירקין
 3 (חולין נחא) גבי ביצי ספק טרפה: שיהלא קמא משדוין לה, אי הורא טענה — שריא,
 4 ולא חישתין לתקלה: דאי לומר: דהא אמר פרק קמא דפסחים (כ.ב.) דתקלה עצמה תנאי
 5 היא, ועוד, התיא אי סופה לעט — אמר רב
 6 לטעון, ועוד, דלמאי דמיסק לה? דלפרסומי
 7 מילתא עבדי הכי — ותיא. **ספס** שנתא ספק
 8 קניא אימר קניא — לעיל פרק שני (בחא דיה
 9 אנתא) פירשה, ואם תרשה: בדריש "התורבות"
 10 (ובדוח ע"ג), אמרין, גבי נתרבה טרפה: האי
 11 טרפה הכי דמיא אי דידע ליה — נישקליה, ואי
 12 דלא ידע ליה — מהדין ידעו: אמר רבי ינאי:
 13 דאירב נקובת הקין בדרות האב: ורש לקובי
 14 אמר: דאירב בנפלה, ורבי ירמיה אמר:
 15 דאירב בכול טרפה, ורבי אלעזר לא אמר:
 16 דכחול כרבי ינאי לא אמר, וכן נקובת הקין
 17 לדרות האב מדע ידע, האי משך היא
 18 עניל, ואם כן, אפשר לברר כאן אי שוראי אי
 19 קניא ויש לומר: דרוקא התיא ספק האב למעלה,
 20 אבל בשוראי לא ידע, ואם תאמר: אם כן
 21 לשיני התיא דאירב נקובת הקין בדרות
 22 חתול, ובגדים וטלאים ויש לומר: ונדח לא
 23 לחול, אבל בגדים: והאי לא ידע לשיני
 24 דאירב נקובת חתול: התיא בדרות האב — דלמא
 25 אפשר לברר.

26 **דרוסה** שאמרו צריכה בדיקה כי — פירש
 27 הקונטרס: כגון ספק דרוסת ארי, או
 28 דרוסה ואין מקום הדיסה ניכר מבחוץ.
 29 משמע דרואי דרוסת לא מתייא בדיקה, וכן
 30 פירש הרב רבי יעקב רבי מאיר זכרון
 31 לברכה, דרוסת דרוסת לא לה בדיקה, שפעמים
 32 שנתאיר הבשר ואין יכול לבדוק פיה, ותיא
 33 דיש בדיקה אפילו לודאי דרוסת, מהדא
 34 בטתוי: בדרוסה — עד שיאירם הבשר כגון
 35 בני מעים, ובסימנים — עד שיאירום הסימנים
 36 עצמם. אבל אם האירם הבשר שנגד
 37 הסימנים ולא האירום הסימנים — כשרה, אם
 38 על כל דרואי נרוסה, שוראי האירם הבשר,
 39 ואם כן איכא דרואי ודראי, ועוד, דקאמר
 40 דכחול דמורי ביה בר מפצע עד שנתא, והיינו
 41 על כסוף דרואי דרוסת, דרב לא חיש לעיל
 42 דרוסת, דלא הדר ביה: כפריש בקונטרס לעיל
 43 מהדאי דרבי ג'נתי' (עירובין צ"ג.א). והא דאמר
 44 דיש בדיקה (חולין ג'נא.) נפקא מינה ספק
 45 דרוסת, ולא אמר לודאי דרוסת — משום ספק
 46 לספק דרוסת קיימא לן דהיישני, ועוד, מדבבי
 47 בטתוי: חיש נקובתו מבישה, דרוסתו כן
 48 במשנה, קה נקובתו באכסא, דרוסתו כגונה
 49 אלמא, אי על גב דמאירם במשדו ודרוס
 50 היא, בני למומר רכש עד שיהא בו באכסא
 51 ותיא שום בקונטרס לא נקט ספק דרוסת
 52 אלא משום דאז צריך לברוק בכל מקום, הנה
 53 וריסיה ורעה וכל מה שנגד בני המעים,
 54 אבל אם היה רכב מביחין מקום הדיסה —
 55 לא היה צריך לברוק אלא ברוח אוחו מקום.
 56 אילימא

57 **אחרד** — דכשם שהם נבעתים ממנו כן הוא נבעת מהם, וכן לשון שרקפא —
 58 סל מלא עופות שנכנסו תוך ביניהם. **אתריה דשמואל** הוא — ולאו אורח ארעא
 59 לאורוי קמיה באתריה דבר שחן שרין בו, אבל אי הוא פליגי בה — לא היה משדר
 60 לרוח קמיה להפסיק ממנו ישראל, דכל מקום שיש נגוד וטא — אין חולקין כבוד
 61 לרב, כן שמעתי. וכן נראה דהבי גרסינן
 62 אלא אתריה דשמואל הוה. ומכאן לא
 63 נפשח הדור ביה רב, דלאו אורח ארעא
 64 למישרי באתריה מלאת דאיהו אסר. והכי
 65 אמרין בערבין (גז.א.) ורב אי סבירא ליה
 66 דאסור לימא ליה אתריה דשמואל הוה.
 67 לישנייהו הכי — שילבם לנדר כמות שהם.
 68 פשרהו וסלקו — וצדן אוחו צדיש וימכרו
 69 לישנייהו שנים עשר שריי — כדן
 70 ספק טרפה. כדלקמן בפירקין (חולין נחא.)
 71 לודי תקלה — אידי דהוה ברו טובא לא
 72 מצי לאודויהו בה, ואנן למיכלי חז מיניה.
 73 אהו — גים וחרדי ומזבני לה לישראל.
 74 לפירשוי מילתא — וכי זול לנרתי אורשא
 75 מילתא טפי. ולפי שעופות דקים היו ומרובים
 76 הוה — לא יכול לברוקן ולהתיחן בבדיקה,
 77 מפני הטורח, שנאט טעה באחת מהן, אי נמי,
 78 אידי דקלש וזיהרי דגן — לא מאריש בשר
 79 דלא מיכר, ודבר זה נראה לו. **מפסם** —
 80 מלובקן. **דרוסה שאמרו** — כגון ספק דרוסת
 81 ארי, או שראוהו שרוסה ואין מקום הדיסה
 82 ניכר מבחוץ. **צריכה לברוק** — גבה וריסיה
 83 וצדיה וכל שנגד בני מעים, ואם האירם
 84 שם בשר *שנקטוריא — והוה הארס,
 85 וטרפה, שסופו לשרוף עד שיקוב את בני
 86 מעים, ואם לא האירם בשר — אין צורך
 87 לברוק במקום אחר, שאין דרוסת אלא כנגד
 88 בני מעים, ולא מטרפא במקום אחר. יש
 89 דרוסת לסימנין — אם דרסה כנגדם, מה יז
 90 טרפה? מי אמרין: קשיש קו אצל דרוסת
 91 וכשרה, או לא? כנגד בית החלל בולו —
 92 לאפוקי עובי הוציא או הריכים סימנים
 93 שנדרלו — אידי דאמר רבי ירמיה בתרך
 94 רתיי דלעיל "כבר פירשה פליגי", מקסוד
 95 ואילו לכל הני דאמר רבי ריא אבא.
 96 נדרלו — עקרו במקומות הרבה. הספספה
 97 מהו — כגון דרוסת בירך שלא כנגד החלל,
 98 וריאונו שניכר הבשר לאחר זמן, מהו? כנגד
 99 בני מעים — אפילו בארמיא. **תמסמס**
 100 **הבשר** — במקום אחר. **רואי אוחו אכילו**
 101 **אינו** — ואם יש בו טרפות בניעל כולו, כגון
 102 צומת הגידין — טרפה, דהאי נמי כנסול דמי.
 103 נורוי — אם היה בא לפראותו — גורוד
 104 ומשליכע עד הכשר התי. **נורוי** — כולית.
 105 תלחה — מתפרקת, ונפלין ממנה חתיכות
 106 חתיכות. **מרב חונא בריה דרב יהושע** —
 107 דאמר: כל שהרפוא גורוד קרוי המסמסה
 108 ובאילו אינו, התיא כל ריאה שחשורה. כיון
 109 עד שתנקב לחלל — אבל הגיע לחלל — יש
 110 לחוש שמא ינקבו חודקין, ובדיקה אי אפשר,
 111 מפני שאין נקב חד ניכר בהן. **כפייס** —
 112 דרסה בסימנין. **עד שיאירום חן עצמן** —
 113 אבל משום האדמת בשר שנגדן לא
 114 מטרפא. **דרוסה סימנין שחן**, וכן ואין ספק
 115 שולט בהן, אבל כי האירמו חן עצמן, הרי
 116 נגלה ששולט בהן.

1 **אחרדו** כי פליגי, דאיהו קא שתיקי ואינהו קמקרקין,
 2 **מר סבר**: מעשה קא עביד בהו, ומר סבר: מחמת
 3 בפתותיה הוא דקא עבדן. **אמר אמריה, היתכתי**:
 4 חוששין לספק דרוסה. **אמר ליה רב אשי לאמרי:**
 5 **האי דרב, מאי? אמר ליה**: לא שמייע לי, כלומר,
 6 לא סבירא לי. **ואי פצית אימא: הדר ביה רב**
 7 **לבי דשמואל**: דההוא שרקפא דספק דרוסת דאתא
 8 לקמיה דרב, שדרניהו לקמיה דשמואל, תנקיהו
 9 וישנייהו בתייהו, ואי סלקא דעתך לא הדר ביה,
 10 לישנייהו: **אקא אמר**, הדר ביה? לישנייהו! **אקא**,
 11 **אתריה דשמואל תהו**. **למה לי למיחניהו? לישנייהו**
 12 **הכי בתייהו!** **מפרהו וסלקו**! — ולשיניהו שנים עשר
 13 **חודשי**! — **אתי בהו לודי תקלה**. — ולזבניהו לג'!
 14 **אתו לזבניהו לישראל**. — ולתיניהו ולישנייהו
 15 **לאפשר!** — ולסימנין, נישנייהו לכלב'! **אקא**,
 16 **לפרסומי מלתא דאפורא**. **ההוא בר אווה דתיה**
 17 **בי רב אשי**, על לבני קניא, נפק אתא בי מפסמס
 18 **קועיה דמא**. **אמר רב אשי**, לא אמרין: **ספק פלפא**
 19 **ספק שוראי** — אימר פלפא? **הכא נמי**, ספק קניא
 20 **ספק שוראי**, אימר קניא מתייא? **אמר בני רבי**
 21 **תייא**: **דרוסה שאמרו** — צריכה בדיקה כנגד
 22 **מעים**. **אמר רב יוסף**, הא דבני רבי תיא כבר
 23 **פירשה שמואל**, דאמר שמואל משום רבי תינא כן
 24 **אנמיננס**: **דרוסה שאמרו** — צריכה בדיקה כנגד בני
 25 **מעים**. **בעי אילפא**: יש דרוסה לסמינים, או אין
 26 **דרוסה לסמינים? אמר רבי יואל**: **הא דבעי אילפא**,
 27 **כבר פירשה רב הון בר רבא**, דאמר רב הון בר
 28 **רבא אמר רב**: **דרוסה שאמרו** — צריכה בדיקה כנגד
 29 **בית החלל כולו**, ואפילו בסימנין. **בעי אילפא**: סימנין
 30 **שנדרלו**, ככמה? **אמר רבי יואל**: **הא דבעי אילפא**,
 31 **כבר פירשה רבה בר בר תנה**, דאמר רבה בר בר
 32 **תנה אמר שמואל**: סימנים שנדרלו — ברוהן, **כבר**
 33 **רב אמר**: **תמסמסה מהו? אמר רבי יואל**: **הא דבעי**
 34 **רב אמר**, **כבר פירשה רב יהודה**, דאמר רב יהודה
 35 **אמר רב**: **בדרוסה** — **עד שיאירם בשר כנגד בני**
 36 **מעים**, **תמסמס תבשר** — **רואי אוחו אכילו אינו**.
 37 **הכי דמי תמסמס? אמר רב הונא בריה דרב**
 38 **יהושע**: **פל שהרפוא גורוד ומעמידו על פשו**. **חי**
 39 **אמר רב אשי**: **כי תינין בי רב תתא איתיו קמן**
 40 **התיא ריאה**, **דכי הוו מתיבתי לה** — **יתבב שפיר**, וכי
 41 **הוו מרדו לה** — **הוה תלחה ונפלה תילתי תילתי**,
 42 **ובתרייהו רב תתא אמר**: **קאיין** — **עד שתתינקב לחלל**,
 43 **בדרוסה** — **משאירים בשר כנגד בני מעים**. **רב יודי מתני הכי**: **בדרוסה** — **משאירים בשר**
 44 **כנגד בני מעים**, **בסימנים** — **עד שאירמו סימנים עצמם**. **אמר רב פפי**, **בעי רב פפי** **בי רבי אבוי**
 45 ויש

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

חולין, פרק שלישי - אלו טרפות דף דף עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ) רלא רשי

1 וּשְׁמֵי נִקְבְּתוּ בְּמִשְׁהוֹ, דְרוּסְתוּ בְּמִשְׁהוֹ; קֵנֶה, נִקְבְּחֹ
2 בְּכַאסְרָה, דְרוּסְתוּ בְּכַמְפָּה? בְּתַר דְּבַעֵינָא הָדָר פְּשְׁתָּהוּ:
3 אֲחֵד זֶה וְאֲחֵד זֶה בְּמִשְׁהוֹ, מֵאִי מְעַמְפָּה וְיִדְרִינָה מִקְלָא
4 קְלִי וְאוּלַי. יְתִיב רַב יִצְחָק בַּר שְׁמוּאֵל בַּר מִרְיָא
5 קָמִיה דְּרַב נַחְמָן, וְיְתִיב וְקָאמְרִי: דְרוּסָה שְׁאִמְרוּ צִירְכָה
6 בְּדִיקָה כְּנַגְדֵי בְּנֵי מַעֲיִים. רַב נַחְמָן אָמַר: הֲאֵלֶּיחֹם
7 מוֹרֵי בָּהּ רַב כַּמְפָּא וְעַד אֲמָמָא. מֵאִי פָפָא? אֵילִימָא
8 כַּמְפָּא עַד אֲמָמָא. כִּי סָלְקִי רַב חֵימָא בְּרִי יוֹסֵף,
9 וְשִׁבְחוּהוּ לְרַבֵּי יוֹחָנָן וְרִישֵׁי לְקִישׁ דְּתִיבָה וְקָאמְרִי:
10 דְרוּסָה שְׁאִמְרוּ - צִירְכָה בְּדִיקָה כְּנַגְדֵי בְּנֵי מַעֲיִים.
11 אָמַר לְהוֹ: הֲאֵלֶּיחֹם! מוֹרֵי בָּהּ רַב כַּמְפָּא וְעַד אֲמָמָא.
12 אָמַר לִיה רִישׁ לְקִישׁ: מִנּוּ רַב, וּמִנּוּ רַב? וְלֹא יִדְעֵנָא
13 לִיה! אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וְלֹא תְהוּרָא לִיה לְאוּתוֹ תְּלַמְדִּי
14 אֲרוּן שְׁנֵים שְׁשִׁמֶשׁ אוֹתוֹ תְּלַמְדִּי בִישְׁבָּה - אֲנִי
15 שְׁשִׁמֶשׁ אֶת רַבִּי רַבָּה וְרַבִּי חֵימָא? וְהֲאֵלֶּיחֹם! כֹּל
16 שְׁשִׁמֶשׁ בְּעַמְיִדְהָ, וּמֵאֵן גְּבַר - הוּא גְּבַר בְּכֹלָא. מִיָּד
17 פָּתַח רִישׁ לְקִישׁ וְאָמַר: בְּרַם, זְכוּר אוֹתוֹ הָאִישׁ לְטוֹב
18 שְׁאִמְרוּ שְׁמוֹעָה מִפּוֹ: שְׁמוּטָה וְשְׁחוּטָה - כְּשֶׁרָה,
19 שְׂאֵר אֲפִשְׁרֵי לְשִׁמּוּעָה שְׁחִיעֵשָׁה שְׁחוּטָה. וְרַבִּי יוֹחָנָן
20 אָמַר: יְבִיא וְקָאֵר, אָמַר רַב נַחְמָן: לֹא שֵׁנִי אֲמָל אֲמָל
21 תַּפְסֵי בְּסִימָנִים, אֲבָל תַּפְסֵי בְּסִימָנִים וְשַׁחֵט - אֲפִשְׁרֵי
22 לְשִׁמּוּעָה שְׁחִיעֵשָׁה שְׁחוּטָה. "וְהַ הַכְּלָל", לְתַנּוּי מֵאִי?
23 לְתַנּוּי שֶׁב שְׁמַעְתָּהּ. דְּבִי יוֹסֵף רִישָׁא מְחֵה בְּגִידָא
24 יִשְׂאֵר וְקָטְלֵי, אֲתוּ לְקָמִיה דְּרַבִּי יְהוּדָה בֶּן בִּתְרִיא,
25 אָמַר לְהוֹ: וְכִי לְהוֹסִיף עַל הַפְּרָפּוֹת יֵשׁ? אִין אֵין
26 אֲמָר מַה שְׁמֵנוּ חֲקִמָּים? רַב כַּמְפָּא בַּר אֲבָא רִישָׁא
27 מְחֵה בְּכֹלָא וְקָטְלֵי, אֲתוּ לְקָמִיה דְּרַבִּי אֲבָא, אָמַר
28 לְהוֹ: וְכִי לְהוֹסִיף עַל הַפְּרָפּוֹת יֵשׁ? אִין דָּךְ אֲמָר
29 מַה שְׁמֵנוּ חֲקִמָּים. - וְהָא קָא הֵינָן דְּקָא מְתָהוּ! -
30 גְּמִירָה, דְּאִי בְּרִדִי לֶה סָאָה - תִּיא. מִשְׁנַה וְאֵלֹ
31 מְשֻׁרָת בְּכַתְּבָהּ: יִנְקֵיה הַגְּרִירָת וְאִי שְׁפִסְקֵיה. עַד
32 כַּמְפָּא תַּחֲסֵר, רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּבְלִיאֵל אָמַר: עַד
33 כַּמְפָּא הַיְמִימִלְקִי. נִפְתַּח תְּהוּלָּה וְלֹא יִנְקֵי קְרוֹם
34 שֶׁל מוֹת. יִנְקֵי חֶלֶב וְלֹא לְבַיִת חֶלְלוּ. נִשְׁכַּרְה הַשְּׁרָדָה
35 וְלֹא נִפְסַח חַוּטוֹ שְׁלֵה. נִיטְלָה חֶפְזָה וְנִשְׁתַּיִר הַיְמָנָה
36 פְּזִיחַ. הַמָּסַס וְבֵית הַפּוֹסוֹת שְׁנִיקְבוּ זֶה לְחוֹדֵד זֶה.
37 נִיטְלֵי תַּחְוִל, נִיטְלֵי הַבְּלִיּוֹת, נִיטְלֵי לְחֵי תַּתְּחוּן,
38 נִיטְלֵי הָאֵם שְׁלֵה, וְתְרוּתָה בִּידֵי שְׂמִים. הַגְּלוּתָה
39 רַבִּי מֵאִיר מְבַשֵּׁר, וְחֲקִמָּים פּוֹסְלִין. נִגְמַרָא אֲמַר, רַבִּי
40 יוֹחָנָן אָמַר: "אֵלו טְרִפּוֹת" דְּיֹאק, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן
41 בֶּן לְקִישׁ אָמַר: "אֵלו כְּשֻׁרוֹת" דְּיֹאק. כְּמֵאֵר קָא
42 מְבַלְּגִי? בְּרַבֵּד מִתְנַן, דְּקָמַר רַב מִתְנַן: הֲאִי בּוֹקָא
43 דְּאֵילִימָא דְּשִׁמְ מוֹדְקִינָה - מִרְפָּה. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר:
44 "אֵלו טְרִפּוֹת" דְּיֹאק; תְּנַן טְרִפּוֹת, וְתַנּוּי "וְהַ הַכְּלָל",
45 אֲתַתִּי תַּךְ דְּלֹא תַנְדּוּ.

1 וּשְׁמֵי נִקְבְּתוּ בְּמִשְׁהוֹ - תַּן (חולין מבא, ה) הלכך דרוסות נמי פשיטא לבי במשחה.
2 קנה נקבות כמאסר - חנן ודרוסות כמבא - רחוב צריך להארים. אחד זה ואחד
3 זה - והשת וקנה, דרוסות במשחה. מאי מעמפא ודריא מיקלא קלי ואולי - גרסינן.
4 מורי בה ר - רב יהוה גיגל לחירות שצריכה בדיקה מכפא ועד אטמא. כמא
5 דריא = רב יד. ודריינו עצם הדבה של כתך.
6 אשפלדרין בלעז. עד אמפא - דחייך. ודרינו
7 כנגד בני מעיים, דריאה וכבר נמי מיקרד
8 בני מעיים לקמן (חולין טא) גבי נחמרו בני
9 מעייה. כמא דמחא - קב הגולגולת, ודרינו
10 כל החלל, ואף כנגד הסימנים. מנו רב ומנו
11 רב - מי הוא זה רב? שאומרים לפנינו כל
12 שעה. ולא נדריא ליה - אן אתך וכו' מל
13 הוא? והלא רביא קודם שהולך בדרושה
14 משמט כל הנשיא. בישיבה - ארוא הדח
15 יושב ואני נעמד, והיה חשוב ממני. ומאן
16 גב - במה הוא גדול. כבולא - בתורה
17 ובחסידות. פתח ריש לקיש ואמר - נהריא
18 ליה, וכו' הוא לטוב. שמוטה ושחטה -
19 נמנאת גרגרת שמוטה ושחטה, ואין ידוע
20 אם קודם שחטה שמוטה. כשרי - שאם
21 נשמטה תחלה היתה יורדת למטה, ושוכ
22 אינה נשחטת. ירקוף - תרומכת במקום אלה
23 אדם מוראין על תרומכי - תרומכי - טרפה.
24 הדואיל דומיין יש לומר שאף תתך היראשן
25 לאחר עיקור נעשה. שב שמענתא - בריש
26 פירוקן (חולין מבב, ה) רישא = ציד. מהו
27 - (חולין מבא, ה) גמירא גמירא - בחצמא
28 במקל. וקטלי - שדחתה מתה בכך. אתו
29 לקמיה דרבי יהודה - לשאלו על שם
30 לקתה בדין תורה - שדחתה מתה טרפה. אתרי
31 שאני רואים שהיא מתה במכח זו. אלא
32 מה שמנו חקמים - לקמיה פיריך הא קא
33 חיוני דמתה מהו כבוליא - מכין בחץ
34 היתה כבוליאט לשמועה, ומבונני -
35 החץ נכנס ויורדת למטה מן הכבולת לחלל
36 וקטלי - מתה נאמלה. אתו לקמיה -
37 לשאלו אם שחטה אתר המכה, מהו? דאי
38 ברדי לה סמא - אם מפוזר עליו סט.
39 משנה ניקבה הגרית - בלא חסרון איסר,
40 כדפרשי - אשנסדקא - לארכה, וכדאמרן
41 (חולין מבא, ה) אם נשתיה הימנה המעלה
42 ולמטה. נפתחה הגולגולת - העצם נפתח.
43 וירואן אין שלא עדין בקרום. זה תרוך זה
44 - שבמכונין של נשיתם ארוכה
45 לוח, ושבמכונין חן קוביין זה לוח, ואם חזרו
46 ונקבו במקום אריקת הדפנותיהן אין הנבק
47 נראה לחיות, אלא זה תרוך זה כשרי,
48 דהא לחידין נמי שכיבי. נישל לחי התחתון
49 - מעל הבשר, והסימנים מחזורים בבשר.
50 האם - מדרין של נקבה שחודלו מנוה
51 בה. ודורותה כירי שמים - מפרש בגמרא
52 (חולין נהב, ה) שמקנה ריקאה שלה בידי שמים,
53 כגון שבעתה מקול רעם וברקים. חרותה
54 - קשה בחירות חליל. ובגמרא (שם) מפרש
55 אמא ידע אם ידעי שמים אם בידי אדם.
56 הגזורה - געטיל עזרה. ואי מחמת שחן, או
57 מחמת מלאכה, ולא נשתיר כלום. ובגמרא
58 (שם) מפרש כמא של מהו חזרו ותהא
59 כשרה. נגמירא ישרא חזרתי אלו -
60 מיעוטא משמני: אלו ותו. אלא תנא טרפות
61 - חשיבניהו לטרפות. ותנא זה הככל -
62 אֲתַתִּי תַּךְ דְּלֹא תַנְדּוּ.

אין בעלי אמונית וטרפות מנפיה - פירש הקונטרס: בעלי אמונות שטוסקים
במלאכת אחרים. ליעשע לעמון דרשאים פרק בן. ונראה דאפילו טוסק מלאכתו
לא מחייב כדאמרין בפרק קמא קדושין (ג.א.) מה (קומה) שאק בה חסרון כ"ס - אף
(והרוח) שאין בה חסרון כ"ס. והר"ב ורבי יעקב בר שמשון היה מיישב לשון "דרשאים אפילו
טוסק במלאכתו. ד"אן רשאין במנא אידבין.
כי יהוהו דתנן פרק "המקדש שדה" (ערכין 1
כ.ה.) "שור זה עולה" - אומרים כמה אדם
רוצה ליתן בשור זה להעלותו עולה, אף על פי
שאינו רשאי. ופירושה: אף על פי שאינו חייב
כדמורגמין: "לא תהיה לו כנושה" - לא תהא
ליה כרישא. וכן יש לפירש יהיא דפרק קמא
קדושין (ג.ב.) אין אדם שורף לעמוד בפני רבו
אלא שחיותו ערובה, שיהא ידעו רבו ורבו
משל שמיים. ואלו שהיא אסור, אלא אינו חייב
לעמוד קאמר. ומיהו, רובו פריס טריס בהווא
דערבי: "אף על פי שאינו חייב" - אבל כסף
שהתקע מאתו ספר שכתב רבני גרשום כותב
"אף על פי שאינו רשאי", וגם רש"י הביא איה
כתובה מספר רבני גרשום ד"רשאי: חי כמו
זוהי: "כסלע ביתר שמיסלע" - פירש
הקונטרס: דקאי אפלונתא שדרה וטולגלה
דאמר רבי הלל: בדי שישל מן החי וימות.
וכאמר רבי יהודה: אמר שמואל! ברש פירש
(מ.ב.) וכן לטרפה. ואמרין בכבודת פרק "על
אלו מומין" (ל.ו.) כמה ישל מן החי ומיתה
ואמר שמואל: כסלע. ורביא דאמר איהם.
במתינתא מן כסלע. ורובי נה פושט פירש
אזא דאמר בסמך (חולצן ג.ה.) גבי גלדה ואם
מתנייה בן כסלע כשרה. וקשה פירוטעם.
דמלא דשפטיא הוא דסלע חי ויהי כשרה
דלא קניו בהי "עדי" ויש לומר: דאשכחו בכמה
דוכתי דהוי כמו "עדי" אף על גב דלא קניו בדי
"עדי". בפרק "זהב" (בבא מציעא א.ג.) כמה
תחסר ויהיה בה אונאה: ארבעה אסיקין. 23
בגמרא. ורמינה: כמה תחסר ולא יהיה בה
אונאה - ארבעה אסיקין ומשני: תנא דירן קא
חשיב (למלטה למטה) (למטה למלטה). ותנא
ברא חשיב (למטה למלטה) ומלמטה למטה. 26
ובפרק "הבנים" (בבא קמא א.א.) עברה בדי
ארבע אמות (חייב). ופטור. והנניא: (פטור) 28
[חייב]: ומשני: תנא (ברא) (ירדן) וברא (למטה למלטה) 29
למטה. ותנא (ירדן) וברא (למטה למטה) 42
למטה. ורבי חשבתי אביי שיהי. וגלדה בין כשרה 43
מתינתא. וכי חשבת בשורה למטה. ארבעה 31
סלעים שלשה נשנים מיהא על כסלע - חיה 45
למטה "עדי" ועד בכלל. כיון דאמתא וסכלע ביתר
47
כסלע. וכן גבי חולצתו. אלא אמבא חסור וטוררה. אם כן. מאי רפיא מחבל המשה.
ומתוקן. וכן חשבת מני בגלדה ומגלדה למטה למטה - פירש רבי. ולא היה
49 "עדי" ולא עד בכלל. ואם כן היה לחלק. ובמסקנא מוכיח דכל דוכתי חי לחומרי וטוריה.
דקאי אנקוד כסלע דאמרין לעיל (חולצן ג.ב.) טרפה. דלמשמחתא עמודא על פנה. ורבי
51 חייא בר אבא פליג ואמר: כסלע כשרה. וחי מכלסע טרפה. ואחא בר נתנן לאשמועינן
52 דכסלע ביתר מכלסע. ולא ידע כלל לענין "עדי" ועד בכלל. אבל בבאסיא אשמועינן
53 "עדי" ולא עד בכלל. דעל כרחך למטה למעלה חשיב. דאלו כשרות" קאי.
54 **הדוקין** שבבלי חרס ון וקרקריותין ופותרים - בו: למאי גרסינן? וכן משמע דכל
55 חרס מתחלק לאו חשיב כל פחות מבני סיתת קטן. ועד לזו' דקתני לא מצו
56 קאי (אדך) ו"אדך". אלא אשברים קאי. אמנם לא מצני בשום מקום דבעינן שיעור לכלי
57 חרס מתחלק. והוא דתנן במסכת מקואות (פרק מ' משנה ג.) החוטט בעיור לקבל צורות.
58 חרס מתחלק. ודאי דתנן חרס ברביעי. וחי דקאמר לקבל צורות. והתם שני פליג
59 רבי יהודה ואמר: אף על חרס לכל שווא. ולא קאמר ברביעי אלא בשברי חרס. ובסודר
60 המשנה לא גרסינן "ויך" במסכת כלים בפרק שני (משנה ב.) אלא גרסינן הנה: "הדוקין
61 שבבלי חרס וקרקריותין" בו. ומשנתעו כמו "תיך", כיון דגרס "קרקריותין".
62 שיעורן

וְחִזְיָהּ לְרֹבֵב מִתְּנָא דִּאֲתֵי בִּי"וֹה הַכֶּלֶל", מֵאֵי מַעְמָא?
דְּרִמְיָא לְנִמְלוֹ; תְּנָא: "אֵלּוּ מִרְפוֹת" - הֵינּוּ הוּא דְרִמְפָּה,
הָא דְרֹב מִתְּנָא שְׂרָה. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְשׁ אָמַר: "אֵלּוּ
בְּשָׂרוֹת" דְּקָא; תְּנָא מִרְפוֹת, וְתָנָא "וְהַ כֶּלֶל", וְחִזְיָהּ
לְרֹבֵב מִתְּנָא דְּלֵא אֲתֵי בִּי"וֹה הַכֶּלֶל", מֵאֵי מַעְמָא? לֵא
לְקוֹבֵי דְּמֵיָא, וְלֵא לְפִסְקוֹן דְּמֵיָא, וְלְנִמְלוֹ נִמְ לֵא דְּמֵיָא;
תְּנָא: "אֵלּוּ בְּשָׂרוֹת" - הֵינּוּ הוּא דְּבְשָׂרוֹת, הָא דְרֹב מִתְּנָא
מִרְפוֹת. וְתָנָא, אָמַר רַבִּי בּוֹקָא דִּאֲתֵי בִּי"וֹה הַכֶּלֶל, הָא דְרֹב מִתְּנָא
מִרְפוֹת. וְרַבָּא אָמַר: בְּשָׂרוֹת, וְאֵי אִיפְסֵינָא נִיבֵה
אֲתִיבְנֵי. "עַד כְּפֹה תִּחְסַר". אָמַר וְעִיר: אֲתוּן דְּלֵא
מִתְּחִיבָא לְכוּן שְׂעוּרָא - שְׂעוּרֵיהּ בְּרִינְיָא קוֹרְדִינְיָא, וְהוּ
כְּפִשְׂמָא וְזוֹרְתָא, וּמִשְׁתַּבַּחָא בִּינֵי פִשְׂטֵי דְּפִמְבְּרִינְיָא.
אָמַר רַבִּי תַנָּא פְּתוּרָא: עוֹלָא מֵינְיָא יְהוֹה קָאֵי בַר נִפְחָא,
וּבְעָא מֵינֵי דִּירָא קוֹרְדִינְיָא לְשַׁעְרֵי בֵית מִרְיָפְתָא, וּבְעֵי
לְמִקְסֵי מִקְמֵיהּ וְלֵא שְׁבִקְנֵי, אָמַר לִי: שֶׁב גֵּנִי, שֶׁב
אֵין בְּעֵלֵי אוֹמְנִיּוֹת רִשְׁאֵין לְעַמּוּד מִפְּנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים
בְּשַׁעֲרֵי שְׁעִסְקוֹן בְּמֵלְאֲכֵתָם. - וְלֵא? וְהֲתַנְּן: כֵּל בְּעֵלֵי
אוֹמְנִיּוֹת עוֹמְרִים מְפָנֵיהֶם, וְשׂוֹאֵלֵי שְׁלֹמֹן, וְאוֹמְרִין
לְתַלְמֵ: אֲחִינוּ אִישׁ מִקּוֹם פְּלוּנֵי, בּוֹאֲבִים בְּשָׂמֵי; אָמַר
רַבִּי יוֹהֲנָן: מְפָנֵיהֶם - עוֹמְרִין, מְפָנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים - אֵין
עוֹמְרִין, אָמַר רַבִּי יוֹסֵפְ בַּר אֲבִין: בְּמֵי יוֹאֵה כְּפֹה הַכִּיבֵה
מִצְוֵה בְּשַׁעֲרֵיהּ, שְׁהֵרֵי מְפָנֵיהֶם עוֹמְרִין, מְפָנֵי תַלְמִידֵי
חֲכָמִים אֵין עוֹמְרִין. - מִמָּאֵי? דִּילְמָא: בְּרִי שְׂלֵא תִהְיֵא
נִמְצָא מְשִׁשְׁלֵן לְעֵתִיד לְכֹא! אָמַר רַב נַחְמָן: כְּסֵלַע -
בְּיָתֵר כְּכִסְלַע, פִּאֲסִי - בְּיָתֵר מִפִּאֲסִי. אִלְמָא לְקַסְבֵּי רַב
נַחְמָן: "עַד" - וְלֵא עַד כֶּלֶל. אֲתִיבֵיהּ רַבֵּא לְרַב נַחְמָן:
הֲכֵל יִחְיֵא מִן הַמַּטָּה - עַד הַמִּשְׁה סִּפְחִים מְחוּר, מֵאֵי
לֵא הַמִּשְׁה כְּלִמְפֹּה? - לֵא הַמִּשְׁה כְּלִמְעוּלָה. תַּא שְׁמַע:
מִתְּחִילָה עַד עֲשָׂרָה - סָמָא; מֵאֵי לֵא עֲשָׂרָה כְּלִמְפֹּה?
הֵן וְקַרְדִּיתוֹתֵיהּ וְדוֹפְנִיתוֹתֵיהּ וְשִׁבְנֵי שְׂלֵא מְפָנִיכוֹן -
שְׂעוּרָתוֹ

החזיה - תנא לדרב מתנא. דאי לא ממעט ליה אתאי ליה לכלל טרפות ב"זה
הכלל". ורביא לנמלו - דמתניח, דהא נטולה היא, וכן טרפות הוא, כדאמרין
בניטל הכבד. הילכך תנא "אלו טרפות למעט, ואידי דתנא "אלו טרפות -
תנא נמי "אלו כבשות. ואף על גב דלא ממעט מידי. הני - נטולו הוא טרפה, אבל
דא לא נטולה שיהו. ולנמלו נמי לא דמיא -
דהא לאו נטולה לגמרי היא. הני - נטולו
והי כבשות. ניטל נטולו והכלות, גיד
נטולה דייך רוב מתנא טרפה. נביה - נבי
שבראש שמוחב בחרו, וקטן גזא מאר.
מתעבל - נרקב. בוקא - ראש הקולא
התחוב בחרו עם האילה שנקרא תניא.
דלא מתחמי לבו שיעורא - שלא אריחא
אותו וחי ממיים. ומיירא ארסו הוא. רבי תנא
פותרא - שולחני היא, והוי לפניו משבעת
הרבה. אין בעלי אמונית - והטוסק
במלאכת אחרים. והוא שולחני יהיה, משחבר
בשל אחרים למחצה. ועריך להורו ולת
עניו הם ולהשתרל עם כל העוברים לשאל
מה הם עושים. והכי תנא: ומתוסתא:
המושיב את הכורו בנותח למחצית שבר. אם
היה אומן - לא יעסק במוטות, לפי שאין
עניו על הנותח בשעת השכונת באמונתו.
עומדין מפניהם - אמביאי בבורים קאי,
במסכת בבורים (פרק ג' משנה א.) מפינים
עומדין - לכבוד, כדו רבי גריליא לבא.
ביתא מצוה בשעתא - צריכין גזא להכתב
כפשייל - שאם לא ידאום להם פנים
זחובים יחידו כבוד - חזי ריגולא לבא, מפני
הדורה. כסלע ביתר מפסלע - היבא
דשיערו רבנן כסלע. כגון גבי פלונתא שדרה
ובגולגולת - דתנן: כמה חסרון שדרה בו,
מקדח. ובית הלל אומרין: כדו שישל מן החי
וימות. ואמר רבי יהודה אמר שמואל וברש
פרקין (חולצן מ.ב.) וכן לטרפה. ואמרין
בכבודת פפרק "על לזו מומין" (ל.ו.) כמה?
כדו שישל מן החי וימות. כסלע. ואית דאדמי
דהם כדמתניחא תנא כסלע. ואשמועינן בר
נתנן הוא. כדו שיעור רבנן כסלע - סלע
עומצם קאמר, כדו יחי מומצם - ידעו
ביתר מכסלע. וטרפה. כאיסר ביתר מכאסר
גבי מתינתן דתנן: עד כמה תחסר. ונימא
דאכתי שרה? דהא גבי אלו כשרות
קיימינא. וקתני: עד כמה כשרה חסרון?
כאסר. וכיון דהוי כאסר - היא הוי ביתר
מכאסר. אלא אכסר - הא דקתני מתינתן: עד כאסר כשרה - לאו עד
ועד בכלל קאמר. ועד עד בכלל. דקתני: קאמר: עד כאסר כשרה, ולא עד
ועד בכלל קאמר, אבל כאסר עצמו טרפה. דעל כרחך "עד" דמתניחא אבשות קאי,
והכי קאמר: עד כמה תחסר. ונימא אמתי כשרה היא? וקתני: עד כאסר. דאי
אטרופת קאי - לא שייך למיתני "עדי", אלא: כמה תחסר ותהא טרפה? כאסר. חבל
חיוצא - לאחר שכתסרה כל המטה שאמר מן החבל וחלוי במטה. עד המשח
פסחים מחור - דקטן הוא ואינו ראי כלום, הילכך לא הוי מן המטה, ואם נטמאת
מטה - טהורה. מאי לאו המשח כלמטה - פחות ממטה טהור. דקטן הוא
אלמא. עד ועד בכלל. לא המשח כלמלעלה - כיוון דהמשח טהור, דקטן טהור
במסכת כלים (פרק ט' משנה ב.) ומתעשה ועד עשרה טמא. שבו קורשין את הפסחים
זכר לפסח מצרים. דתיב "אסרו את עבותים" וכו', ובתיב "והיה לכם לטורח", דהוי
משלשלת את המטה. ועד עשרה טמא - כפרשיתן. ומעשרה טהור, דיהו ריהור
מדיאי שני ועמוד קטן. ועד כל המטה - לא מקבל טומאה, ולזו ואורי ענין
במסכת שבת (ס.א.) מאי לאו עשרה כלמטה - וטמא. אלמא, עד ועד בכלל.
הורשין שבבלי חרס - כלי חרס קדק. ון וקרקריותין וישבני שלא
מסופכיין בו - כל שיש עומק אין מחזיקין אלא כדו סיתת קטן, וכן שנשרו ושאר
עדיין כלין, ושיעורן - אם מחזיקין שכן בדי סיתת קטן טמאי.

חולין. פרק שלישי - אלו טרפות דף נה עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"

והרי מים זכים וכשרים הבא והבא - פירש הקונטרס: לא ידענא מאי קושיא. ויש לומר דחבי פירושא: והרי מים זכים דאתו מחמת לקותא וכשרים בבוליא, ולא גמרין מנגולא, ואם כן אין לדמות הטרפות לו זו.

בלשון יחיד אני שונה אותה - שבמשנה עצמה היה שונה דברי רבי שמעון. אבל אין לפירש משום דאתאי בחידושא, עמה

בכך? האמר בפרק 'החולין' (בימות מבב.) סתם 1
במתניתין ומחלוקת בביראת - הילכתא בסתם. 2
להביא 3

4 הִלְכְתָּא כִּרְב עוֹרָא, דִּרְב עוֹרָא נְמִי לֹא אִמְרוּן אֵלָא בְּקוֹלְשֵׁיהּ, אֲבָל בְּסוּמְכִיהּ - מִרְפָּה, וְאִי אִשְׁתִּיר בִּיהּ כְּעוֹבֵי דַיְנִי רֵחֵב - כְּשֶׁרֶה. אִמְרוּ בְּמַעֲרָבָא: כִּל הַפּוֹסֵל בְּרִיאָה - כְּשֶׁר בְּכּוּלָּיָא, שְׁהוּ יָגֵב פְּסוּל בְּרִיאָה וְכֶשֶׁר בְּכּוּלָּיָא, וְכֵל שֶׁנֶּן הוּכָא דְכֶשֶׁר בְּרִיאָה - כְּשֶׁר בְּכּוּלָּיָא. מִתְקוֹף 5
6 לֵה רַבִּי נְחֻמָּא: וְלֵבָלָא הוּא? הֲרִי מוֹנְלָא, דְּכֶשֶׁר בְּרִיאָה וְפְסוּל בְּכּוּלָּיָא! וְהֲרִי מִים זִכִּין, דְּכֶשֶׁר הֵכָּא וְהֵכָּא וְלֵבָלָא אִמְרוּ רַב אִשֵּׁי: טְרִפּוֹת קָא מְדַמֵּית לְהֲדַרְי? אִיא אִמְרוּרִים בְּמִרְפּוֹת 7
8 זו דוּמִיהּ לֵזוּ, שְׁהָרִי הוֹחֵכֵהּ בְּמִאָן - וְהוּמְהָ, הוֹחֵכֵהּ בְּמִאָן - וְיִמֵּיהּ זִכִּין מִיִּשְׁרִים - לֹא אִמְרוּן אֵלָא דְצִילִי, אֲבָל עֵבְרִי - מִרְפָּה; וְכִי צִילִי נְמִי - לֹא אִמְרוּן אֵלָא דְלֵא סְרִיחַ, אֲבָל סְרִיחַ 9
10 מִרְפָּה. הַפּוֹלֵא שְׁהִקְמִינָהּ, בְּדִקָּה - עַד כְּפּוֹל, בְּגִשְׁה - עַד כְּעֻבְדָּהּ בִּינוּנִית. 'נִשְׁלַל לְחֵי הַתַּחְתּוֹן'. אִמְרוּ רַבִּי יוֹרְא: לֹא שֶׁנֶּן אֵלָא שְׂכֻלָּה לְחִוּת עַל יְדֵי לְעֻטָּה וְהַמְרָאה, אֲבָל 11
12 אֵינָה יוֹלָה לְחִוּת עַל יְדֵי לְעֻטָּה וְהַמְרָאה - מִרְפָּה. 'נִשְׁלַה הָאֵם שְׁלֵה'. תַּנָּא: חֵיא הָאֵם, חֵיא מִרְפָּחַת, וְהוּא שְׁלִפְחוּת. 'וְהוֹרַחַת בִּידֵי שְׁמִים כְּשֶׁרֶה'. תַּנּוּ רַבְנֵי: אִיזוּרֵי 13
14 הַרְחֻקָּה? כִּל שְׁמַמְקָה רִיאָה שְׁלֵה, בִּידֵי שְׁמִים - כְּשֶׁרֶה, בִּידֵי אֲדָם - מִרְפָּה. רַבִּי שְׁמַעוֹן 15
16 בְּן אֶלְעָזָר אָמַר: אַף בִּידֵי כִל הַבְּרִיּוֹת. אִיבְעִיָא לְהוּ, רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּן אֶלְעָזָר אֲרִישָׁא 17
18 קָאִי - וְלִקְלָא, אוּ אִסְפִּיא קָאִי - וְלַחֲזוּקָא? הָא שְׁמַע, דְּתַנְיָא: הַרְחֵק בִּידֵי אֲדָם - 19
20 מִרְפָּה, רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּן אֶלְעָזָר אָמַר: אַף בִּידֵי כִל הַבְּרִיּוֹת. רַבֵּה בַר בַּר חֲנָה הוּוּהּ קָאִילוּ 21
22 בְּמִדְבָרָא, אֲשַׁכַּח תַּנְהוּ דִּכְרִי דְצִמְקוּס רִיאָה דִּידְהוּ, אַחַת שָׁאֵל בִּי מִרְפָּא, אִמְרוּ לֵיהּ: 23
24 כְּמִיטָא אִינְתֵי מִשְׁכְּלֵי חַיּוּרֵי וְכִלְנֵינֵיהּ מֵאָ קָרִירֵי, וְאֶמְלִינֵיהּ מַעַת לַעַת, אִיא הָרִחַן בְּרִיין - 25
26 בִּידֵי שְׁמִים חֵיא בְּעֵשְׂרָה, וְאִי לֹא - מִרְפָּה. סוּתָוָא, אִינְתֵי מִשְׁכְּלֵי שְׁחוּמֵי, וְכִלְנֵינֵיהּ מֵאָ 27
28 פְּשׁוּרִי, וְאֶמְלִינֵיהּ לַעַת, אוּ הַרְרָא פּוּלָה, אוּ מִרְפָּה. 'וְאִי לֹא - מִרְפָּה. הַגְּלוּדָה'. תַּנּוּ 29
30 רַבְנֵי: הַגְּלוּדָה - רַבִּי מֵאִיר מְכִשֵׁר, וְחֻכְמִים פּוֹסְלִים. וְכַבֵּר הַעִיר אֶלְעָזָר סְפָרָא יוֹחֲזֵן 31
32 בְּן גּוֹדְרָא, עַל הַגְּלוּדָה שְׁפִסְלוּהּ. אִמְרוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּן אֶלְעָזָר: חוֹר בּוּ רַבִּי מֵאִיר. מְכַלֵּל 33
34 הַלְבִּי שְׁמַעוֹן בְּן אֶלְעָזָר פְּלִיגֵי רַבִּי מֵאִיר בְּגוֹדְרָה? וְהַתְנִיָא, אִמְרוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּן אֶלְעָזָר: 35
36 לֹא נִחְלְקוּ רַבִּי מֵאִיר וְחֻכְמִים עַל הַגְּלוּדָה שְׁפִסְלוּהּ; וְכַבֵּר הַעִיר רַבִּי אִשְׁעִיָא בְּנֵי שֵׁל 37
38 רַבִּי יְהוּדָה תַּפְסִים לַפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא מִשּׁוּם רַבִּי מִרְפוּן עַל הַגְּלוּדָה שְׁפִסְלוּהּ. וְאֵם נִשְׁתִּירִי 39
40 בּוּ כְּסֻלַּע - כְּשֶׁרֶה! אִמְרוּ רַב נַחֲמָן בַּר יַצְחָק: מֵאִי לֹא נִחְלְקוּ - לֹא עֲמַד רַבִּי מֵאִיר 41
42 בְּמִחְלֻקָתוּ. אִמְרוּ מַר: אֵם נִשְׁתִּירִי בּוּ כְּסֻלַּע - כְּשֶׁרֶה. הִיכָא? אִמְרוּ רַב יְהוּדָה אִמְרוּ 43
44 שְׁמוּאֵל: עַל פְּנֵי הַשְּׂרָדָה פּוּלָה. אִיבְעִיָא לְהוּ: דְּאִרְדּוּ וְקִטְוִין דְּכִי מְצַרְף לֵה חַיִּי כְּסֻלַּע. 45
46 אוּ דְלִמְאָא: בְּרוּחַ כְּסֻלַּע עַל פְּנֵי כִל הַשְּׂרָדָה פּוּלָה. רַבֵּה בַר בַּר חֲנָה אָמַר: רֵאשִׁי פְּרָקִים. 47
48 רַבִּי אֶלְעָזָר בְּן אֲנִיבְנָנוּס מִשּׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר רַבִּי יַצְא אָמַר: מְקוּם טִיבּוּרֵי. פְּעֵי רַבִּי יַצְאִי 49
50 רַבִּי יַשְׁמַעֵאל: נִשְׁלַל מְקוּם הַשְּׂרָדָה וְכִילוּ קָיִים, נִשְׁלַל מְקוּם טִיבּוּרֵי וְכִילוּ קָיִים, נִשְׁלַל 51
52 רֵאשִׁי פְּרָקִים וְכִילוּ קָיִים, מֵאִי? תִּיקוּ. אִמְרוּ רַב: כִּל הַעִיר פּוּלָא מְצִיל בְּגוֹדְרָה, חוּמֵי מְעוֹר 53
54 בֵּית הַפְּרָסוֹת. וְרַבִּי יוֹחֲזֵן אָמַר: אֲפִילוּ עוֹר בֵּית הַפְּרָסוֹת נְמִי מְצִיל. פְּעֵא מִינְהּ רַבִּי אִסִּי 55
56 מְרַבִּי יוֹחֲזֵן: עוֹר בֵּית הַפְּרָסוֹת, מְהוּ שְׂצִיל בְּגוֹדְרָה? אָמַר לֵיהּ: מְצִיל. אָמַר לֵיהּ: לְמַרְתְּנֵי 57
58 רַבִּינֵי, אֵלוּ שְׁעוֹרוֹתֵיהֶן כְּבִשְׂרוֹן - עוֹר בֵּית הַפְּרָסוֹת! אָמַר לֵיהּ: אֵל תְּקַנְטִינֵי, שְׁבַלְשָׁנוּן 59
60 יְחִיד אֲנִי שׁוֹנֵה אוֹתָהּ. דְּתַנְיָא: הַשּׁוּחֵט אֵת הַעוֹלָה לְהַקְטִיר פְּצִית מְעוֹר שֶׁל תַּתַּת 61
62 הָאֵלֶּיָהּ, חוּמֵי לְמִקְוֵמוּ - פְּסוּל וְאִין בּוּ פָּרַח, חוּמֵי לְמִנְנוּ - פְּגוּל וְתִיבִין עֲלִיו פָּרַח. אֶלְעָזָר 63
64 בְּן יְהוּדָה אִישׁ אִיבְלִים אִמְרוּ מִשּׁוּם רַבִּי יַעֲקֹב, וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּן יְהוּדָה אִישׁ עֵיפּוֹס 65
66 אִמְרוּ מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: אֶחָד עוֹר בֵּית הַפְּרָסוֹת, וְאֶחָד עוֹר הָרֵאשׁ שֶׁל עֵגֶל הַרְדָּה, 67
68 וְאֶחָד עוֹר שֶׁל תַּחַת הָאֵלֶּיָהּ, וְכֵל שְׁמַנּוּ הַכְּמִים גְּבִי מוּמָאָה: 'אֵלוּ שְׁעוֹרוֹתֵיהֶן כְּבִשְׂרוֹן', 69
70 לְחַבִּיא

1 למקום חריץ - שהגזיז משריץ שם, והוא אמצעית האבוליא. מרפאי - מורי
2 הוראות על הטרפות. כרב קוירא - גובק הטורול. ולא אבילא - דלית זלכתא
3 כותיה, אלא דאינקב בקולשה. כסופכיה - בעוביו למעלה. ואי אשתירי -
4 בעוביו דופנה, ולא יצא המחט לחוץ, וזה הגזיז כנגדו כעובי דער כשר. וכל שכן
5 בו' - דוקא הוא דדייקנא ומולקטנא.
6 מוגלא כשרה כריאה - כדאמרן חולין
7 מתא. א. קיימן צימזי, טינר. ופסול בבוליא
8 כדאמרן ברש פירקין (שם) מליא מוגלא
9 טרפה, מים זכין - כשרה, ואוקטנא
10 בבוליא. והרי מים זכין וכשרין הבא והבא
11 לא ידענא מאי קושיא. אבילא - לא תימא
12 כל שכן. דאף על גב דנפסול בריאה
13 וכשר בבוליא, איבא מדי דבשר בריאה
14 ופסול בבוליא, דאך אמירם טרפופת כו,
15 דיש אבר שחוליו זה קשה לו ואין חוליו זה
16 קשה לו שריח חותכה מבאן ומהה כו' -
17 חתוך סימנן או גיד צוארה ומתה, חתוך כל
18 כתפה ודחה. הקפניה - הבוליא הקטנה
19 היא מאלה תממת חולי. היא האם - ומתניתין.
20 היא מרפאת - לדקמן (חולין נ.ג.) הורו
21 בטרפופת כרכי בופק. היא שלפוחית -
22 דאמר לעיל בפיירקין (חולין מתא). צפקה -
23 יגשה. יזשדים צוקים' מהרמב"ם דרך
24 יבשין (הושע ט). בידי שמים - מקול ברד
25 ורעם. בידי אדם - שהתעבית אדם, לא
26 הדרא בריא. כל הבריות - שאנת אריה
27 וקול שחל. ארישט קאי - אף בידי כל
28 הבריות כבידי שמים. תא שמע - דאספא
29 קאי. משיבילי חיוור - של כיל חרס לבן.
30 שוממי - שחורות. ואיני מוצננת כל כך
31 כלבנות. ובלשון מורי: שוממי - של נחשת,
32 חיוור - של חרס. מיקאבס חור בו -
33 מכלל דשמעיקרא היה פליג. הכבשם - מוכר
34 בשמים. ואם נשתריו בו כסלע - על ידי
35 אותו שיוור מעלה ארוכה. דאריך - על
36 פני כל ארוך השדרה, וקצר בחוט. ומאי
37 כסלע דקאמר - דאי מוצנפת לאורכו
38 ומשתלת ליה עגול היה כסלע. במקום
39 מיזיוו - בעיניו כסלע. ראשי פריקים -
40 בכל פרקי חוליותיה, ועצמות השוק והירך,
41 בעל שיוור כסלע. כל העור כולו - על ידי
42 היבא דמשתתיר ההוא כסלע - מעלה
43 ארוכה, חתוך כל עורה לקומתו. חוין
44 פועוה דתהפרסות - מן הארובות
45 ולמטה, דלא עור פניו שחור רך. ואילו
46 שערותיהן כבשין - לעינן דמטמאן ערוך
47 כבשין. אלמא לאו עור הוא, וקושביה האי
48 בחייהו 'ביתער חרות' (חולין קכא.).
49 אל תקנישני - מאותה משנה. שבלשון
50 יחיד אני שונה אותה - כלומר, ויחידא
51 הוא ולא קיימנן כותיה, דרבי שמעון קתני
52 לה, ופלגי עליה. דהנא קמא לא תנא אלא
53 עור שתחת האלה לחדיה. קרבן שנשחט
54 על מנת לאכול הימנו או להקטיר הימנו
55 דרוץ למקום אבילתו. פסול ואין בו כרת
56 - לאוכל הימנו כלחכתו. ואם שחטו על
57 מנת לאכול או להקטיר הימנו, חוין לומנן
58 פסול ותיבין עליו כרת - האוכל מנינו
59 פסול כלחכתו. ומקרא נפקא לן בפרק שני
60 דובחים (מכא). ועור שתחת חובך רב הוא,
61 כפר. יבוס - כסר. עגל חרץ -
62 מפרש ביהער הורטבי' (חולין קכא.) לגבי עורות כבשר.

חולין, פרק שלישו – אלו טרפות דף עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזון)" רמג

1 **מאוזת עינים** – ולא נעמי בו ולא חיקו, אלא דגרמה לאביו כאילו נשחט. לפי
2 שלא היה רוצה ליגע בעינים, שלא ידפך בוק, **צנא** – סל. **דאקורו** – עפות
3 שנשטברו גרליהן בארכובה למטה, או למעלה מארכובה, ואין העצם יוצא
4 לחוץ, ובתשובת הגאונים מצאנו: עוף שחור הוא ושל מים הוא, ובמצותו
5 החברות כלבו, ועל שם כך נקרא

6 אינקור, שהוא נומר כמו כנף ניקוב, 1
7 פשוטא, ובעיר הואת שם מוק. **בצומת** 2
8 הגידן – שיהו ששה עשר חוטין קיימין, 3
9 כדאמרינן בפרק "בבמה הנקשה" (חולין) 4
10 ג,ה). והוא בשפולו של עצם השוק סמוך 5
11 לארכובה, די – דהך, שמופת ירך – 6
12 ניקא דאטמא דתוף, ובחכה איבעול 7
13 וביה וחולין נרוב, שמופת נה – פרק 8
14 עליו המחובר בגבה. **טרפה** – חדישית 9
15 שזאת גבה היראה. לפי שחריאה נחבאת 10
16 בין העקבות וקרום הבהר קר רוק על צל 11
17 לצלע, ובכששומט גפה מתנתקת החיאה 12
18 עם הגף. **תיבוק** – החיאה, מנכיס קנה דק 13
19 בדרגת גופת בריאה, אם הרוח יוצא – 14
20 טרפה, ואם לאו – כשרה **כעלה** של וורר 15
21 – דקה ואדומה, בין **אנפים** – בין כנפיה. 16
22 **דלא מיטרף** אה – אם ניקבה, **בנתי** 17
23 **בעוף** – אכא, ניקבה החיאה בדבחה – 18
24 הוא חדין לעוף, **לא לינפל** – אם נפלה 19
25 מן הגג, דאברן וחולין נא,ב). **חריכה** בריקה 20
26 – אין צריך לבדוק בריאה, ולא לחימר 21
27 בגפלה לאור, שבודקין המעיס שזאב 22
28 הוריקן – אין צריך לבדוק החיאה, ורוב 23
29 צלעות מניית עליה – רוב רוח הצלעות 24
30 מנוק בעליה. שהצלעות אינן שוכבות על 25
31 רחבן אלא על חודן, וכולן רחבן לפנים. 26
32 והיחאה נחבאת ביניהם, של בריני – חוקיה, 27
33 שהיה גדול בדורו. **ניכר שאינו** כין 28
34 **בתרגיליה**, אינו רגיל לאכול תרגיליה. 29
35 לפיכך אלא ידע אם יש לחן ריאה, ולשון 30
36 בדיחותה הוא, **נראה חריף ושפופס** – אין 31
37 פשטי הנחר דומין, אין חריף וזה עומק, אין 32
38 מנהג המוקמות ומדות, וזה כשרה 33
39 סכירה ליה, וראה בני פומבדיתא שנהגו בו 34
40 איסור ולא התיירו בפריהם. רוב יחידה 35
41 מןפומבדיתא היה, וסבר דרב טרפה סכירה 36
42 ליה. **צומת הגידן** – מקום שהגידן צומתן, 37
43 מתחברין ומתחדיקן, לשון "במעט צומת" 38
44 דפסחים (מא) אשטייניא חילמי. **שמוטת** 39
45 **ירך בעוף** כשר – חדירי הכל ניטל, וכל כשן 40
46 אין ניטל צומת הגידן לבדן, **פתיתין דיענא** 41
47 שפיר "בבמה הנקשה" (חולין נרוב) וכן 42
48 בעל צומת הגידים לבדן לכל הארכובה. 43
49 קיימות, וכן **בעוף** – דאם ניטל צומת הגידן 44
50 טרפה, **אמר** ליה – רבי אבא, דילמא 45
51 מראמריה רב לרב הונא דשמוטה כשרה. 46
52 והתם אמרו: כן **בעוף** – שני ליה בין שמוטה 47
53 לתחובה, ובשמוטה כשרה ואפילו ניטלה 48
54 כולה, ובתחובה טרפה אפילו צומת הגידן לבדן. **אמר** ליה 49
55 **אמר פירש** שרפה יורה – מרפשין קר, לאו דירך הוא, דפברוש אמר רב. 50
56 **אמר** ליה אין – לא גרסינן, ורב רבי אבא טרוידיא מבבל דהו, וסלקו לחתום, 51
57 ורבי יודא סליק ברישא, וקאמר ליה רבי אבא: חיקך, אדור שעלית מלכות הלום. 52

1 **במאוזת עינים, ואינגיד ואיתנח, עול למעיניה ויחסייה**
2 **לכרסיה, נשתברו גרליה.** והוא **צנא דאינקורו**
3 **דאיאה לקמיה דרנא, בקריה רנא בצומת הגידן**
4 **ואכשירה.** אמר רב יהודה אמר רב: **שמוטת יד בבקהמה**
5 **- קשרה, שמוטת ירך בבקהמה - טרפה, שמוטת ירך**
6 **בעוף - טרפה, שמוטת יפה בעוף - טרפה, היישינן**
7 **שפא ניקבה חריאה.** ושמואל אמר: **תיבדק, וכן אמר**
8 **רבי יוחנן: תיבדק, ותיקנה אמר: אין ריאה לעוף, ורבי**
9 **יוחנן אמר: יש לו, וישנה בעלה של וורר בין אנפים**
10 **מאי אמר ריאה ליה? אילמא דלית ליה בן אנפים**
11 **קא הינא אמר ליה! אלא דלא מיטרף ביה - והתני**
12 **לוי: טרפות שמינו תכמים בבקהמה - פגנודן בעוף; יתר**
13 **עליהן עוף - נשבר העצם אף על פי שלא ניבך קרום**
14 **של מוח! אלא: אין לו לא לינפל ולא לחימר; מאי**
15 **טמקא? אמר רב חנה: הואיל ורוב צלעותיה מניית**
16 **עליה; והא מראמר רבי יוחנן: יש לו, וישנה בעלה**
17 **של וורר בין אנפים - מקלל דהוקנה סבר דלית ליה!**
18 **אלא אמרו במערבא משמיה דרבי יוסי ברבי הנינא:**
19 **מדבריו של ברבי ניכר שאינו כין בתרגיליה. אמר**
20 **רב הונא אמר רב: שמוטת ירך בעוף רנא, אמר**
21 **ליה רבה בר רב הונא לרב הונא: והא רנא דאיהו**
22 **מפומבדיתא אמרו, רב יהודה משמיה דרב אמר:**
23 **שמוטת ירך בעוף - טרפה! אמר ליה: ביה נהרא**
24 **נהרא ופשטיה, אול רבי אבא, אשפחיה לרב רימיה**
25 **בר אבא דקא בדיק בצומת הגידן, אמר ליה: למח**
26 **ליה למח פוליה האי? והא רב הונא אמר רב: שמוטת**
27 **ירך בעוף כשרה! אמר ליה, אמא מתניתין דיענא:**
28 **בקהמה שמתכו רגליה, מן הארפוכה ולמטה - קשרה,**
29 **מן הארפוכה ולמעלה - פסולה, וכן שניטל צומת**
30 **הגידן! אמר רב עלה: וכן בעוף. - אי הכי קשרא לרב**
31 **דלרבא! אשתיק. אמר ליה: דלמא שני לה בין שמוטה**
32 **לחוקיה? אמר ליה: ואף מפששת שמוטה חתיה דרב?**
33 **כפירוש אמר רב: שמוטה - קשרה, חתוכה - פסולה;**
34 **ואל תתמה, ששתי חתוכה מפכה ומתה, חתוכה מקאן**
35 **וחתיה. פי סליק רבי אבא אשפחיה לרבי יודא דיתיב**
36 **וקאמר, אמר רב הונא אמר רב: שמוטת ירך בעוף -**
37 **טרפה, אמר ליה: חיי דמר, מוקמא דסליק מר לחכא**
38 **הוה**

1 **שמוטת יד** בבמהה כשרה – והיא חדין נחבחה, דדוקא נחבחה רגליה טרפה, אבל ידיה
2 – כשרה. ולקמן (חולין נרוב) נמי אמרינן: בעלת זמנא רגליה א שאין לה אלא
3 שלשה – הרי זה מום, ואמר רב הונא: לא שנו אחילא שריר, אבל ברגל – טרפה נמי
4 הוה.
5 **שמוטת ירך** – פירש בקונטרס: בוקא דאטמא
6 דשף מדוכתה איבעול נביחה. ודחין
7 עמי, דכולה שמוטה דשמתין איבעול נביח
8 נכח, דכולה שמוטה דשמתין איבעול נביח
9 כך פסיק לעיל (חולין נרוב). והלכתא אפילו
10 אפסיק נמי כשרה עד דאיבעול איבעול, והשתא
11 נישא מה דנקט בבבליה שמתין "שמוטה", ולא
12 גזקא דרב מתנא אסר רב מתנא לעיל
13 (נרוב). דשמוט דרב מתנא אסר רב מתנא
14 ליה. וכן אמר רב הונא דאיידי איבעול נביח – שייך
15 ביה שמוטה. ולכא ימייה איבעול נביח – שייך
16 'אלו שחור' – ודקא, וזבחי מיתא לית דרב מתנא בני
17 דהבא, ועוד, דרבי יוחנן קאמר לעיל וחולין
18 נרוב, 'אלו טרפות' דוקא, למעשה הא דרב
19 מתנא, ורבי יוחנן קאמר לקמן: שמוטת ירך בעוף
20 טרפה, והוא חדין בבמהה נמי טרפה. מרתי לוי
21 ולא חשב ליה גבי יתר עליון עוף, ולא שמשע
22 דפלי עליה, ומתקשיבין עליה מיתא ארוב
23 ושמואל, ועוד, דלקמן בפקח שמוטתא עמוד ב
24 הלכה דוחת בישראל, שמוטת ירך בעוף טרפה.
25 והוא חדין בבמהה ספרישית, ולעיל (נרוב).
26 פסקין הלכה דאפילו אפסיק כשרה עד
27 דאיבעול איבעול, ולכן נראה דכולה שמוטת
28 אידי דאיבעול נביח, **למח** ליה למר כולי האי
29 אמר רב הונא אמר רב שמוטת ירך בעוף
30 כשרה – השתא סלקא דעתך דשמוטה וחתוכה
31 הכל אחר, אף על גב דבבמהה טרפה, כדמוכח
32 מתניתין (חולין נרוב). דבמהה שמתכו רגליה מן
33 הארכובה ולמעלה, בימא מקום בעוף כשרה,
34 ושמוטת איה דיע השתא מתניתא ליה, דכל טרפות
35 שמינו תכמים בבמהה נגנודן בעוף, ולפי המסקא
36 דמילקין בין שמוטה לתחובה, נהיא, ולרב הונא
37 אמר רב דמכשיר שמוטת ירך בעוף – מן כן
38 בבמהה, מרתי לוי ומכשיר אפילו איבעול
39 נביח, כדפרשינא דכולה שמוטתא איבעול
40 נביח, אף על גב דאיבעול מאן דמילק לעיל גבי
41 'אלו שחור' – ודקא, מודה מתניתא נביח, רב הונא
42 אמר רב מילק בבבליה, ומיהו, קצת חימה, דלא
43 שמוטת ירך בבמהה כשרה! וכן מתבאר למימר
44 לל דנקט עוף לרבותא, וגם רבי ירמיה שזבאי
45 ראיא לדבריה, ואמר ליה: אמא מתניתין דיענא,
46 אלא דקוק אלא מוחא דאמר רב עלה: כן בעוף,
47 אבל מוחא דארתה מתניתין בבבליה מן העצה
48 לדיקוד ולומר: לא שכן בעוף ודוטר חיותיה, ולכן
49 נראה, דדוקא בעוף משריב רב הונא אמר רב ולא
50 בבמהה, ולית ליה ברייתא דלוי, ואף על גב
51 דמקשינן מניה לרב לעיל – דהיינו אליבא דרב
52 יודיה, ודחוק.

1 **דילמא** שני ליה בין שמוטה לתחובה – פירש בקונטרס: דשמוטה כשרה ואפילו ניטלה
2 כולה, ובתחובה טרפה אפילו בעצמת הגידן לבדן, ומהו: מהו רב זמנא לומר,
3 שמפרש שזאת בעלת כולה כשרה: אם רוצה לומר שזאת ניטל חדין מוקם שוחתה
4 מחוברת אליה – כשרה, וחתוכה טרפה – כגון באותו עצם האמצעי שבו צומת
5 הגידן בתחתיתו, מסודר לפרק הארכובה הנמכרת עם דראשו, ולמעלה הוא תחוב בעצם
6 הגידן, וזאת בעלת חוקיה בשעה, דמפרש שזאת בעלת חוקיה כמאן ודח מתה, ודח ויחיה,
7 דאפילו בבלה נמי מקריא אם ניטלה ירך וחלל שלה ניכר, כדאמר רבי אלעזר: פרק קמאן (חולין נרוב), וליכא מאן דפליג, ומה שייך לקרות זה שמוטה וזה חתוכה: שתיין חתוכות
8 נערה, כיון דאידי אפילו ניטלה כולה, והיה לו לפרש כאן בפשטות, דשמוטה כשרה – כגון דלא נחבחו רגליה, אלא שפא מוכיחה עצם חדין, שקפיג ממוקמו מחור שבועם האליה
9 שהוא תחוב בו, אבל נחבחו טרפה אפילו בעצמת הגידן!

חולין. פרק שלישו - אלו טרפות דף זו עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטינדלץ)"

תוספות

ממילת' ש טרסיים - פירש הקונטרס: צורף נחשת. וכן פירש הערוך. והביא ראה דאמר במגילה פ"ק 'בני העיר' (ב.א.) מעשה בבית הכנסת של טרסיים שהיה בירושלים. ובגדר פרק שליש' (ב.ב.א.) מעשה שהביא קופה מלאה עצמות מכפר טביא לבית הכנסת של טרסיים. פירש בערוך: ומטאמא מפני שצורף נחשת מזהמים כבוסקין ועל כן היה בית הכנסת לבד.

ובפרק קמא דעבודה זרה (ז.ב.) 'חכם של' טרסיים אצ"י, איתיה ליה תרי קבירי דו דרשינא' הודא דרביא, משמע דטרסיי וערדי הודא הוא. וקשה בדרק' 'חוליל' (ב.ב.א.) טובה (ב.א.) משמע דגרידיים בפני עצמן וטרסיים בפני עצמן ועוד, דאמרין בגמלה דמגילה (ג.ב.) בגין ותרש של טרסיים היו והיו משפרים בלשון טרסיים, משמע שהיא אומה שיש לה לשון בפני עצמה. ודרימא' כבר טרפה יולדת ומבטחת - משתברא דלא גרטינן 'יולדת' דאין צריך לו כלל. ועוד, ואת אמרין פרק קמא דעבודה זרה (ט.א.) גבי רבי יהודה תמיד כשבורה, אמרו לו: והלא מרביעין יולד ובהו אמר לן: קבלתה. לאטא לא מקבלת וכו' ומודה, יש לחלק בן טרפה חתונה גרלים לשאר טרפות. איזיל ואחו דהכי איתא מלמא - פאק עב נכדאי' גונא חשיב 'בידמוסי הספיה' (ב.ב.א. בתרא (ע.ה.) מבלא, בני הודא תלמיד דאמר ליה רבי יוחנן: אם לא ראת לא אמנת. מלגלו על דברי הכנסים אתה. שאני אבא, שבא לברר הדבר ולהודיע אך ידע שלמה. סימן לטרפה כל שאינה יולדת - יש כמה בהמות שפוסקות מלידה ולא מחוקקין להו טרפות. אלא בעי למישר: אם יולדת בידוע שאינה טרפה.

מכאן

הוה לן פתחון פה קמיה דרב הונא, ושאילינא, ואמר לן: שמוטת ירך בעוף - פשרה, ואשחבתיה נמי לרבי ירמיהו רב אבא דיתבי וקא בריק בצומת הגידין, ואקשי ליה: לא סבר לה מר הא דאמר רב הונא אמר רב: שמוטת ירך בעוף - פשרה? אמר ליה, אלא מתינתין דרענא: בהמה שנחתכו גרליה, מן הארפוכה ולמטה - פשרה, מן הארפוכה ולמעלה - פסולה, וכן שניטל צומת הגידין, ואמר רב עלה: כן בעוף. ואמרי ליה: אי הכי, קמאי דרב אדרבו אשיתיק. ואקשי ליה: ודלקא שני ליה לרב בין שמוטה לחתוכה, ואמר ליה: ואת מפרשת שמעתיה דרב? בפירוש אמר רב: שמוטה - פשרה, חתוכה - פסולה, ואף, מה בידך? הכי אמר רב חייא בר אשי אמר רב: שמוטת ירך בעוף - מרפה. וכן אמר רבי יעקב בר אידו אמר רבי יוחנן: שמוטת ירך בעוף - מרפה. ואמר רבי יעקב בר אידו: אילמלי הוה רבי יוחנן פאתרא דאורו אמר רבי: שמוטת ירך בעוף פשרה. ותרנגולת היתה לו לרבי הונא שנשקמה ירך שלה, והביאה לפני רבי והחריה: ונתתיה רבי חנינא, והוה מורי בה הלכה לתלמידים: זה התיר לי רבי, זה התיר לי רבי. ולית הלכתא פכל הני שמעתתא, אלא פי הא דשאל רבי יוסי בן יהוראי את רבי יהושע בן לוי: קדירת קנה בכמה? אמר לו, משנה שלמה שנינו: עד פאיסר האיטלקי. אמר לו: והלא רחל אחת היתה בשכונתנו שנקדר קנה שלה, ועשו לה קרומון של קנה וחתה! אמר לו: ועל דא את סמידי? והלא הלכה רווחת בישראל: שמוטת ירך בעוף - מרפה; ותרנגולת היתה לו לרבי שמעון בן הלפתא שנשקמה ירך שלה, ועשו לה שפופרת של קנה וחתה! אלא מאי אית לך למישר - הודך שנים עשר חדש הוה; הכא נמי - הודך שנים עשר חדש הוה. אמרו עליו על רבי שמעון בן הלפתא ששקמו בדברים הוה, והוה עושה דבר להוציא מלבן של רבי יהודה, שהוה רבי יהודה אומר: אם ניטלה הנוצה - פסולה. ותרנגולת היתה לו לרבי שמעון בן הלפתא שנשקמה נוצה שלה, והניחה בתור ונטלה עליה כמטילת של טרסיים, ונידלה כנפים האחרונים יותר מן הראשונים. ודלקא קסבר רבי יהודה מרפה משבת? - אם כן, במדי דמיטרפא בה, הגויילה כנפים האחרונים יותר מן הראשונים? מאי עסקן בדברים? אמר רב מרשאי. דכתבי: 'לך אל נמלה עצל ראה דרביה וחקם, אשר אין לה קצין שטר ומשל, מכן כפרין לחמה', אמר: איזיל אחיו אי ראי הוא דלית להו מלפא! אול בתקופת ממו, פרסיה לגלמיה אקניא דשומשומי. נפק אחא חד מנייהו, אתנה ביה סימנא. על אמר להו: נפל טולא! נפקו ואתו. הליה לגלמיה, נפל שמשא, נפלו עליה וקבליה. אמר: שמע מינה, לית להו מלפא, דאי אית להו, הרמנא ודלקא לא ליעבו? אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: ודלקא מלפא הוה כתיביהו; אי נמי, הרמנא ודלקא הוה קמיה; אי נמי, בין מלפא למלפא הוה, דכתבי: 'במים החם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה!' אלא, סמוך אוהימנא דשלמה. אמר רב הונא: סימן לטרפה - שנים עשר חדש. מתיבי: סימן לטרפה - כל שאינה יולדת. רבן שמעון בן גמליאל אומר: משבתה וחולכת - בידוע שהיא פשרה, מתנוונה וחולכת - בידוע שהיא מרפה. רבי אומר: סימן לטרפה - שילשים יום. אמרו לו: והלא הרבה מתקיימות שמים שלש שנים? ומאי הוה, התניא: ובגלגלת עד שיש בה נקב אחד ארוך, אפילו נקבים הרבה ממצרפים למלא מקדה. אמר רבי יוסי בן המשולם: מעשה בעגבול ופחתה גלגלתו, ועשו לו חידוק של קרוה וקיה. אמר לו רבי שמעון בן אלעזר: משם ראיה? ימות החמה הוה, וכוון שעקרו עליו ימות הצנה מיד מת.

הוה לן פתחון פה קמיה דרב הונא - כלומר, הוצקנו לרוב בשמות ירך לפני רב הונא, ואמר לן כשהו. ואחרי כן אשחבתיה לרב ירמיהו בר. ואת מה בידך - עכשו אמרו לי אתה אם שמעת בה כלום, אחר שבאת הלום. הכריותא - הבריים. לא פריים - לא היה יכול לנוד כפי ולקטר אפילו רמו דבר, מתוך שנדלוים הם, ויש לו לירא מם אם היה אצלם. ומלחא רבי חנינא - כדי להתקיים וכל לראות ימים רבים. ולית הלכתא - וכל הני - דשרו שמוטת ירך בעוף. אלא בי הא - דקתני: והלא הלכה רווחת היא, שמוטת ירך בעוף טרפה. קדירת קנה - קנה שנקדר ממנה חתיכה כמין ארובה. קרומית - הרובה, וכתמונה בו, ועל אף סמוך - מפני שראית שחתיה חתובה אחת סמוך לחתיר והלא הלכה בו, רווחת - כבר נתפשטה ותרוחה לנווד. שנים עשר חדש הוה - חתה המבכה, ולחוף שנים עשר חדש מהה, דטרפה עד שנים עשר חדש היה. והוה עושה דבר - כדמפרש לקמן, להציא את רבי יהודה. ומלח עליה שמוטת של מרסיים - כרכה בחטמיה של צרפתי נחשת שנתונים לפניהם לקבל עפרות שחקי נחשת. ושל עור הוה, ותמיד היא חמה מתוך עוביה, וגם נחשתת מחמם לעולם. במידי דמיטרפא בה כ' - בתמידה, נהי דמיטבת בשאר אבריה, מיזו יהיא מלמא דמיטרפא ביה מי הדרא ומשבתא ביה, הכא, נדגולו אחרונים יותר מן הראשונים? מאי עסקן - למה נקרא שמו עסקן תחלה. אי ראי ליה להו מלפא - דכתיב 'אשר אין לה קצין', והיני עסקן, ודלא בעי למיטמך אוהימנא דשלמה. הנמלים - אוהבים על ושואבים חום. דשומשומי - נמלים. נפק חד מינייהו - מתוך חורן הקן, ובא לחוץ אראה העל, אתנה ביה סימנא - להכיר, לידע מה יעשו לו חבריו כשימצא שקרן. הימנא הוה נקיש - שכל המלכה חתבה דרמנא או נפי בין מלפא למלפא הוה - ממה המלך ועדין לא סא אתה, ודך ארץ לעשות איש חשור בעיניו, כדכתיב: 'בימים ההם וגו' איש הישר בעיניו יעשה'. אוהימנא דשלמה - נאמן הוא על כך, וברוח הקדש אמרה. סימן - לספק טרפה. שנים עשר חדש הוה - בידוע עלה נטרפה. שתיים עשר שנים - למשא לרב הונא. דקתני דמדיהו, ויחן שבעברו עליו ימות הצנה מיד מת. שוה שדיא נבערה ומת מתוך חום, הלכך בעינן ימות החמה וימות הצנה. נקב אחד ארוך ונקדרה בחסרון. מוצא מלפא סמוך ושבו אינה ממוטת אפילו לבית סמאי. פלוגתא דשרדה וגלגלת באהלות (פרק שני משנה א') דהיינו רבי שישל מן גבי ימות, דכתיב אמרין בפרקין (חולין ג.ב.) ויה שרדה וכן לטרפה. חידוק של קרויה - חתיכה של דלעת יבשה.

השאלה

השאלה רבן שמעון בן גמליאל אומר: משבתה וחולכת - בידוע שהיא פשרה, מתנוונה וחולכת - בידוע שהיא מרפה. רבי אומר: סימן לטרפה - שילשים יום. אמרו לו: והלא הרבה מתקיימות שמים שלש שנים? ומאי הוה, התניא: ובגלגלת עד שיש בה נקב אחד ארוך, אפילו נקבים הרבה ממצרפים למלא מקדה. אמר רבי יוסי בן המשולם: מעשה בעגבול ופחתה גלגלתו, ועשו לו חידוק של קרוה וקיה. אמר לו רבי שמעון בן אלעזר: משם ראיה? ימות החמה הוה, וכוון שעקרו עליו ימות הצנה מיד מת. אמר רב אחא בר יעקב: הלכה - טרפה יולדת ומשפחה. אמר אמימר: הני בימי דטרפה, וכוון שעקרו עליו ימות הצנה מיד מת.

השאלה

רמז
רוחני, פרק שלישי – אלו טרפות דף נח עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל" (שטיינזולץ)
הש"ר

1 **דְּרִישָׁא קָמָא** – בלעז פּוּשְׁטִיחַ, אַתּוּן שְׁהוּ בַּמַּעֲבָה בִּשְׁעָה שְׁנִטְרַפָּה כּוּלָּן אַסְרוּרָה,
2 דַּעֲבִיר יוֹךְ אַמּוֹ הוּא, וְעַמּוּת נִטְרַפָּה. **מִכָּאן וְאִילָךְ** – דִּיא הוֹכִיר גּוֹרְמִין לֹאֻם שִׁיבָא,
3 דַּחֲב שְׁאִיסוּר הִדְתֵּר רַמְזוּ לִי שִׁגְרָל – מוֹתֵר, וְשׁוּן – רַבִּי אֲלִיעֶזֶר וְרַבְנָן, דְּפִלְגֵי
4 כּוּלָּד בְּחַמַּת טַרְפָּה. **בִּרְסַנְפָּא מֵאֲרַעָא** – דִּיא מַעֲצָמָה מִתְחַמַּתֻּמָּה בְּאַרְיָן וְיֹדְלֵת,
5 הוֹאֵדֵר דָּא חוֹרֵם הוּא – גִּיְלָה – שְׁמַעְתּוּ: כִּי
6 גְּדוּלְהָ בְּאִיסוּר, אֵלֵא הָא דִּתְנִי – בִּיּוֹן 1
7 דִּאֲמַרְתּוּ דִּיאֵי מוֹרִים בְּבִיעַת טַרְפָּה – 2
8 בְּסַנְפָּא מֵאֲרַעָא, דַּחַד גּוֹרֵם הוּא אֶקָמֵר – 3
9 מִכְּכַל דְּפִלְגוּתֵיהוּ בּוּה זֶה גּוֹרֵם, וְעַל כֵּן דַּחֲב
10 בְּשִׁטְרַפָּה לְבֹסְפָה עֵיבְרָה פְּלִיגָה, דִּיאִכּוּ זֶה
11 חוּ גּוֹרֵם. **כְּמַאי קָא מִפְּלִגֵי** – עַל כֵּן דַּחֲב 5
12 בְּנִטְרַפָּה לְבֹסְפָה עֵיבְרָה. **לְהוֹדִיעֵךְ כְּחֹז דְּרַבִּי**
13 **יְהוֹשֻׁעַ** – חֲתוּבָה דְּרֵאִית, וְהִירָצָה דְּרֵאִי. **כִּסְרָא לִיָּה כִּרַב**
14 **אַחַז בְּרִי יַעֲקֹב** – דְּאֲמַר לְעִיל (חֲזַקִּין גִּבּוֹר),
15 הִלְכָה טַרְפָּה יוֹדְלֵת, וְחַמְתִּי לָהּ רַבִּי דִּאֲמִירָה
16 **בְּרַבִּיאֲרִינָן** – חֲנִי בִיעֵי טַרְפָּה לָהּ וְדִיאִכּוּ 9
17 לְפִלְגֵי בִין שִׁחְלָא קָמָא לְשִׁחְלָא תְּרַא
18 אֲפִילוּ בְּטַרְפָּה דְּרֵאִית, וְיִבְנָא לָהּ סַבְרָ לָהּ
19 כּוּוֹתָה, וְלֵא מַצֵּי לְדִמְיוֹת שִׁחְלָא תְּרַא, 11
20 דַּחֲבָה, וְלֵא הֲלֵכְך מוּקִי לָהּ לְדִאֲמִירָה 12
21 כִּסְפֵך טַרְפָּה, וְהִכִּי קָאֵר: שִׁחְלָא קָמָא 21
22 מַשְׁחִיזִין לָהּ, אִי הִרְרָה וְטַעְנָה – לֵא טַרְפָּה 14
23 דֵּאֵי שְׁוֹרָא וְקָאֵר: **שְׁמִינְלָה בְּאִיסוּר** – 23
24 אֵלֵמָא טַעְנָה **כְּמַאי קָא מִפְּלִגֵי** – עַל כֵּן דַּחֲב 15
25 וְעֵיבְרָה לְבֹסְפָה טַרְפָּה, דִּיא בְּנִטְרַפָּה 25
26 בְּרִישָׁא – תו לֵא טַעְנָה, וְהִבָּה פְּלִיגָה רַבִּי 26
27 אֲלִיעֶזֶר כִּרַב (וְעוּבִיר יוֹךְ אַמּוֹ הוּא, וְהִירָצָה 27
28 כַּחַד מֵאֲבִירָה, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ כִּרַב בּוֹ) – 28
29 בִּיּוֹן דְּרַבִּי חוּזָא, אֲרַמְּסַלְגִי בּוֹ – וּמוֹרִים – 29
30 דִּיא בְּבִיעַת טַרְפָּה, וְשִׁחְלָא קָמָא – דִּבְיוֹן 30
31 דִּאֲדֵאִיזָה יְהִי, דְּמַעֲרַה בְּגִידִין – כְּגוֹפָה 31
32 דְּמֵאִי, וְהִלְכְתָּא כִּכְר – סַפֵּך טַרְפָּה דְּרֵיָה, 32
33 אִי שְׁהִי שְׁנִים עֶשֶׂר חוּשׁ – דִּיא לֵא נִטְרָף, 33
34 וְשׁוּב אֵין צָרִיךְ לְבֹדְקוּך, כִּטּוֹן גַּם סַפֵּך דְּרֵיָה, 34
35 אִי נַפְּוּלָה, אִי שְׁמָא נִקְבַּה קִדְרוֹם מַחְמָה 35
36 שְׁרִיבְוּוּ שְׁלֵקְתָּה, כִּי בִירָה שְׁאֵין לָהּ עֲצָב 36
37 אֵינָה מִקְרִיבָת שְׁנִים עֶשֶׂר חוּשׁ – וְנִקְבָּא 37
38 מִינָה כִּרְסַפְּוּא רַב אַפְּס, קִישוּת שְׁחַלְלִיעָה 38
39 **בְּאִיבָה** – בְּעֵרְהָ מוּזְבַּחַת, אֲסוּרָה – 39
40 הִתְעַלְתָּ בְּאִיבָה, דִּבְיוֹן וְהִלְכַת בְּחוּך 40
41 וְקִישוּת מוּזְבַּחַת כִּבְרַקֵּך – 41
42 "שְׂרוּך עַל הָאֲרִיץ" קִירַנָּה בִּיה, אֲבַל הִתְלִיעָה 42
43 תְּבַלְשׁ – לֵא שְׂרוּך הוּא עַד נִדְּפִיך מִינָה 43
44 מוּזְבַּח לָהּ, דַּחֲבֵי הִקְרַקֵּך, כְּדַרְשַׁם בְּשִׁלְחֵי 44
45 בְּרִיךְ (חֲזַקִּין טו.ב), 45

שַׁמְעַ

1 אֲלִיעֶזֶר אַמּוּר: וְלֵך טַרְפָּה לֵא יִקְרַב לְגַבִּי מוּבָה, אֵלֵא נִיחָא לֵא לֵאֲתִי בְּרִישָׁא שְׂרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הוֹחֵר בַּהּ, **כְּמַאי** קָא מִפְּלִיגָה בְּנִטְרַפָּה – תְּשַׁלֵּך הַגְּמִירָא שְׁמַעְתּוּ דִּיא לֵא דִּאֲמִירָה – לֵא 50
2 הוּה קְשָׁה בְּמַאי קָא מִפְּלִיגֵי, אֵלֵא יֵי לִמְרֵי מִשׁוּם דִּאֲסֵר אֲמִיסוּר שִׁחְלָא קָמָא, לֵא מִיתּוּקֵם לִיָּה פְּלִגְתֵּיהוּ עֵבּוּר יוֹךְ אַמּוֹ, וְבַעֲיַבְרָה לְבֹסְפָה נִטְרַפָּה, שְׁמַעְתּוּ דִּיא לֵא אֲמִיסוּר כִּרַבִּי 51
3 אֲלִיעֶזֶר טַרְפָּה הוּא, וְלֵאֲתִי לִישַׁע לְרַקְטָן יֵשׁ לְפָרְשׁ: מִשׁוּם דְּקִסְבַּר טַרְפָּה אֵינָה יוֹדְלָת קָא קְשָׁה לִיָּה כְּמַאי קָא מִפְּלִיגֵי, לְדֵלֵא מִיתּוּקֵמָא לְפִלְגוּתֵיהוּ בּוּה זֶה גּוֹרֵם אַסְרוּר, אֵלֵא תְּרַאֵה 52
4 וְאִמָּא לֵא נִיחָא לֵי לִרְב אִשִּׁי הִשְׁתָּא לְאוֹקוּמֵי פְּלִגְתֵּיהוּ בּוּה זֶה גּוֹרֵם, הֵא שְׁמַעְתִּי לִיָּה לְרַבִּי אֲלִיעֶזֶר בְּרַחֵי דִּיא בְּרַקֵּי, וְכֵן הוּה רַבִּי אֲלִיעֶזֶר 53
5 אַסְרוּר כִּבֵּל אִיסוּרֵך שְׁבַחְתִּיהוּ זֶה לִמְרֵי: דְּרֵמָא לֵא שְׁמַעֵי לִיָּה לִרְב אֲלִיעֶזֶר בְּרַחֵי דִּיא בְּרִישָׁא, 54
5 **רַבִּי** אֲלִיעֶזֶר כִּרַב זֶה חוּ גּוֹרֵם אַסְרוּר – כְּמֹן שְׁנִטְרַפָּא כָּאן, כִּי כִּי שֵׁל לִיָּה חֲזוּת בְּרַקֵּי 'כֵּל הָאֲסוּרִין' (בְּפִנְיֵי לֵא.א), אֲדַמְרֵי כִּרַב דְּרֵיָה תְּרַבֵּי: לְמָאן דִּאֲמַר טַרְפָּה יוֹדְלֵת פְּלִיגֵי כְּשִׁנְטְרַפָּה 55
6 לְבֹסְפָה עֵיבְרָה, דְּרַבִּי אֲלִיעֶזֶר סוּבֵר עוּבֵר יוֹךְ אַמּוֹ הוּא, וְלִיָּה, **אִי** הִכִּי אֲרַמְּסַלְגִי לְגוּבָה לִפְלַגֵי לְחַדוּשׁ – לִשׁוֹן 'אִי הִכִּי קְשָׁה' דְּבַכֵּל עַנְיָן יְכוּל לְקַשְׁתוּך כֵּן, וְצָרִיך לְמַצוֹא טַעַם, 56
7 לְמַה הִיָּה מְחִישָׁה דֵּא דְּפִלְגֵי לְגוּבָה אִי הוּה מִנְרַשׁ לְבִיעַת עֵבּוּר יוֹךְ אַמּוֹ הוּא, יוֹרֵר מִחְשָׁתָה דְּמוּקִי לָהּ בּוּה זֶה גּוֹרֵם, וְלֵאֲדִין לִישַׁע אִיפְכָא, וְהִלְכְתָּא כִּכְר לֵא שְׁנִים 57
8 עֶשֶׂר חוּשׁ – לְמַאי מִתּוּקֵמָא הִשְׁתָּא הִלְכָתָה טַרְפָּה יוֹדְלֵת – לֵא מִיתּוּקֵמָא פְּלִגְתֵּיהוּ דְּרַבִּי אֲלִיעֶזֶר וְרַבִּי אֲלִיעֶזֶר אֵלֵמָא כְּבֹר יוֹךְ אַמּוֹ הוּא, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ סוּבֵר לֵא יוֹךְ אַמּוֹ הוּא, 58
9 וְגַבִּי בִיעַת מוֹדֵה, כִּיֹן דִּאֲדֵאִיזָה לְרַקְטָן יֵשׁ לְפָרְשׁ: מִשׁוּם דְּקִסְבַּר טַרְפָּה אֵינָה יוֹדְלָת קָא קְשָׁה לִיָּה כְּמַאי קָא מִפְּלִיגֵי, לְדֵלֵא מִיתּוּקֵמָא לְפִלְגוּתֵיהוּ בּוּה זֶה גּוֹרֵם אַסְרוּר, אֵלֵא תְּרַאֵה 59
10 גּוֹפָה הִיא, תְּרַגְלֹת שְׁחֻדִיקָ – אֵינוּ גוֹבַה בְּמִיבְתָּה, מֵאִי טַעְנָמָא: פִּירְשָׁא בְּעֵלְמָא הִיא, וְמַשְׁמַע דִּאֲפִילוּ לִיָּה לִפְרָה – גוֹבַה הִכֵּל מוֹלְדָה, וְאִמָּא: דֵּא אֲפִילוּ אִי סִיעֵי הוֹלְדֵי בְּנִיגְהָ, 60
11 (דִּיא) וְהוֹדָא וְיֹלְדָה גַּבֵּי – אִלּוּ הִיָּה יְכוּל לְגַבְתָּן מִן הוֹלְדֵי לִבְזָה הִכֵּל לִיָּה לִפְרָה, כִּיֹן דְּרֵאִין יוֹךְ אַמּוֹ הוּא, וְגַבִּי תְּרַגְלֹת אֲמִאי אֵלֵא גוֹבַה מְבִיעַתָּה: לִיָּה לִמְרֵי: דִּתְרַבֵּי מִיָּי 61
12 בְּכִיעִים גּוֹמְרוּת, לֵא אֲנִידִי גּוֹפָה, וְגַבִּי מוּקִי מֵאִי לִיָּה אִיָּתִיר אֵלֵא הִדְחָה אִשְׁתָּא הוּה אֲנִידֵא גּוֹפָה, וְשַׁקְלָו, וְגַבִּי טַרְפָּה אַסְרוּר, וְלַעֲזוּ לִיָּה חֲדֵי טַעְנָמָא, אֵלֵא עַל גַּבִּי דְּבַעֲלֵמָא עוּבֵר 62
13 יוֹךְ אַמּוֹ הוּא – לֵעֲזוּב טַרְפָּה חֲבִימָה, תְּחַלִּי חֲבִימָה, הָלְעוּבֵר יֵשׁ לִי חוֹטָבָה פְּנִיָּה עַצְמוֹ, וְשִׁבְכָא קָמָא (דִּיא טו.ב) חֲאֲרִיבְתִי בּוֹ, 63

רבי יסא בשם רבי יוחנן: ואפילו לבו ביום.

רבי זירא בעא קומי רבי יסא: הכא אתמר: אפילו לבו ביום. והכא אתמר: אם זמנו יוצא לבו ביום ויחזור! אמר ליה: אדם מצוי ללות ולפרוע לבו ביום, ואין אדם עשוי לפרוע וללות בו ביום.

רבי חגי בעא קומי רבי יסא: הוא הזמן, והן העדים, והוא המלוה, מהו מפני מרע פוקן של לקוחות? אמר ליה:

[דף ה' ע"ב]

בשלא נשתעבדו נכסים. ויש אומרים: בשלא התמו העדים על אותה המלוה:

הלכה ה' מתני' מצא אגרות שום ואגרות מוזן, ושטרי חליצה ומאינין, ושטרי ברורין, וכל מעשה בית דין – הרי זה יחזיר.

מצא בחפיסה או בגלסקמא תכריד של שטרות, או אגדה של שטרות – הרי זה יחזיר. וכמה היא אגדה של שטרות? שלשה קשורין זה בזה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אחד לזוה משלשה – יחזיר לזוה. שלשה לזוין מאחד – יחזיר למלוה.

מצא שטר בין שטרותיו ואין ידוע מה טיבו – יהא מנח עד שיבוא אליהו. אם יש עמקן סימפון – יעשה מה שבסימפון.

גמרא רב ירמיה בשם רב: אם היה אישר

[דף ו' ע"א]

הדיינין – הרי זה יחזיר.

רבי חמא אבוי דרבי הושעיה אומר: אשלי דיינין שבגליות, גזלי דיינין שבארץ ישראל.

רב המנונא אומר: נכתבה אונו באחד בנים, ניתן הפסך בעשרה בנים – צריכין לכתוב: אף על פי שכתבנו בכתב באחד בנים, בן גמור, שיתן הפסך בעשרה בנים.

רב ירמיה בשם רב: סימפון שיוצא מתחת ידי המלוה בכתב ידי המלוה – פסול, אני אומר: מתעסק היה בשטרותיו. הא מתחת ידי אחר – פשר.

רבי יצחק בר נחמן בשם שמואל: לעולם אין סימפון פשר עד שיצא מתחת ידי המלוה בכתב ידי הלזה.

והתניא: שלא פיקדנו אבא, ושלא אמר לנו אבא, ושלא מצינו שטר בין שטרותיו ששטר זה פרוע. הוא אם נמצא – פרוע!

מאי פדון? אמר רבי יוסי בי רבי בון: תיפותר, כגון הדא דיייתימי, שאין אדם מצי לפגם דייתיקין שלו.

הדרן עלך שנים אוחזין

פרק שיני

הלכה א' מתני' אילו מציאות שלו, ואילו שחייב להכריז?

אילו מציאות שלו: מצא פרות מפוזרין, מעות מפוזרות, פריכות ברשות הרבים, ועגולי דבלה, וכפרות של נחתום, מקרוזות של דגים, וחתוכות של פשר, וגוי צמר הפאות ממדינתך, ואניצי פשתן, ולשונות של ארנקן – הרי אילו שלו:

גמרא מניין לייאוש בעליו מן התורה?

רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יהוודק: בן תעשה לחמורו וגו' (דברים כב, ג) – את שאבוד לו ומצוי לה – את חייב להכריז. ואת שאינו אבוד לו ומצוי לה – אין את חייב להכריז. וצא ייאוש בעלים שאבוד מקונו ומכל אדם.

תני: מצא

[דף ו' ע"ב]

פריכות ברשות הרבים – אינו חייב להכריז. ברשות היחיד – חייב להכריז.

אלומות, בין ברשות הרבים בין ברשות היחיד – חייב להכריז.

עיוגולי דבילה – הדא דתימר: באילון עיוגוליא רבכיא. ברם באילון ועירייא דאתין מבצרה – חייב להכריז משום סימני מקום.

התיכות של פשר ובתוכן כבד אחת או פוליה אחת – חייב להכריז.

מחרוזות של דגים ובתוכן גרס אחד או לכים אחד – תיב להכריו.

הלכה ב' מתני' רבי יהודה אומר: כל שיש בו שני – תיב להכריו. כיצד? מצא עגול ובתוכו חרס, כפר ובתוכו מעות. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל כלי אנפוריא – אינו תיב להכריו:

גמרא תני: במשוקע בו.

הכא את מר במשוקע בו, וכא את מר בנתון בו דרף הינוח! הן דתימר במשוקע בו – ברשות הרבים. והן דתימר בנתון בו דרף הינוח – ברשות היחיד. ואפילו ברשות הרבים, בנתון בו דרף הינוח, אני אומר דרף נפילה נפלה עליו.

רבי שמעון בן אלעזר אומר: כלי אנפוריא – אינו תיב להכריו. אמרה רבי יוחנן ותני לה, ואילו הן: בגזו בדי מחטין, וצינוריות, ומחרוזות של קרדומות.

אמוריה דרב יצחק בר טבליי אשפח עזיל כריף במקטורה. אתא גבי רבי יצחק, ואורי ליה כהדא דרבי שמעון בן אלעזר דמתניתין.

אמוריה דרבי יוחנן אשפח עזיל כריף במקטורה. אתא לגבי רבי יוחנן, אמר ליה: הן אשפחתיניה בכימטא בפלטיא? די בעי מיפתיניה כהדא דרבי שמעון בן אלעזר דמתניתין.

הלכה ג' מתני' ואילו תיב להכריו, מצא פרות בכלי, או כלי כמות שהוא. מעות בפנים, או כים כמות שהוא. צבורי פרות, וצבורי מעות, שלשה מטבעות זה על גבי זה, כריכות ברשות היחיד, וכפרות של בעל הבית, וגזי צמר הקלוחות מבית האמן, בדי יון וכדי שמן – תיב להכריו:

גמרא רב יהודה אומר: שלשה מטבעות של שלשה מלכים.

אמר רבי לעזר:

[דף ז' ע"א]

ואפילו שלשתן של מלך אחד ועשויין גודלין. של שלשה מלכים ועשויין שלשה גודלין, או אפילו שלשתן של מלך אחד ועשויין גודלין.

כדי יזן וכדי שמון חייב להכריז. אמר רבי יוחנן: איז תורה בגזון אהז מצויכה – איז חייב להכריז. מהו בגזון אהז מצויכה? בגזון אהז קרפיפא של שלשה בני אדם, מפנין דלא ידע למאן מחזרה – איז חייב להכריז.

אמר רבי יוסי: את שמע מינה, בר נש תורה מהלף חזרי רבי תלפתא. נפל מינייהו חד דינר, מפנין דלא ידע למאן מחזרה – אינו חייב להכריז.

שמעון בר וזה תורה מהלף חזרי רבי לעזר, נפל מיניה דינר, אושטייה ליה שמעון בר וזה. אמר ליה: כבר נתניאשתי מיניה. אמרי: לא איתכזיב רבי לעזר אלא לזבוייה לרבי שמעון בר וזה בגזון דתורה אינש מסבין.

הלכה ד' מתני' מצא אחר הנפה או אחר הגדר גזולות מקשרין, או בשבילין שבשדות – הרי זה לא ינע בהן. מצא כלי באשפות, אם מכסה – לא ינע בו, אם מגלה – נוטל ומכריז. מצא בגל או בכתל ישן – הרי אילו שלו. מצא בכתל חדש, מחציו ולחוץ – שלו, מחציו ולפנים – של בעל הבית. אם היה משכירן לאחרים, אפילו מצא בתוך הבית – הרי אילו שלו:

גמרא רב יהודה אמר: ובלבד גזולות מקושרין בכנפיהן.

רבי בא בר זבדא אשפח חמר מפסי בהפיסה ונסתתיה. אול שאל לרב, אמר ליה: לא עבדת טבות. אמר ליה: חזרית. אמר ליה: לא, דנימא אתא מריה בעי ליה ולא אשכחיה ואיתינאש מיניה.

תני: מצא באשפה – חייב להכריז, שדרך האשפה להיטלטל.

מצא בגל ובבתל ישן – הרי אילו שלו. שאני אומר:

[דף ז' ע"ב]

של אמוריים היו.

תני: מצא בין פסים לפסים, מן האגף ולפנים – בלפנים. מן האגף ולחוץ – בלחוץ. אם היה מופולש לפנים, אפילו מחציו לחוץ – הרי אילו של בעל הבית. אם היה מופולש לחוץ, אפילו מחציו ולפנים – הרי אילו של מוצאייהו.

היה משכירן לאחרים, אפילו מצא בתוך הבית – הרי אילו שלו.

אמר רבי ירמיה: בפונדק איתפלגון. אכל בהצר – כל עמא מודו שהייב להכריו.

אמר רבי יוסי: בהצר איתפלגון. אכל בפונדק – כל עמא מודו שהוא של מוצא:

הלכה ה' מתני' מוצא בהנות – הרי אילו שלו. בין התכה להנני – הרי הוא של הנני. לפני השולחני – הרי הוא שלו. בין הכפא ולשולחני – הרי הוא של שולחני.

לקח פרות מחברו, או ששילח לו חברו פרות, ומצא בתוכו מעות – הרי אילו שלו. ואם היו צרוזין – נוטל ומכריו.

אף השמלה היתה בכלל כל אלה, ולמה יצאת? להקיש אליה, אלא מה השמלה מיוחדת שיש בה סימנין ויש לה תובעין, אף כל דבר שיש לו סימנין ויש לו תובעין – הויב להכריו:

[דף ח' ע"א]

גמרא אמר רבי לעזר: ביני מתניתא, על גבי כפא שלו, על גבי תיבה שלו.

שמעון בן שטח תוה עסיק בהדא ביתנא. אמרין ליה תלמידוי: רבי! ארפי מינך ואנן זבנין לך חדא חמר, ולית את לעי סוגין. ואולון זבנן ליה חדא חמר מחד סירקאי, ותלי ביה חדא מרגלי אתון לגביה, אמרין ליה: מן דדון לית את צריד לעי תובן. אמר לון: למה? אמרין ליה: זבנינן לך חד חמר מחד סירקאי ותלי ביה חדא מרגלי אמר לון: וידע בה מרה? אמרין ליה: לא! אמר ליה לון: איזל חור.

לא בן אמר רב הונא ביבי בר גולון בשם רב: התיבון קומי רבי: אפילו כמאן דמר גולון של עכו"ם – אסור, כל עמא מודי שאבידתו – מותרת!

מה אתון סברין, שמעון בן שטח ברברין תוה? בעי תוה שמעון בן שטח משמע, "בריה אלתהון דיהודאי"! מאגר כל הדין עלמא .

ויידא אמרה דא? רבי חנינה משתעי הדין עובדא, רבנין סבייא זבנין חד פרי דהיטין מאילין דאיסרוס, ואשכחון ביה חדא צררא דדינרי, וחורגייה להון. אמרין: "בריה אלתהון דיהודאי"!

אבא אושעיה איש טורייא, אמרה: אהין להן לי? אהן מהו חשוב עלי? אית לי טבין מיניה! אית לי סוגין מיניה! אמר ליה: אורייתא גזרת דנחזור! "בריה אלתהון דיהודאי"!

רבי שמואל בר סוקרטאי סלק לרומי, אוכדת מלכתא דילגיה. דידה, ואשכחיה, אפקת פרוז במדינתא, מאן דמחזר לה בגו שלשים יומין יסב אכז ואכז, בתר שלשים יומין איתרים רישיה לא חזריה גו שלשים יומין. בתר שלשים יומין חזריה אמרה ליה לא הוית במדינתא? אמר לה: אין. אמרה ליה: ולא שמעת קלא דכרוזא? אמר לה: אין. אמרה ליה: ומה מר? אמר לה: מאן דמחזר לה גו שלשים יומין יסב אכז ואכז, בתר שלשים יומין יתרים רישיה. אמרה ליה: ולמה לא חזרתגיה גו שלשים יומין? אמר לה: דלא תימרון בגין דחלתיה עבדית אלא בגין דחלתיה דרחמנא. אמרה ליה: "בריה אלהון דיהודאי!"

אלכסנדרוס מקדון סליק גבי מלכא קצייא. תמא ליה דהב סגין כסף סגין. אמר ליה: לא דתבך ולא כסף אנא צריד. לא אתית אלא מיחמי פרוכסין דידכון היד אתון ותיבין, היד אתון דייגין.

עד דו עסקי עימיה, אתא בר נש חד דאין עם חכריה, דזבן תדא תלקא וחספתה, ואשכחון בה סימא דדיגרי. אהו דזבין תוה מר: קיילתא זבנית, סימא לא זבנית. אהו דזבין תוה מר: קיילתא וכל דאית בה זבנית.

עד דאינון עסקיון דין עם דין. אמר מלכא לחד מינייהו, אית לך בר דכר? אמר ליה: אין! אמר לחכריה: אית לך גרת נוקבחה? אמר ליה: אין! אמר לון: אסבון דין לדיו, וסימא יהוי לתרויהון!

[דף ה' ע"ב]

שרי גחיד. אמר ליה: למה את גחיד? לא דנית טבאות? אמר ליה: אילו תוה תדין דינא גבכון היד תויתון דנין? אמר ליה: קטלין דין ודין, וסימא עלת למלכא!

אמר ליה: כל חכי אתון רחמין דהב סוגי? עבד ליה אריסטון, אפיק קומיי קופד דהב, תרנגולין דדהב. אמר ליה: דהב אנא אכיל? אמר ליה: תיפח רוחיה דההוא גברא! דהב לית אתון אקליו, ולמה אתון רחמין דהב סוגין?

אמר ליה: דנחא עליכון שמשא? אמר ליה: אין! נחית עליכון מיטרא? אמר ליה: אין! אמר ליה: דילמא אית גביכון בעיר דקוק? אמר ליה: אין! תיפח רוחיה דההוא גברא! לית אתון חיון אלא בזכות בעירא דקיקא! דכתיב (תהלים לו, ז): אדם ובהמה תושיע ה'!

הלכה ו' מתני' עד אימתי תיב להכריז? עד כדי שידעו בו שכנים; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: שלשה רגלים, ואחר רגל האחרון שבעת ימים, כדי שילך לביתו שלשה, ויחזור שלשה, ויכריז יום אחד:

גמרא תני: בראשונה – היו מכריזין שלשה רגלים, ואחר רגל האחרון שבעת ימים כדי שילך שלשה ויחזור שלשה, ויכריז יום אחד. משחרב בית המקדש, התקינו – שיהו מכריזין שלשה ימים. מן הפסגה ואילך, התקינו – שיהא מודיע לקרוביו ולשכניו ודיין:

הלכה ז' מתני' אמר את האבדה ולא אמר את סימניה – הרי זה לא יתן לו. הרמאי אף על פי שאמר את סימניה – הרי זה לא יתן לו, שנאמר עד דרש אחיד אתו – עד שתדרש את אחיד אם רמאי הוא ואם אינו רמאי:

גמרא איזהו רמאי? עבד גרמיה מחזור מציאן, ועבד חדא רבא ומבא. היך הוא עבד רבא ומבא? חמי ליה בריריתא מחזור מציאן, ומפקדין גביה, והוא נסיב בולא ואזיל ליה.

ואית דמרין: אזיל לבגישתא ושמע סימניו, ואזיל לבגישתא חורי, ואמר סימנא, ונסב ליה:

הלכה ח' מתני' כל דבר שהוא עושה ואוכל – יעשה ויאכל. ודבר שאינו עושה ואוכל – ימפורש שנאמר: והשבתו לו – ראיה היאך תשיבנו לו.

מה יהא בדמים? רבי טרפון אומר: ישתמש בהון, לפיכך אם אבדו – תייב באחריותו. רבי עקיבא אומר: לא ישתמש בהון, לפיכך אם אבדו – אינו תיב באחריותו:

גמרא תני: שלא יאכל עגל לעגלים וסייח לסייחין ותרגול לתרגולין. עובדא הוה בחד פר נש דאשבח חמישה עגלין והוה מובין ומוכלינן עד דקמון על חד. רב יהודה בשם רב: הלכה ברבי טרפון בדבר שיש בו סימן.

רבי בא ורב יהודה בשם רב: מעשה הוה והורה רבי ברבי טרפון בדבר שיש בו סימן.

רב יהודה אומר: תלמידי חכמים – אין צריך ליתן סימן.

אמר רב הונא:

[דף ט' ע"א]

הכל מודין שאם הוה צרור מעות – לא יגע בהן.

יהודה ברבי עאל לפנישתא, שבק סנדלוי ואולין. אמר: אילו לא אולית לכנישתא, לא אולון סנדלוי.

רבי יוסי הוה יתיב מתני, ועל מיתא, מן דקם – לא אמר ליה כלום, ומן דיתבי ליה – לא אמר ליה כלום:

הלכה ט' מתני' מצא ספרים – קורא בהן אחת לשלשים יום. ואם אינו יודע לקרות – גוללן. אבל לא ילמוד בהן בתהלה. ולא יקרא אחר עמו. מצא כסות – מנערה אחת לשלשים יום. ושומחה לצורכה, אבל לא לכבודו. כלי כסף וכלי נחשת – משתמש בהן לצורכן, אבל לא לשחקן. כלי זהב וכלי זכוכית – לא יגע בהן עד שיבא אליהו. מצא שק או קפה, אם אין דרכו לטול – הרי זה לא יטול:

גמרא תני: מצא ספרים – קורא בהן אחת לשלשים יום. אם אינו יודע לקרות – גוללן. ולא יקרא פרשה וישנה, ולא יקרא פרשה ויתרגם, ולא יפתח בו יותר משלשה דפין, ולא יקרו בו שלשה בדרך אחר. במה דברים אמורים? בהדשים, אבל בישנים – שנים עשר חדש.

כלי כסף – משתמש בהן בצונין, אבל לא בחמין מפני שמשחרין.

כלי נחשת – משתמש בהן בחמין, אבל לא על ידי האור מפני שמופחיתן.

מגריפות וקרדומות – משתמש בהן ברה, אבל לא בקשה.

מגריפה – מקבל בה את המיט ומדיחה ומניחה במקומה.

קורדום – מבקע בו עצים, אבל לא צינים ועצי זית.

כשם שאות אומר במוצא, כך אותה אומר במפקיד.

והמפקיד כסות אצל חבירו – מנערה אחת לשלשים יום, ואם היתה מרוכה – גובה שכו' מפנה.

הלכה י' מתני' אי זו היא אבידה? מצא חמור ופרה רועין בדרך – אין זו אבידה. חמור וכליו הפוכין, ופרה רצה בין הפרמים – הרי זו אבידה. החזירה וברחה, החזירה וברחה, אפילו ארבעה וחמשה פעמים – חייב. שנאמר: השב תשיבם.

היה בטל מן הסלע – לא יאמר לו: "תן לי סלע", אלא נותן לו שכרו כפועל בטל. אם יש שם בית דין – מתנה עמו בפני בית דין. אין שם לפני מי יתנה – שלו קודם.

[דף ט' ע"ב]

מצאה ברפת – אינו חייב בה. ברשות הרבים – חייב בה. היתה בין הקברות – אל ויפוא לו. אם אמר לו אביו: היפוא, או שאמר לו: אל תחזיר – הרי זה לא ישמע לו.

פירק וטענו פירק וטענו אפילו ארבעה וחמשה פעמים – חייב, שנאמר (שמות כג, ה): עזוב תעזוב. הלך וישב לו, אמר לו: "הואיל עליך מצודה, אם רצית לה פרוק פרוק" – פטור, שנאמר (שם): עמו. היה חולה או זקן – חייב.

מצודה מן התורה לפרוק, אבל לא לטעון. רבי שמעון אומר: אף לטעון. רבי יוסי הגלילי אומר: אם היה עליו יותר ממשואו – אין זקוק לו, שנאמר (שם) תחת משאו – משאוי שהוא יכול לעמוד בו:

גמרא בכל אתר אתר מר: מצות עשה קודמת למצות לא תעשה. וכא אתר אומר: אין מצות עשה קודמת למצות לא תעשה! שנייא היא, שהוא ואביו חייבין בכבוד המקום.

תני: רובין ולא רבצין, ודחור תני: פורק עמו אפילו מאה פעמים ביום! הן דתימר רובין ולא רבצין – בדהוה דמפיל גרמיה. והן דתימר פורק עמו אפילו מאה פעמים – בדהוה דאנים.

בי תפגע, יכול פגיעה ממש? תלמוד לומר: כי תראה, אי כי תראה יכול אפילו רחוק מאה מיל? תלמוד לומר כי תפגע. הא פיצד? שיערו חכמים, אחד משבעה ומחצה במיל, וזהו רים.

עזוב תעזוב – זו פריקה. הקם תקים – זו טעינה. רבי שמעון בן יוחי אומר: בשם שפורקו מן התורה, כך טוענו מן התורה.

חמור ישראל ומשאוי של עב"ם – דברי הכל פורק וטענו. חמור עב"ם ומשאוי של ישראל, כדברי חכמים – לא פורק ולא טוענו, כדברי רבי שמעון – פורק ולא טוענו.

הלכה י"א מתני אבדתו ואבדת אביו – שלו קודמת. אבדתו ואבדת רבו – שלו קודמת. אבדת אביו ואבדת רבו – של רבו קודמת לשל אביו, שאביו הביאו לחיי העולם הזה. ורבו שלפדו חכמה הביאו לחיי העולם הבא.

אם הויה אביו שקול כנגד רבו - אגדת אביו קודמת.

הויה אביו ורבו נושאין משאוי - מניח את של רבו, ואחר כך מניח את של אביו.

הויה אביו ורבו בבית השכי - פודה את רבו, ואחר כך פודה את אביו. אבל אם הויה אביו תלמיד חכם - פודה את אביו, ואחר כך פודה את רבו.

גמרא תני: אי זהו רבו שלמדו חכמה?

כל שפתח לו תחילה; דברי רבי מאיר.

רבי יודן אומר: כל שרוב תלמודו ממנו.

רבי יוסי אומר כל שהאיר עיניו במשנתו.

רב - כרבי מאיר, ורבי יוחנן - כרבי יודה, שמואל - כרבי יוסי.

רב כרבי מאיר, חד בר נש פתח פומיה דרב, ושמע דדמו, ובעו עלוי.

רבי יוחנן כרבי יודה, רבי יוחנן הוה סליק מטיבריה לצפורי, קמא חד בר נש

[דף י"ע"א]

נחת מן תפון, אומר ליה: מה קלא במדינתא? אומר ליה: חד רבן דמוד וכל עפוא פריין מיטפלא ביה.

ידע רבי יוחנן דהוא רבי חנינא. שלח ואייתי מאנין טבין דשובתא ובעוין.

ולא בן תני: כל קרע שאינו של בהלה - אינו קרע! רבי יוחנן בעה מיעבד דרבה ומוקרייתה.

ולא ידעין אין משום דהוא רביה, אין משום שמועות הרעות.

מילתיה דרבי הויה בר ווא, בצפורי קמא כל עפוא פריי. אומר ליה: למה בולי עקמא פריי? אומר ליה:

רבי יוחנן יתיב דריש כבי מדרשא דרבי בגייה וכל עפוא פריי מישמענייה. אומר: "בריה רחמנא דחמי

לי הורין עד דאנא בחיים", ובאגדתא פשטית ליה, חוין ממשלי וקהלת.

הדא אמרה: כל תלמיד ותלמיד .

שמואל – פּרבי יוסי, אָמר, חד פר נש אַסבר לשמואל, בְּשני מפתחות, אָחד יוֹרד לאַמת בית השיחי, וְאָחד פּוֹתחַ בּינן. שְׁהָהּ מוֹרִיד יָדוּ עַד שִׁיחֵיו הָיָה פּוֹתחַ בּינן. וְשָׁמַע דְּדָמָה, וּבָזַע עֲלוֹי.

הָדָרן עֲלֵךְ פֶּרַק אֱלוּ מִצִּיאוֹת

פֶּרַק שְׁלִישִׁי

הַלְכָה א' מִתְנִי' הַמִּפְקִיד אֶצֶל חֲבִירוֹ בְּהֵמָה אוֹ כְּלִים, וְנִגְנְבוּ אוֹ שִׂאֲבָדוּ, שְׁלָם וְלֹא רָצָה לְשָׁבַע, שְׁהָרִי אָמְרוּ: "שׁוֹמֵר הֵנָּם נִשְׁבַּע וְיִוצֵא", נִמְצָא הִנְגַּב – מִשְׁלָם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל. טַבַּח וּמְכַר – מִשְׁלָם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֻמְשָׁה. לָמִי הוּא מִשְׁלָם? לָמִי שֶׁהִפְקִדוֹן אֶצְלוֹ.

נִשְׁבַּע וְלֹא רָצָה לְשָׁבַע, נִמְצָא הִנְגַּב – מִשְׁלָם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל. טַבַּח וּמְכַר – מִשְׁלָם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֻמְשָׁה. לָמִי הוּא מִשְׁלָם? לְכַעַל הַפְקִדוֹן.

גִּמְרָא מִנְן תִּיתִי לִיהָ? (שְׁמוֹת כב, ג) אִם הַמְצָא תְּמַצָּא כִּידוֹ הִנְגַּבְהּ. וְכִי אִין אֲנִי יוֹדְעִין שְׂאֵם יִמְצָא הִנְגַּב יְשָׁלֵם שְׁנַיִם, וְמָה תְּלֻמוֹד לִזְמַר שְׁנַיִם יְשָׁלֵם? אִם אִינוּ עֲנִיִין לוֹ, תְּנִיחוּ עֲנִיִין לְשִׁלְפָנֵינוּ.

רַבִּי עֲזַרְיָה לְפִירְקָא דְרַבִּי יוֹדָן, אָמַר קוּמִיּה הָדָא. אָמַר לִיהָ: אָמֹר דְּבַתְרָה: נִשְׁבַּע וְלֹא רָצָה לְשָׁבַע, נִמְצָא הִנְגַּב – מִשְׁלָם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל, טַבַּח וּמְכַר – מִשְׁלָם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֻמְשָׁה. לָמִי מִשְׁלָם? לְכַעַל הַפְקִדוֹן. וְיִשְׁלָם לָמִי שֶׁהִפְקִדוֹן אֶצְלוֹ!

[דף י"ע"ב]

רַבִּי נָסָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָה: (שְׁמוֹת כב, ג) חַיִּים שְׁנַיִם יְשָׁלֵם, לְמָקוֹם שֶׁהִקְרַן מִהֲלָךְ – שֵׁם הַכֶּפֶל מִהֲלָךְ.

רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי לְעִזֹּר, רַבִּי נָסָה מוֹסִיף בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי בֶן חֲנִינָה: לֹא סוּף דְּכָר שִׁילָם, אֶלָּא מִכֵּיּוֹן שְׁקִיבֵל עֲלוֹי לְשָׁלֵם – בְּמֵי שְׁשִׁילָם. אָמַר: "מִשְׁלָם אָנִי" – הוֹשִׁישִׁין שְׂמָא שְׁלַח בּוֹ יָד.

אָמַר: "נִשְׁבַּע אָנִי", וְרָאָה אוֹתוֹן שֶׁמְגַלְגְּלִין עֲלוֹי שְׁבוּעוֹת אַחֲרוֹת, וְהוֹר וְאָמַר: "מִשְׁלָם אָנִי" הוֹשִׁישִׁין.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: לֹא חֵיבָהּ אוֹתוֹ הַתּוֹרָה שְׁבוּעָה לְהַחֲמִיר עֲלוֹי אֶלָּא לְהַקֵּל, שְׂאֵם רָצָה לְשָׁלֵם – יְשָׁלֵם, וְאִם רָצָה לִישְׁבַּע – יִשְׁבַּע.

היו לו עדים שננבכה באונס? הדין היא דמר רבי לעזר: המוכר קנסיו לאחר – לא עשה פלוג. היו לו עדים שננבכה בפשיעה – הרי הוא בכלל ישרים, ואחר כך נמצאת הנניכה, למי משלם? לראשון? או לשני? או לשניהן?

[דף י"א ע"א]

הלכה ב' מתני' השוכר פרה מחברו והשאלה לאחר ומתה בדרבה – ישבע השוכר שמתה בדרבה, והשואל משלם לשוכר.

אמר רבי יוסי: כיצד הלה עושה סחורה בפרתו של זה? אלא תחזור הפרה לבגלים.

גמרא ויש לו רשות להשאיל? ולא בן תני רבי תיבה: אין השואל רשאי להשאיל, ולא השוכר רשאי להשכיר, ולא השואל רשאי להשכיר, ולא השוכר רשאי להשאיל, אלא אם בן נמל רשות מן הבגלים. רבי לא בשם רבי ינאי: והוא שנתן לו להשכיר. וכא והוא שנתן לו רשות לעשות בה אפיקורפא!

רבי אבהו שאל: שאלוה בגלים משוכר ומתה בדרבה – ישבע השוכר שמתה בדרבה, והשואל משלם לשוכר! ואין ביני, אפילו אכלוה?

אמר רבי אבינא: אכלו, שלחן אכלו.

אמר רבי יוסה: הלא עושה סחורה בפרה של זה? אלא תחזור פרה לבגלים.

הלכה ג' מתני' אמר לשנים: גולתי את אחד מכם מנה, ואיני יודע אי זה מכם. אבי של אחד מכם הפקיד אצלי מנה, ואיני יודע אי זה הוא – נתן לזה מנה ולזה מנה, שהודה מפי עצמו.

שנים שהפקידו אצל אחד, זה מנה וזה מאתים, זה אומר: "מאתים שלי" וזה אומר: "מאתים שלי" – נתן לזה מנה ולזה מנה, והשאר יהא מנה עד שיבוא אליהו.

וכן שני כלים, אחד יפה מנה ואחד יפה אלה זוו, זה אומר: "יפה שלי" וזה אומר: "יפה שלי" – נתן את הקטן לאחד מהן, ומתוך הגדול נתן דמי קטן לשני, והשאר יהא מנה עד שיבוא אליהו.

אמר רבי יוסי: אם בן מה הפסיד הרמאי? אלא חבל יהא מנה עד שיבוא אליהו!

[דף י"א ע"ב]

גמרא רבי אבהו בשם רבי יוחנן: כּאן – בעורריו, כּאן – בשותקין.

רבי יסא בשם רבי יוחנן: כּאן – בשׁישׁ גּדים יודעין, וכּאן – בשׁאין גּדים יודעין!

רב ירמיה בשם רב: כּאן – בנשבע, כּאן – בשלא נשבע. תּמן אמרין בשם רב: שם – בנשבע, כּאן – בשלא נשבע.

רבי ירמיה בעי: אם בשנשבע הוּה לזו לשתוק, רבי ירמיה סבר מימר? הוּה לזו לשתוק ולא להודות!

רבי יסא סבר מימר: הוּה לזו לשתוק ולא לישבע!

רבי יוחנן אמר: אם בשנשבע, הוּה לזו לעשות שליח בית דין? רבי יוחנן סבר מימר: שליח בית דין שׁעשה גּזל.

תניי חורן תני: שליח בית דין שׁעשה גּזל, ולא שליח בית דין שׁעשה גּזל.

אמר רבי אילא: אוף אַנן תּנינא, ואמר, הוּה גּזילה, הוּה בעילה, הוּה מלוה.

הכל מודין בפיקדון דמתניתא, מהדא: אמר לשנים: גּזלתי אַחד מכם מנה ואיני יודע אי זה הוא!

הלכה ד' מתני' המפקיד פרות אצל חברו, אפלו הן אובדין – תרי זה לא יגע בהן. רבן שמעון בן גמליאל אומר: ומכור בפני בית דין, מפני השב אבידה לבגלילין.

גמרא אמר רבי אבהו: אם אומר את אבדין הן – אל יגע בהן, אף הוא מוציא להן?!

רבי אבא בר יעקב בשם רבי יוחנן, רבי אבהו בשם רבי יוחנן: הלכה ברבן שמעון בן גמליאל. בהדא רבי יוחנן חקוקה אפקד גבי רבי חייה רובה חד

[דף י"ב ע"א]

דיסקיא מלייא חמוין, אַתא שׁאל לרבי! אמר ומכר על פי בית דין בשעת הביעור.

חד בר נשׁ אפקיד גבי רבי חייה בר אשי חד גרב דפּוּתה, אַתא שׁאל לרב, אמר: ומכר על פי בית דין בשעת הביעור.

הלכה ה' מתני' המפקיד פרות אצל חברו – הרי זה יוציא לו חסרונות; לחטין ולארו – תשעה תצאי קבין לכור. לשעורין ולדחן – תשעה קבין לכור. לבסמין ולזרע פשתן – שלשת סאין לכור. הכל לפי הפודה, הכל לפי הזמן.

אמר רבי יוחנן בן נורי: וכי מה אכפת לו לעקבר, והלוא אוכל בין מהרבה בין מקמעא! אלא אינו מוציא לו אלא לכור בלבד.

רבי יהודה אומר: אם היתה מדה מרבה – אינו מוציא לו חסרונות, מפני שהן מותרות. יוציא לו שתות לזין. רבי יהודה אומר: הומש.

יוציא לו שלשת לזין שמן למאה, לג ומחצה שמרים, ולג ומחצה בלע. אם היה שמן מזקק – אינו מוציא לו שמרים. אם היו קנקנים ישנות – אינו מוציא לו בלע. רבי יהודה אומר: אף המוכר שמן מזקק לחברו כל ימות השנה – הרי זה מקבל עליו לג ומחצה שמרים למאה.

גמרא אמר רבי אמי: בשעת הגורן שנו.

תמן אמרין: אילין עקבריאי – רשיעיאי, פד חמיין פירי סגין קריין לחביריהון ואכלין עמהון. אמר רבי יוחנן: אובדות הן, מתפוררות הן.

יוציא לו שתות לזין. רבי יהודה אומר: הומש. אמר רב אושעיה: בשלא אמר לו: "שמן מזקק אני מעמיד לך כל השנה", אכל אם אמר לו בן – חייב להעמיד לו שמן מזקק.

הלכה ו' מתני' המפקיד חבית אצל חברו, ולא יחדו לה הפעלים מקום, ומלמלה ונשברה, אם מתוך ידו נשברה, לצורכו – חיב, לצורכה – פטור. ואם משאנחתה, בין לצורכו בין לצורכה – פטור. יחדו לה הפעלים מקום, ומלמלה ונשברה, בין מתוך ידו ובין משאנחתה, לצורכו – חיב, לצורכה – פטור.

[דף י"ב ע"ב]

גמרא לא בן אמר רבי לעזר: למה תדבר דומיה? לגונב חבית מפרתה חבירו, אף על פי שלא ידעו הפעלים בגניבה – צריבין לידע בחורה! אמר: שגניה היא, שיש רשות עליה.

אמר רבי לעזר: אית אמר, שיש רשות לשומר עליה, מהו לצורכה? בשייחדו לה הפעלים באותו מקום, אכל במקום אחר, בין לצורכו בין לצורכה – פטור.

אית אגז אמרין, שאין רשות לשומר עליה, לא שנייא בין באותו מקום בין במקום אחר, לצורכו – תיב, לצורכה – פטור.

הלכה ז' מתני' המפקיד מעות אצל חברו, צָרָרָן והפְּשִׁילָן לאחוריו, מִסְרָן

[דף י"ג ע"א]

לכנו ולכתו הקטנים, ונעל בפניהם שלא פראוי – תיב, שלא שומר בדרך השומרין. ואם שומר בדרך השומרין – פטור.

גמרא אמר רבי יוסי: ותשמע מינה, בר נש דיתב להכריה פליטורין בשוקא, מסרן לכנו ובתו הקטנים, נגנבו או אבדו – פטור מלשלם, שאני אומר לא על דעת פליטורין בשוקא!

מתי אמרו שומר חנם נשבע ויוצא? בזמן ששימר בדרך השומרין. נעל פראוי, קשר פראוי, נתנן באפונדתו, צָרָרָן בסדינו, והשליכן לפניו, נתנן בשידה ובתיבה ובמגדל, נגנבו או אבדו – תיב בשבועה ופטור מלשלם. ואם יש עדים שעשה כן – אף משבועה פטור.

נעל שלא פראוי, קשר שלא פראוי, הפשילן לאחוריו, נתנן פראש גזו ונגנבו – תיב לשלם!

נתנן במקום שנוהג ליתן שלו, אם היה ראוי לשמירה – פטור, ואי לא – תיב:

הלכה ח' מתני' המפקיד מעות אצל השלחני, אם צוררין – לא ישתמש בהם. לפיכך אם אבדו – אינו תיב באחריותו. ואם מותרין – ישתמש בהן. לפיכך אם אבדו – תיב באחריותו. אצל בעל הבית, בין כך ובין כך – לא ישתמש בהן. החנוני כבעל הבית; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: בשלחני.

גמרא רב הונא אמר, רבי ירמיה בעי: מה "צוררין"? בהותם, או צוררין שלא בהותם? אין תימר בהותם, שלא בהותם – מותר. אין תימר שלא בהותם, כל שפן בהותם!

הלכה ט' מתני' השולח יד בפקדון – בית שמאי אומרים: ילקח בתר ויתר. ובית הלל אומרים: בשעת הוצאתו. ורבי עקיבא אומר: בשעת התביעה. החושב לשלח יד בפקדון – בית שמאי מקייבין. ובית הלל אומרים: אינו תיב עד שישלח בו יד. ביצד? הטא את התביעה ונטל ממנה רביעית, ונשברה – אינו משלם אלא רביעית. התביעה ונטל ממנה רביעית, ונשברה – משלם את הכל.

גמרא ביני מתניתאי: בשעת תביעתו בבית דין.

מִסְכַּת קְדוּשִׁין פָּרָק רֵאשׁוֹן

א. הָאֵשָׁה נִקְנִית בְּשֵׁלֶשׁ דְּרַכִּים, וְקוֹנָה אֶת עֲצָמָהּ בְּשֵׁתֵי דְרַכִּים. נִקְנִית בְּכֶסֶף בְּשֵׁטֶר וּבִבְיָאָה. בְּכֶסֶף כִּיצַד? נִתֵּן לָהּ כֶּסֶף אוֹ שָׂוֶה כֶּסֶף, אָמַר לָהּ: 'הָרִי אֶת מִקְדָּשְׁתָּ לִּי', הָרִי אֶת מִאֲרֶסְתָּ לִּי, 'הָרִי אֶת לִי לְאִינְתוּ' – הָרִי זֶה מִקְדָּשְׁתָּ. אָבֵל נִתְּנָה הִיא לֹא כֶּסֶף, אוֹ שָׂוֶה כֶּסֶף, וְאָמְרָה לּוֹ: 'הָרִינִי מִאֲרֶסְתָּ לְךָ', הָרִינִי מִקְדָּשְׁתָּ לְךָ, 'הָרִינִי לְךָ לְאִינְתוּ' – אֵינָה מִקְדָּשְׁתָּ. וּבְשֵׁטֶר כִּיצַד? אֵין צָרִיךְ לִומר בְּשֵׁטֶר שֵׁשׁ בוֹ שָׂוֶה פְרוּטָה, וְהֵלֵא הִיא מִקְדָּשְׁתָּ בְּדָבָר שֵׁשׁ בוֹ שָׂוֶה פְרוּטָה, אֵלֵא אִפְלוּ כָּתַב עַל חֶרֶס וְנִתֵּן לָהּ עַל נִיר, וְנִתֵּן לָהּ – הָרִי זֶה מִקְדָּשְׁתָּ. וּבִבְיָאָה, כָּל בְּיָאָה שְׂהִיא לְשֵׁם קְדוּשִׁין – מִקְדָּשְׁתָּ, שְׂאִינָה לְשֵׁם קְדוּשִׁין – אֵינָה מִקְדָּשְׁתָּ.

ב. לֹא יֵשֵׁא אָדָם אֵשָׁה עַד שֶׁתִּגְדֵּל בַּת אָחוֹתוֹ אוֹ עַד שֶׁיִּמְצָא אֶת הַהֶגְוֵן לוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יט, כט): "וּמְלֵאָה הָאָרֶץ זִמָּה" – זִמָּה הִיא". רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: זֶה פְּנוּי שְׂבָא עַל הַפְּנוּיָה שְׂלֵא לְשֵׁם אִישׁוֹת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מִנֵּין שְׁעֻנֹשׁ לַפְּנֵי הַמָּקוֹם כְּאֵלוֹ בֶּאֱמָר עַל אֵשָׁה וְאָמְרָה? נֶאֱמַר כָּאֵין "זִמָּה", וְנֶאֱמַר לְהֵלֵךְ זִמָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כ, יד): "וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אִשָּׁה וְאֶת אִמָּהּ זִמָּה הוּא" וְגו'. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: מִתּוֹךְ שְׂבָא עַל נָשִׁים הֶרְבֵּה, וְאֵין יְדוּעַ עַל אֵיזָה מֵהֶן בֶּאֱמָר וְכֵן הִיא, שְׂבָאוּ עֲלֶיהָ אֲנָשִׁים הֶרְבֵּה, וְאֵינָה יוֹדְעָה הֶרְבֵּה, וְאֵין יְדוּעַ מֵאִיזוֹ מֵהֶן קְבֵלָה, נִמְצָא זֶה נוֹשֵׂא אֶת בֵּתוֹ וְזֶה נוֹשֵׂא אֶת אָחוֹתוֹ, נִמְצָא כָּל הָעוֹלָם מִתְמַלֵּא מִמְזוּרִין. יֵתֵר עַל כֵּן אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב: לֹא יֵשֵׁא אָדָם אֵשָׁה בְּמִדְיָנָה זֶה וְיִלְךְ וְיֵשֵׁא בְּמִדְיָנָה אַחֲרָתָּ, שְׂמָא יִזְדוּגוּ זֶה לְזֶה, וְנִמְצָא אֶחָד נוֹשֵׂא אָחוֹתוֹ, לְכַךְ נֶאֱמַר: "וּמְלֵאָה הָאָרֶץ זִמָּה". רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר: הָרִי הוּא אוֹמֵר (ויקרא יט, כט): "וְלֹא תִזְנֶה הָאָרֶץ", מְזַנֵּין הֵן הַפְּרוּתוֹת זֶה מִזֶּה, שֶׁהוּא לֹא כֹהֵן וְלֹא לֹוי, וְלֹא יִשְׂרָאֵל, הַכְּרִיעוּ חֲכָמִים לְסִיעַ; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָא, שֶׁנֶּאֱמַר

(דמיתה ג, ב-א): "שְׂאֵי עֵינֶיךָ עַל שְׂפִים וְרֵאֵי אֵיפָה לֹא שְׁגַלְתָּ; וְיִמְנְעוּ רַבִּים" וְגו'.

ג. אֵיזְהוּ גִרְעוֹן כֶּסֶף? רִצָּה לְפָדוֹת אֶת עֲצָמוֹת בְּתוֹךְ הַשָּׁנִים הָאֵלוֹ – מִחֻשָּׁב אֶת הַמְּעוֹת וְאֶת הַשָּׁנִים, וְנוֹתֵן לְרַבּוֹ, מִפְּנֵי שֵׁד הַעֲבָד עַל הַעֲלִיּוּנָה. אֵיזוֹ הִיא חֻזְקַת קַרְקָעוֹת? נַעַל וְגָדָר וּפְרִיץ כָּל שֶׁהוּא – הָרִי זֶה חֻזְקָה. אֵיזוֹ הִיא חֻזְקַת עֲבָדִים? נַעַל לוֹ סְנַדְלוֹ, הַתִּיר לוֹ סְנַדְלוֹ, וְהוֹלִיךְ כְּלָיו אַחֲרָיו לְבֵית הַמְּרוֹחֵץ, הַפְּשִׁיטוֹ, הַרְחִיצוֹ, סָכוּ, גָּרְדוֹ, הַלְבִּישׁוֹ הַנְּעִילוֹ, הַגְּבִיּהוּ – קָנָאוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: אֵין לְךָ חֻזְקָה גְדוּלָה מִזֶּה.

ד. וְקוֹנָה אֶת עֲצָמוֹ בְּרֵאשֵׁי אַבְרִים, וְקוֹנָה אֶת עֲצָמוֹ בְּכֶסֶף עַל יְדֵי אַחֲרִים, וּבְשֵׁטֶר עַל יְדֵי עֲצָמוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּנוֹתֵן מִשְׂמָאלוֹ לִימִינוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּכֶסֶף עַל יְדֵי עֲצָמוֹ, בְּשֵׁטֶר עַל יְדֵי אַחֲרִים, וּבְלֵבֶד שֵׁיחָא הַכֶּסֶף שֶׁל אַחֲרִים, וְאוֹמֵר לוֹ: 'עַל מִנֵּת שְׂאִין לְךָ רִשׁוֹת אֵלֵא לְפָדוֹת בּוֹ'. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִעֶזֶר אוֹמֵר מִשׁוֹם רַבִּי מֵאִיר: אִף בְּשֵׁטֶר עַל יְדֵי אַחֲרִים, אָבֵל לֹא עַל יְדֵי עֲצָמוֹ.

ה. סְפִינָה נִקְנִית בְּמִשְׁיכָהּ. רַבִּי נִתָּן אוֹמֵר: סְפִינָה וְאוֹתוֹתֵינָה נִקְנוֹת בְּמִשְׁיכָהּ וּבְשֵׁטֶר. כָּתַב לֹא מִשְׁךְ, מִשְׁךְ לֹא כָּתַב – לֹא קָנָה עַד שְׂיִכְתַּב וְיִמְשֵׁךְ. אֵיזוֹ הִיא מִשְׁיכָהּ? בֵּין שְׂמִשְׁךְ בֵּין שֶׁהִנְהִיג, בֵּין שְׂקָרָא לָהּ וּבֵאת אַחֲרָיו – הָרִי זֶה מִשְׁיכָהּ. אֵיזוֹ הִיא מְסִירָה? כָּל שְׂמִסֵּר לוֹ פְּרוּמְבִּינָא וּמוֹסְרָה – הָרִי זֶה מְסִירָה. אֵימְתִי אָמְרוּ מְטַלְטְלִין נִקְנִין בְּמִשְׁיכָהּ, בְּרִשׁוֹת הֶרְבִּים אוֹ בְּחֻצֵר שְׂאִינָה שֶׁל שְׁנֵיהֶם בְּרִשׁוֹת הַלּוֹקַח, כִּיּוֹן שְׂקִיבֵל עֲלָיו קָנָה. בְּרִשׁוֹת הַמוֹכֵר, עַד שֶׁיִּגְבִּיּהּ אוֹ עַד שִׁיּוּצֵיא מִרְשׁוֹת הַבְּעָלִים, בְּרִשׁוֹת זֶה, הַמְּפָקְדִים אֲצֵלוֹ עַד שְׂיִקְבֵּל עֲלָיו אוֹ עַד שִׁשְׁפִּיר לוֹ אֶת מְקוֹמָן.

ו. הַחֲלִיף עִמּוֹ קַרְקָעוֹת בְּקַרְקָעוֹת, מְטַלְטְלִין בְּמִטְלְטְלִין, קַרְקָעוֹת בְּמִטְלְטְלִין, מְטַלְטְלִין בְּקַרְקָעוֹת, כִּיּוֹן שְׂזָכָה זֶה – נִתְחַיֵּב זֶה בְּחֲלִיפָיו.

עוברין ושבינ נכנסין לתוכה, ואין רואין את מה שבתוכו, וכל שאין בידו אמנות, למה הוא דומה? לכרם פרוץ שבהמה וחייה נכנסין לתוכה, ועוברים ושבים נכנסין לתוכה ורואין מה שבתוכו.

י. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: כל מצוה שנתחייבו בה ישראל קדם כניסתן לארץ, נוהגת בארץ ובחוץ לארץ, ושלא נתחייבו בה אלא משבאו לארץ – אין נוהגת אלא בארץ, חוץ מהשמטת מלוא וגאלת ממך, ושלוש עבד עברי, שאף על פי שלא נתחייבו בהן אלא משבאו לארץ – נוהגת בארץ ובחוץ לארץ.

יא. העושה מצוה אחת, מטיבין לו ומאריכין לו את ימיו, ונוחל את הארץ. וכל העובר עברה אחת, מריעין לו ומקצרין את ימיו, ואינו נוחל את הארץ, על זה נאמר (קהלת ט, יח): "וחוטא אחד יאבד טובה הרבה", בחטא יחידי שחטא זה אבד ממנו טובות הרבה. לעולם יהא אדם רואה את עצמו כאלו חציו זכאי וחציו חיב, עשה מצוה אחת – אשריו שהכריע את עצמו לכף זכות, עבר עברה אחת – אוי לו שהכריע עצמו לכף חובה, על זה נאמר: "וחוטא אחד יאבד טובה הרבה", בשביל חטא יחידי שעשה זה – אבד ממנו טובות הרבה. רבי שמעון ברבי אליעזר אומר משום רבי מאיר: לפי שהיחיד נדון אחר רבו, והעולם נדון אחר רבו, לעולם יהא אדם רואה את עצמו חציו זכאי וחציו חיב, ואת העולם חציו זכאי וחציו חיב, עשה מצוה אחת, אשריו שהכריע את עצמו ואת העולם לכף זכות, עבר עברה אחת, אוי לו שהכריע את עצמו ואת העולם לכף חובה, ועל זאת נאמר: "וחוטא אחד יאבד טובה הרבה", בחטא יחידי שחטא זה אבד ממנו ומן העולם טובות הרבה. רבי שמעון אומר: היה אדם צדיק כל ימיו, ובאחרונה מרד – אבד את הכל, שנאמר (יחזקאל לג, יב): "צדקת הצדיק לא תצילנו ביום פשעו". היה אדם רשע כל ימיו ועשה תשובה

ז. רשות הגבוה בכסף ביצד? גזבר שנתן מעות הקדש במטלטלין – קנה הקדש בכל מקום שהוא. ובהדיוט לא קנה עד שעה שימשך. אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט, כיצד? האומר: 'שור זה עושה ובית זה הקדש', אפלו מכאן ועד סוף העולם – קנה. ובהדיוט – לא קנה עד שיחזיק וימשך.

ח. איזו היא מצות עשה שהזמן גרמא? כגון סכה ולולב ותפלין. איזו היא מצות עשה שלא הזמן גרמא? כגון אברה ושלוח הקן ומעקה וציצית. רבי שמעון פוטר את הנשים מן הציצית, מפני שהוא מצות עשה שהזמן גרמא. איזו היא מצות הבן על האב? מאכיל ומשקה, מלביש ומכסה, מוציא ומכניס ומרחיץ את פניו ידיו ורגליו, אחד האיש ואחד האשה, אלא שהאיש ספק בידו לעשות, ואשה אין ספק בידה לעשות, מפני שיש רשות אחרים עליה. איזו היא מצות אב על הבן? למולו, ולפדותו, וללמדו תורה, וללמדו אמנות, ולהשיאו אשה. ויש אומרים: אף להשיטו בנהר. רבי יהודה אומר: כל שאין מלמד את בנו אמנות כאלו מלמדו לסטות.

ט. רבן גמליאל אומר: כל שיש בידו אמנות למה הוא דומה? לכרם שמקף גדר, ולחרין שהוא מקף סיג, וכל שאין בידו אמנות למה הוא דומה? לכרם שאין מקף גדר, ולחרין שאין מקף סיג. רבי יוסי אומר משום רבן גמליאל: כל שבירדו אמנות, למה הוא דומה? לאשה שיש לה בעל, בין שהיא מתקשטת ובין שאינה מתקשטת, אין הכל מסתכלין בה. ואם אין מתקשטת אינה יראה. וכל שאין בידו אמנות, למה הוא דומה? לאשה שאין לה בעל, בין מתקשטת בין שאינה מתקשטת – הכל מסתכלין בה. ואם אין מתקשטת לתוכה היא לא תהא לה מורא. רבי יוסי ברבי אליעזר אומר משום רבן גמליאל: כל שבירדו אמנות, למה הוא דומה? לכרם גדור שאין בהמה וחייה נכנסין לתוכה, ואין

באַחַרְוֹנָה - הַמָּקוֹם מִקְבְּלוֹ, וְאִין מְזַכְרִין לוֹ שׁוֹב רִשְׁעוֹ, שְׁנֹאֲמַר (שם): 'וְרִשְׁעַת הַרְשָׁע לֹא יִכְשַׁל בַּהּ בְּיוֹם שׁוֹבוֹ מִרְשָׁעוֹ' וְגו'. כָּל הָעוֹסֵק בְּשִׁלְשֻׁתָּן, בְּמִקְרָא בְּמִשְׁנָה וּבְדִרְךְ אַרְצָן, עַל זֶה נֹאֲמַר (קהלת ד, יב): 'וְהַחוּט הַמְשָׁלֵשׁ לֹא בְּמַהְרָה יִנְתַּק'.

מִסְכַּת קְדוּשִׁין פָּרָק שְׁנִי

א. כְּשֵׁם שְׁאִין הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ לְבָנוּ בּוֹ וּבְשִׁלּוּחוֹ - כִּךְ אִין הָאִשָּׁה מְקַדֶּשֶׁת אָתָּה בְּתָהּ בַּהּ וּבְשִׁלּוּחָהּ.

ב. הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה: 'הָרִי אֶת מְקַדְשֵׁי לִי עַל מְנַת שְׁאִנִּי יוֹסֵף', וְנִמְצָא יוֹסֵף וְשִׁמְעוֹן. 'עַל מְנַת שְׁאִנִּי בִסֵּם', וְנִמְצָא בִסֵּם וּבּוֹרְסִי. עַל מְנַת שְׁאִנִּי בִן עִיר וְנִמְצָא בִן עִיר וּבֶן כֶּרֶךְ - הָרִי זֹו מְקַדֶּשֶׁת. 'שְׁאִנִּי אֶלָּא יוֹסֵף', וְנִמְצָא יוֹסֵף וְשִׁמְעוֹן; 'שְׁאִנִּי אֶלָּא בִסֵּם', וְנִמְצָא בִסֵּם וּבּוֹרְסִי; 'שְׁאִנִּי אֶלָּא בִן עִיר', וְנִמְצָא בִן עִיר וּבֶן כֶּרֶךְ - אִינְהָ מְקַדֶּשֶׁת.

ג. 'הַתְּקַדְּשִׁי לִי בְּזוֹ וּבְזוֹ', הִיתָה אֲכַלְתָּ רֹאשׁוֹנָה, אִם נִשְׁתַּר בְּיָדוֹ שְׁנֵה פְרוּטָה - מְקַדֶּשֶׁת. וְאִם לֹא - אִינְהָ מְקַדֶּשֶׁת. 'הַתְּקַדְּשִׁי בְּכּוֹס זֶה וּבְמָה שְׁבַתּוּכוֹ', אִם יֵשׁ בּוֹ שְׁנֵה פְרוּטָה - מְקַדֶּשֶׁת. וְאִם לֹא - אִינְהָ מְקַדֶּשֶׁת. וְלֹא זָכְתָה אֶלָּא בּוֹ בְּמָה שְׁבַתּוּכוֹ בְּלַבָּד.

ד. 'עַל מְנַת שְׁאִנִּי עֲנִי' וְהָיָה עֲנִי וְהָעֲשִׂיר. 'עַל מְנַת שְׁאִנִּי עֲשִׂיר', וְהָיָה עֲשִׂיר וְהָעֲנִי, 'עַל מְנַת שְׁאִנִּי בִסֵּם', וְהָיָה בִסֵּם וְנִעְשָׂה בּוֹרְסִי. 'עַל מְנַת שְׁאִנִּי בּוֹרְסִי', וְהָיָה בּוֹרְסִי וְנִעְשָׂה בִסֵּם. 'עַל מְנַת שְׁאִנִּי בִן עִיר', וְהָיָה בִן עִיר וְנִעְשָׂה בֶן כֶּרֶךְ. 'עַל מְנַת שְׁאִנִּי בֶן כֶּרֶךְ', וְהָיָה בֶן כֶּרֶךְ וְנִעְשָׂה בֶן עִיר. 'עַל מְנַת שִׁישׁ לִי בְּנִים', וְהָיָה לוֹ בְּנִים וְמתו. 'עַל מְנַת שְׁאִין לִי בְּנִים' וְלֹא הָיָה לוֹ בְּנִים, וְאַחַר כִּךְ נוֹלְדוּ לוֹ - הָרִי זֶה מְקַדֶּשֶׁת.

ה. 'שְׁאִנִּי אֶלָּא עֲנִי', וְהָיָה עֲשִׂיר וְהָעֲנִי. 'שְׁאִנִּי אֶלָּא עֲשִׂיר', וְהָיָה עֲנִי וְהָעֲשִׂיר, 'שְׁאִנִּי אֶלָּא בִסֵּם', וְהָיָה בּוֹרְסִי וְנִעְשָׂה בִסֵּם. 'שְׁאִנִּי אֶלָּא בּוֹרְסִי', וְהָיָה בִסֵּם

וְנִעְשָׂה בּוֹרְסִי. 'שְׁאִנִּי אֶלָּא בֶן עִיר', וְהָיָה בֶן כֶּרֶךְ וְנִעְשָׂה בֶן עִיר. 'שְׁאִנִּי אֶלָּא בֶן כֶּרֶךְ', וְהָיָה בֶן עִיר וְנִעְשָׂה בֶן כֶּרֶךְ. 'שְׁאִין לִי בְּנִים', וְהָיָה לוֹ בְּנִים וְאַחַר כִּךְ מתו. 'שִׁישׁ לִי בְּנִים', וְלֹא הָיָה לוֹ בְּנִים וְאַחַר כִּךְ נוֹלְדוּ - אִינְהָ מְקַדֶּשֶׁת. זֶה הַכֹּלֵל: כָּל שְׁמַתְקִים בְּשַׁעַת קְדוּשִׁין, אִף עַל פִּי שְׁבַטֵּל לְאַחַר מִכֵּן - הָרִי זֹו מְקַדֶּשֶׁת, וְכָל שְׁאִין מְתַקֵּם בְּשַׁעַת קְדוּשִׁין, אִף עַל פִּי שְׁמַתְקִים לְאַחַר מִכֵּן - אִינְהָ מְקַדֶּשֶׁת.

ו. 'הַתְּקַדְּשִׁי לִי בְּסִלְע זֹו', וּמִשְׁנַטְלָתוֹ מִיָּדוֹ, אֲמַרְהָ: 'סְבוֹר הִיִּיתִי שְׁאֲתָה כְּהֵן, וְאִין אֲתָה אֶלָּא לֹוי'. 'שְׁאֲתָה עֲשִׂיר וְאִין אֲתָה אֶלָּא עֲנִי' - הָרִי זֹו מְקַדֶּשֶׁת. זֶה הַכֹּלֵל: כִּיּוֹן שְׁנַפְלוּ קְדוּשִׁין לְתוֹךְ יָדָהּ, בֵּין שְׁהִטְעָה הוּא אֹתָהּ, בֵּין שְׁהִטְעָתוֹ הִיא - הָרִי זֹו מְקַדֶּשֶׁת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: אִם הִטְעָה לְשִׁבְחַ מִמוֹן - הָרִי זֹו מְקַדֶּשֶׁת. כִּיצַד? 'בְּדִינָר זֶה שֵׁל כֶּסֶף' וְנִמְצָא שֵׁל זָהָב, רוֹצֵה הִיא בְּשֵׁל זָהָב יוֹתֵר מִשֵּׁל כֶּסֶף. 'עֲנִי וְנִמְצָא עֲשִׂיר', רוֹצֵה הִיא בְּעֲשִׂירוֹתָהּ יוֹתֵר מִכְּעֲנִי. מוֹדָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁאִם הִטְעָה לְשִׁבְחַ יוֹחֲסִין - שְׁאִינְהָ מְקַדֶּשֶׁת.

ז. 'הַתְּקַדְּשִׁי לִי בְּסִלְע זֹו', 'בְּפָרָה זֹו', 'בְּטָלִית זֹו', כִּיּוֹן שְׁלִקְתָּהָ אֶת הַסִּלְע, וּמִשְׁכָּה אֶת הַפָּרָה, וְהַחֲזִיקָהָ אֶת הַטָּלִית - הָרִי זֹו מְקַדֶּשֶׁת.

ח. 'כִּנְסִי לִי סִלְע זֹו שְׁאִנִּי חֵיב לָךְ', חוֹר וְאָמַר: 'הַתְּקַדְּשִׁי לִי בְּזוֹ', וּבְשַׁעַת מִתְּנָה אָמַר: 'הָרִי אֶת מְקַדְּשֵׁת', רְצָתָה - מְקַדֶּשֶׁת. לֹא רְצָתָה - אִינְהָ מְקַדֶּשֶׁת. 'הִילָךְ סִלְע זֹו שְׁאִנִּי חֵיב לָךְ' בְּשַׁעַת מִתְּנָה אָמַר: 'הָרִי אֶת מְקַדְּשֵׁת לִי', רוֹצֵה - מְקַדֶּשֶׁת, רוֹצֵה - אִין מְקַדֶּשֶׁת, אִם מִשְׁנַטְלָתוֹ מִיָּדוֹ, אִף עַל פִּי שְׁשִׁנְיָהֶם רוֹצִין - אִינְהָ מְקַדֶּשֶׁת.

ט. 'הַתְּקַדְּשִׁי לִי בְּסִלְע שִׁישׁ לִי בִיָּדְךָ' - אִינְהָ מְקַדֶּשֶׁת, כִּיצַד יַעֲשֶׂה? יִטְלֵנָה מִמֶּנָּה וְיַחֲזֹר וְיִתֵּן לָהּ, וְיֹאמַר לָהּ: 'הָרִי אֶת מְקַדְּשֵׁת לִי! 'הַתְּקַדְּשִׁי לִי בְּסִלְע זֹו', מִשְׁנַטְלָתוֹ מִיָּדוֹ הִטְלִיתוֹ לִים אוֹ לְנֶהַר -

אינה מקדשת. 'התקדשי לי במנה' - 'תנם לאבא ולאביך' - אינה מקדשת. 'על מנת שיקבלם לי' - מקדשת. 'התקדשי לי', ואמרה לו: 'תנהו לפלוני' - אינה מקדשת. 'על מנת שיקבלם לי' - מקדשת. נתן לה קדושה, ולא אמר לה: 'הרי את מקדשת לי'; רבי יהודה אומר: אינה מקדשת. רבי יוסי אומר: מקדשת. רבי אומר: אם עסקין באותו ענין - מקדשת. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: אף על פי שאין עסקין באותו ענין.

י. 'התקדשי לי במנה זה', ונמצא מנה חסר דינר - אינה מקדשת. היה בו דינר רע - יחליף. היה מונה ומשליך לתוך ידה ראשון ראשון - יכולה היא שתחזור בו עד שעה שיגמר.

יא. זה אומר במנה וזה אומר במאתים, והלך זה לביתו וזה לביתו, ואחר כך תבעו זה את זה וקדשו, אם האיש תבע את האשה - יעשו דברי האשה, ואם האשה תבעה את האיש - יעשו דברי האיש. וכן המוכר חפץ לחברו והיה מונה לתוך ידו - יכול לחזור בו עד שעה שיגמר. זה אומר במנה וזה אומר במאתים, והלך זה לביתו וזה לביתו, ואחר כך תבעו זה את זה, אם הלוקח תבע את המוכר - יעשו דברי מוכר. ואם המוכר תבע את הלוקח - יעשו דברי הלוקח.

מִסְכַּת קְדוּשֵׁין פְּרָק שְׁלִישִׁי

א. האומר לאשה: הרי את מקדשת לי כפקדון שיש לי בידך, הלכה ומצאתו שנגנב או שאבד, אם נשתפר בידה שוה פרוטה - מקדשת. ואם לאו - אינה מקדשת. ובמלוה, אף על פי שנשתפר בידה שוה פרוטה - אינה מקדשת. רבי שמעון בבבי אלעזר אומר: מלוה כפקדון, אם נשתפר בידה שוה פרוטה - מקדשת. ואם לאו - אינה מקדשת.

ב. האומר לאשה: 'הרי את מקדשת לי על מנת שאדבר עליך לשלטון ואעשה עמך כפועל', ונתן לה שוה פרוטה - הרי זו מקדשת מד, עד שיאמר: 'לא דברתי ולא עשיתי'; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אם נתקיים התנאי - מקדשת. ואם לאו - אינה מקדשת. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אין תנאי בכתובים שאינו כפול.

ג. 'על מנת שאדבר עליך לשלטון', אם דבר עמה פדרך המדברים - מקדשת. ואם לאו - אינה מקדשת. 'במה שאדבר עליך לשלטון', אם דבר עמה בשוה פרוטה - מקדשת. ואם לאו - אינה מקדשת.

ד. 'על מנת שאעשה עמך כפועל', אם עשה עמה בשוה פרוטה - מקדשת. 'בפעלה שאעשה עמך', אם עשה עמה בשוה פרוטה - מקדשת. ואם לאו - אינה מקדשת. 'על מנת שאעשה עמך בפעלה למחר', עשה עמה בשוה פרוטה - מקדשת. ואם לאו - אינה מקדשת.

ה. 'על מנת שיש לי מאתיים וזו' - הרי זו מקדשת, שמא יש לו בסוף העולם. 'על מנת שיש לי במקום פלוני', אם יש לו באותו מקום - מקדשת. ואם לאו - אינה מקדשת. 'על מנת שיש לי ביד פלוני', אף על פי שאמר אין לו בידו - מקדשת, שמא עשו קנוניא. 'עד שיאמר: יש לו בידו'. אם אמר 'יש לו בידו' - מקדשת ואם לאו - אינה מקדשת.

ו. 'על מנת שאראך מאתיים וזו', אם הראה על השלחן - אינה מקדשת, שלא אמר להראותן אלא משלו. 'על מנת שיש לי בית כור עפר' - הרי זו מקדשת, שמא יש לו בסוף העולם. 'על מנת שיש לי בית כור במקום פלוני', אם יש לו באותו מקום - מקדשת, ואם לאו - אינה מקדשת. 'על מנת שאראך בית כור עפר', אם הראה בבקעה - אינה מקדשת, שלא אמר להראות אלא משלו.

אומרים כשמעון בן עזאי, ולא כשמעון בן זומא, אלא כל שבני עירו קורין כן. 'בדינר זה של כסף', ונמצא של זהב - אינה מקדשת. כיצד יעשה? יטלנו הימנה, ויחזור ויתנו לה, ויאמר: 'הרי את מקדשת לי'.

מסכת קדושין פּרָק רביעי

א. הנותן רשות לשלשה לקדש לו אשה. רבי נתן אומר, בית שמאי אומרים: יכולין שנים להעשות עדים, ואחד שליח. בית הלל אומרים: שלשתן שלוחין, ואין יכולין להעיד.

ב. האומר לשלוחו: 'צא וקדש לי אשה פלונית במקום פלוני', הלה וקדש במקום אחר - אינה מקדשת. 'הרי היא במקום פלוני', והלה וקדשה במקום אחר - הרי זו מקדשת. רבי אליעזר אומר: בכלן - הרי זו מקדשת, עד שיאמר: 'אי אפשי שתקדשנה לי אלא במקום פלוני'.

ג. האומר לחברו: 'צא וקדש לי אשה פלונית', הלה וקדשה לעצמו - מקדשת לשני. 'מעכשיו ולאחר שלשים יום', ובא אחר וקדשה בתוך שלשים יום - מקדשת לשני. כיצד יעשה? אחד נותן גט ואחד כונס. אם היו שני אחים - נפסלה מזה ומזה.

ד. המקדש בטעות ובפחות משוה פרוטה, וכן קטן שקדש, אף על פי ששלח סבלונות לאחר מכאן - אינה מקדשת, שמחמת קדושין הראשונים שלח. ואם בעל - קנה. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: אף על פי שבעל - לא קנה, שלא היתה בעילה אלא מחמת קדושין הראשונים.

ה. המקדש בגזלה ובפקדון, או שחטף ממנה סלע וקדשה בו - הרי זו מקדשת. אמר לה: התקדשי לי בסלע שיש בידיך - אינה מקדשת. כיצד יעשה? יטלנו מידה, ויחזור ויתן לה, ויאמר: 'הרי את מקדשת לי'.

ז. 'על מנת שירצה פלוני', אף על פי שאמר 'איני רוצה' - מקדשת, שמא ירצה לאחר שעה. 'עד שיאמר רוצה אני', אם אמר 'רוצה אני' - מקדשת. ואם לאו - אינה מקדשת. על מנת שירצה אבא, אף על פי שלא רצה האב - הרי זו מקדשת, שמא יתרצה האב לאחר שעה. מת האב - מקדשת, שמא יתרצה האב שעה אחת לפני מיתתו. מת הבן, זה היה מעשה ובאו ולמדו את האב שיאמר 'איני רוצה'.

ח. כל הנאי שיש בו מעשה בתחלתו - תנאו בטל. כיצד? 'הריני חולצך על מנת שירצה אבא', אף על פי שלא רצה האב - הרי זו מקדשת. 'הריני בועלך על מנת שירצה אבא', אף על פי שלא רצה האב - מקדשת. רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר: רצה האב - מקדשת. לא רצה - אינה מקדשת, שלא היתה בעילה אלא מחמת הנאי הראשון. כלל אמר רבי שמעון בן אלעזר: כל הנאי שאפשר לעשות בה ובשלוחה, והתנה עמה - תנאו קיים. וכל הנאי שאי אפשר לעשות אלא בגופה, והתנה עמה - תנאו בטל. כיצד? 'הריני מגרשך על מנת שירצה אבא', רצה האב - מגרשת, ואם לאו - אינה מגרשת. 'הריני מקדשך על מנת שירצה אבא', רצה האב - מקדשת. לא רצה האב - אינה מקדשת.

ט. 'על מנת שאם מתי לא תהא זקוקה ליבם' - הרי זו מקדשת ובטל תנאו, שהתנה על מה שכתוב בתורה, וכל המתנה על מה שכתוב בתורה - תנאו בטל. 'על מנת שאין לך עלי שאר כסות ועונה' - הרי זו מקדשת, ותנאו קיים. זה הכלל: כל המתנה על מה שכתוב בתורה בדבר שהוא של ממון - תנאו קיים, בדבר שאינו של ממון - תנאו בטל.

י. 'על מנת שאני עשיר', אין אומרים כעשיר שבפעשירים, אלא כל שבני עירו קורין כן. 'על מנת שאני תלמיד חכם', אין

עֶשֶׂר בְּנוֹת - בְּלֶן אֲסוּרוֹת מִן הַסֶּפֶק. אִם אָמַר 'גְּדוּלָה' - לֹא נִתְקַדְּשָׁה אֲלָא גְדוּלָה. וְאִם אָמַר 'קִטְנָה' - לֹא נִתְקַדְּשָׁה אֲלָא קִטְנָה.

י. שְׁנֵי אַחִים שֶׁקִּדְּשׁוּ שְׁתֵּי אַחִיוֹת, זֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ קִדָּשׁ, וְזֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ קִדָּשׁ - שְׁנֵיהֶם אֲסוּרִין מִן הַסֶּפֶק. אִם הָיוּ עֲסוּקִין בְּגְדוּלָה לְגְדוּלָה וּבְקִטְנָה לְקִטְנָה, אֹמֵר אָנִי: גְּדוּלָה לֹא נִתְקַדְּשָׁה אֲלָא לְגְדוּלָה, וְקִטְנָה לֹא נִתְקַדְּשָׁה אֲלָא לְקִטְנָה.

יא. 'קִדְּשִׁיךְ', וְהִיא אֹמֶרֶת: 'לֹא נִתְקַדְּשָׁה אֲלָא בְּתִי' - הוּא אֲסוּר בְּקִרְבוֹת גְּדוּלָה וְהַגְּדוּלָה מִתְּרַת בְּקִרְבוּיָו, וּמִתְּרַת בְּקִרְבוֹת קִטְנָה, וְקִטְנָה אֲסוּרָה בְּקִרְבוּיָו. 'קִדְּשִׁי אֶת בֵּתְךָ', וְהִיא אֹמֶרֶת: 'לֹא קִדְּשִׁתְּ אֲלָא אוֹתִי' - אֲסוּר בְּקִרְבוֹת קִטְנָה וְקִטְנָה מִתְּרַת בְּקִרְבוּיָו, וּמִתְּרַת בְּקִרְבוֹת גְּדוּלָה וְהַגְּדוּלָה אֲסוּרָה בְּקִרְבוּיָו.

יב. כִּהְנַת וְלוּיָהּ וְיִשְׂרָאֵלִית שֶׁנִּשְׂאוּ לְגֵר - הַיּוֹלֵד גֵּר. לְעֶבֶד מִשְׁחָרֵר - הַיּוֹלֵד עֶבֶד מִשְׁחָרֵר. כּוֹתִי וְעֶבֶד שְׂבָאוֹ עַל בֵּת יִשְׂרָאֵל וְהַיּוֹלֵדָה בֶּן - הַיּוֹלֵד מִמּוֹר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: אֵין מִמּוֹר אֲלָא מִן הָאִשָּׁה שְׂאִסוּרָה אֲסוּר עָרְוָה וְחִבְיִין עָלֶיהָ כְּרַת.

מִסְכַּת קְדוּשִׁין פְּרָק חֲמִישִׁי

א. גֵּרִי, וְחֲרוּרִי, מִמְזֻרִי, וְנִתְיָנִי, שְׁתּוּקִי, וְאֲסוּפִי, וְכָל הָאֲסוּרִין לְבֵא בְּקֶהֱל - מִתְּרִים לְבֵא זֶה בְּזֶה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר אַרְבַּע קֶהֱלוֹת הֵן: קֶהֱל כֹּהֲנִים, קֶהֱל לְוִיִּם, קֶהֱל יִשְׂרָאֵל, קֶהֱל גֵּרִים. וְהַשְּׂאֵר - מִתְּרִים לְבֵא זֶה בְּזֶה. וְחֲכָמִים אֹמְרִים: שְׁלֹשׁ קֶהֱלוֹת הֵן: קֶהֱל כֹּהֲנִים, קֶהֱל לְוִיִּם, קֶהֱל יִשְׂרָאֵל. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר: כָּל הָאֲסוּרִין בְּקֶהֱל - וְדָאן בּוֹדָאן מִתְּרַת, וְדָאן בְּסַפְקָן, וְדָאן בּוֹדָאן, וְסַפְקָן בְּסַפְקָן - אֲסוּר.

ב. אֵלּוּ הֵן הַסֶּפֶקוֹת: שְׁתּוּקִי, וְאֲסוּפִי וְכוּתִי. וְכֵן הִיא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר: מִמּוֹר לֹא יִשָּׂא

ו. הַמִּקְדָּשׁ בְּבֶשֶׂר מִעֶשֶׂר, אֶפְלוֹ לְאַחַר שְׁחִיטָה - אֵינָה מִקְדָּשֶׁת. בְּעֶצְמִיו, בְּגִידָיו, בְּקַרְנָיו, בְּטַפְלָיו, בְּדָמוֹ, בְּחֻלְבוֹ, וּבְעוֹרוֹ, וּבְגִזְתּוֹ - הָרִי זֶה מִקְדָּשֶׁת. הַמִּקְדָּשׁ, בֵּין בְּקִדְּשֵׁי קִדְּשִׁים בֵּין בְּקִדְּשֵׁי קָלִים - אֵינָה מִקְדָּשֶׁת. בְּהַקְדָּשׁ בְּמוֹזֵד - קִדָּשׁ מִפְּנֵי שְׁמַעֲל. בְּשׁוּגָג - לֹא מַעַל; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: אִם יֵשׁ לוֹ בְּהֵן טוֹבַת הַנְּאָה שׁוּה פְּרוּטָה - מִקְדָּשֶׁת. וְאִם לֹא - אֵינָה מִקְדָּשֶׁת. אָמַר רַבִּי: נְרַאִין דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה בְּהַקְדָּשׁ, וְדְבָרֵי רַבִּי מֵאִיר בְּמַעֲשֶׂר שְׁנִי.

ז. הַמִּקְדָּשׁ בֵּינֵין נֶסֶךְ, וּבְעֵבוֹדַת כּוֹכְבִים, וּבְעִיר הַנְּדַחַת וְיוֹשְׁבֶיהָ, בְּעוֹרוֹת לְבוּבִין, בְּאִשְׁרָה וּפְרוֹתֶיהָ, בְּכִימוּס וּמַה שְׁעָלֶיהָ, בְּמַרְקוּלִים וּמַה שְׁעָלָיו, וּבְכָל דְּבַר שְׁחָל עָלָיו אֲסוּר עֵבוֹדַת כּוֹכְבִים, כְּלָם אֵף עַל פִּי שְׁמַכְרָן, וְקִדָּשׁ בְּדַמְיָהֶן - אֵינָה מִקְדָּשֶׁת. כְּמִי חֲטָאת וּבִאֲפֹר חֲטָאת - מִקְדָּשֶׁת. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: אִם יֵשׁ לוֹ בְּהֵן טוֹבַת הַנְּאָה שׁוּה פְּרוּטָה - מִקְדָּשֶׁת, וְאִם לֹא - אֵינָה מִקְדָּשֶׁת.

ח. הָאֹמֵר לְאִשָּׁה: 'הָרִי אֶת מִקְדָּשֶׁת לִי לְאַחַר שְׂאֵתְגִירִי', אוֹ 'לְאַחַר שְׂתַתְּגִירִי', 'לְאַחַר שְׂאֵתְתַחַרְרִי', 'לְאַחַר שְׂתַשְׁתַּחַרְרִי', 'לְאַחַר שְׂמִימוֹת בְּעִלְיָךְ', 'לְאַחַר שְׂתַמּוֹת אַחֲוֹתֶיךָ', אוֹ 'לְאַחַר שְׂיַחֲלִין לִיךְ יְבַמְיָךְ', כְּכֵלָם, אֵף עַל פִּי שְׁנַתְּקִים הַתְּנָאִי - אֵינָה מִקְדָּשֶׁת.

ט. 'קִדְּשִׁי אֶת בְּתִי וְאֵינִי יוֹדֵעַ לְמִי קִדְּשִׁתִּיהָ', בֵּא אֶחָד וְאָמַר: 'אֵנִי קִדְּשִׁתִּיהָ' - נֶאֱמַר לְכֹנֶסָה. אִם מִשְׁכְּנֶסָה, בֵּא אֶחָד וְאָמַר: 'אֵנִי קִדְּשִׁתִּיהָ' - לֹא כָּל הַיִּמְנוֹ לְאִסְרָה. 'קִדְּשִׁי אֶת בְּתִי' - הַקִּטְנוֹת בְּכָלֵל וְלֹא הַגְּדוּלוֹת בְּכָלֵל. נִתְקַדְּשָׁה בְּתִי - אֵין הַקִּטְנוֹת בְּכָלֵל. 'גִּרְשִׁתִּי אֶת בְּתִי' - הַקִּטְנוֹת בְּכָלֵל וְאֵין הַגְּדוּלוֹת בְּכָלֵל. נִתְגַּרְשָׁה בְּתִי - אֵין הַקִּטְנוֹת בְּכָלֵל. נִשְׁבִּית וּפְדִיתִיהָ, אוֹ 'שְׁנַבְעָלָה לְאַחַד מִן הַפְּסוּלִין' - לֹא כָּל הַיִּמְנוֹ לְאִסְרָה. 'קִדְּשִׁי אֶת בְּתִי', וְהִיא לוֹ

את ממזרת, כותי לא ישא את כותית, וכן שתוקי ואסופי פיוצא בהן.

ג. גר ועבד משחרר - מתרין בממזרת והולד ממזר; דברי רבי יוסי. רבי יהודה אומר: גר לא ישא ממזרת, גר ועבד משחרר וחלל מתרין בכהנת. איזו היא עסה? כל שאין בה לא משום נתינות ולא משום ממזרת, ולא משום עבדי מלכים. אמר רבי מאיר: שמעתי, כל שאין בה אחד מכל אלו - כשרה לכהנה. רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר, וכן היה רבי שמעון בן מנסיא אומר כדבריו: מפני מה אמרו עסה פסולה לכהנה? מפני שספק חללים שנטמעו בה, מכירין ישראל נתינין וממזרין שביניהן, ואין מכירין חללים שביניהן.

ד. בת חלל זכר - פסולה מן הכהונה לעולם. רבי יהודה אומר: בת גר זכר כבת חלל זכר, ופסולה מן הכהונה. עסה פסולה מן הכהונה. נשאת לישראל - בתה כשרה לכהנה. גיורת וחללה - פסולה לכהונה. נשאת לישראל - בתה כשרה לכהנה. שבויה - פסולה לכהנה. נשאת לישראל - בתה כשרה לכהנה. שפחה - פסולה לכהנה. נשאת לישראל - בתה כשרה לכהנה. נמצאו ישראל מקנה לכהנים, ושפחה מקנה לכל הפסולין.

ה. נתינין וממזרין טהורין לעתיד לבא; דברי רבי יוסי. רבי מאיר אומר: אין טהורין. אמר לו רבי יוסי: והלא כבר נאמר (חזקאל לו, כה): "וְזָרְקְתִי עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וְטִהַרְתֶּם"?! אמר לו רבי מאיר: (שם): "מכל טמאותיכם ומכל גלוליכם." אמר רבי יוסי: מה תלמוד לומר "אטהר אתכם"? - אפלו מן הנתינות ומן הממזרות.

ו. מצרי שנשא מצרית, אדומי שנשא אדומית, ראשון ושני - אסור, ושלישי - מתר. אמר רבי יהודה: בנימין גר מצרי, היה לי חבר, מתלמידי רבי עקיבה, ואמר:

אני גר מצרי, ונשאתי אני אשה גיורת מצרית, והריני הולך להשיא אשה לבני בת גיורת מצרי, כדי שיהיה בן בני כשר לבא בקהל, שנאמר (דברים כג): "דור שלישי יבא להם בקהל ה'". אמר לו רבי עקיבא: בנימין, טעית! הלכה היא, משעלה סנחריב ובלבל את כל האמות, לא עמונים ולא מואבים במקומן, ולא מצרי ואדומי במקומן, אלא עמוני נושא מצרית, ומצרי נושא עמונית, ואחד מכל אלו נושא אחת מכל משפחות האדמה, ואחד מכל משפחות האדמה נושא אחת מכל אלו - הכל הולך אחר הולד.

ז. לוי וישראלית מוסיפין עליהם עוד אחת - הרי שתיים עשרה. בדק את האם - אין צריך לבדוק את הבנים. בדק את הבנים - אין צריך לבדוק את האם. בדק את הגדולים - אין צריך לבדוק את הקטנים. בדק את הקטנים - אין צריך לבדוק את הגדולים? לבדוק את הגדולים. במה דברים אמורים? באשה אחת, אבל בשתי נשים, בדק את האם - צריך לבדוק את הבנים. בדק את הבנים - צריך לבדוק את האם. בדק את הגדולים - צריך לבדוק את הקטנים. בדק את הקטנים - צריך לבדוק את הגדולים.

ח. האומר: 'בני זה, ממזר' - אין נאמן. 'בני זה, בן גרושה' או 'בן חלוצה' - על הקטן נאמן, על הגדול - אין נאמן; דברי רבי יהודה. וחקמים אומרים: אפלו שניהם אומרים על העבר שבמעיה 'ממזר' - אין נאמנים.

ט. מי שיצא הוא ואשתו למדינת הים, ובא הוא ואשתו ובניו, ואמר: 'אשה שצתה עמי למדינת הים' - הרי היא זו, ואלו בניה - אין צריך להביא ראיה, לא על האשה ולא על הבנים. 'מתה ואלו בניה' - צריך להביא ראיה על הבנים, ואין צריך להביא ראיה על האשה. 'אלו בני אשה שנשאתי במדינת הים, הרי היא זו ואלו בניה' - צריך להביא ראיה על האשה ואין צריך

שְׂרֹאָה אֶת הַרְרִי בְּאֲמֹנֹת פְּגוּמָה. רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר: לְעוֹלָם יִלְמַד אֶת בְּנוֹ אֲמֹנֹת נִקְיָה וְקָלָה, וַיִּבְקֶשׁ רַחֲמִים לִפְנֵי מִי שֶׁהִנְכִסִּים שָׁלוּ, שְׂאִין לָךְ אֲמֹנֹת שְׂאִין בְּהַ עֲנִיּוֹת וְעֲשִׂירוֹת, לְהוֹדִיעַךָ, שְׂאִין עֲשֶׂר וְעִנִּי מִן הָאֲמֹנֹת.

יג. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אֹמֵר: מִיָּמֵי לֹא רָאִיתִי אָרִי סֶבֶל, צָבִי קִיץ, שׁוֹעֵל חֲנוּנִי, זָאֵב מוֹכֵר קְדוּרוֹת, וְהִבְמָה חָיָה וְעוֹף שֵׁישׁ לָהֶם אֲמֹנֹת. וְהֵם מִתְּפָרְנְסִין שְׁלֵא בְּצַעַר! וְהֵן לֹא נִבְרָאוּ אֶלָּא לְשִׁמְשׁוּנִי! וְאֲנִי לְשִׁמְשׁ אֶת קוֹנִי. וְהֵלֵא דְבָרִים קָל וְחֹמֶר: מֵה אֵלוֹ, שְׁלֵא נִבְרָאוּ אֶלָּא לְשִׁמְשׁוּנִי – הֲרִי הֵן מִתְּפָרְנְסִין שְׁלֵא בְּצַעַר! אֲנִי, שֶׁנִּבְרָאתִי לְשִׁמְשׁ אֶת קוֹנִי – אֵינִי דִין שְׂאֲתַפְרַנְסֵ שְׁלֵא בְּצַעַר? אֶלָּא שֶׁהֲרַעֲוִיתִי אֶת מַעֲשֵׂי וְקִפְחָתִי אֶת פְּרָנְסָתִי.

יד. רַבִּי נְהוֹרָאִי אֹמֵר: מֵינַח אֲנִי כָּל אֲמֹנֹת שֶׁבְּעוֹלָם וְאֵינִי מִלְמַד אֶת בְּנֵי אֶלָּא תוֹרָה, שְׂאוּכְלִין שְׂכָרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהִקְרָן קִימַת לָהֶם לְעוֹלָם הַבָּא, לִפְנֵי שֶׁכָּל אֲמֹנֹת שֶׁבְּעוֹלָם אֵין עוֹמְדִין לְאָדָם אֶלָּא בְּנַעֲרוֹתוֹ, בְּזִמְן שֶׁכָּחוּ עָלָיו, אֲבָל אִם בָּא לְיַדִּי חֲלִי אוֹ לְיַדִּי זָקְנָה אוֹ לְיַדִּי מִדַּת הַיִּסְטוֹרִין, אֵין עוֹשֶׂה מְלָאכָה, לְסוּף שֶׁמַּת בְּרַעֲב. אֲבָל תוֹרָה, מְשַׁמְרָתוֹ לְאָדָם מְכָל רַע בְּנַעֲרוֹתוֹ, וְנוֹתְנָת לֹא אַחֲרִית וְתִקְוָה בְּזַקְנוֹתוֹ, בְּזַקְנוֹתוֹ מֵהוּ אֹמֵר (תְּהִלִּים צב, טו): "עוֹד יִנוּכּוֹן בְּשִׂיבָה" וְגו'. בְּנַעֲרוֹתוֹ מֵהוּ אֹמֵר (שְׁעִיָּה מ, לא): "וְקָנִי ה' יִחְלִיפוּ כַח יַעֲלוּ אֲבָר כְּנִשְׂרִים" וְגו'. וְכֵן אֲתָה מוֹצֵא בְּאַבְרָהָם אֲבִינוֹ, שֶׁבְּרָכּוֹ הַמְּקוֹם בְּזַקְנוֹתוֹ יִתֵּר מְנַעֲרוֹתוֹ, שְׁנֵאֲמַר (בְּרַשִׁית כד, א): "וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בְּיָמָיו וְה' בֵּרַךְ אֶת אֲבְרָהָם בְּכָל". רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר: שְׁלֵא הָיְתָה לֹא בַת. רַבִּי אֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: שְׁהֵיְתָה לֹא בַת. רַבִּי אֶלְעָזָר הַמּוֹדְעִי אֹמֵר: זֹו אֲצַטְגִּינֹנֹת שְׁהֵיְתָה כְּלָבוֹ שֶׁל אֲבְרָהָם אֲבִינוֹ, שֶׁהַכֵּל הָיָו בְּאֵין לִפְנֵינוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אֹמֵר: זֹו מְרַגְלִית טוֹבָה שְׁהֵיְתָה תְּלוּיָה בְּצִנּוּרָוֹ שֶׁל אֲבְרָהָם אֲבִינוֹ, שֶׁכָּל חוֹלָה הַרוּאָה אוֹתָהּ מִיַּד מִתְּרַפָּא, מִשְׁמַת

לְהִבִּיא רָאִיָּה עַל הַבְּנִים, וּמִבִּיא רָאִיָּה עַל הַגְּדוֹלִים וְאֵינִי מִבִּיא רָאִיָּה עַל הַקְּטַנִּים, בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּאִשָּׁה אַחַת, אֲבָל בְּשֵׁתֵי נָשִׁים – מִבִּיא רָאִיָּה עַל הָאִשָּׁה, וְעַל הַבְּנִים, וְעַל הַגְּדוֹלִים, וְעַל הַקְּטַנִּים.

י. מִתִּיחַדַּת אִשָּׁה אַחַת עִם שְׁנֵי אֲנָשִׁים, אֶפְלוֹ שְׁנֵיהֶם כּוֹתִים, אֶפְלוֹ שְׁנֵיהֶם עֲבָדִים, אֶפְלוֹ אֶחָד כּוֹתִי וְאֶחָד עֶבֶד, חוּץ מִן הַקְּטָן, שְׂאִינָהּ בּוֹשָׁה לְשִׁמְשׁ כְּנָגְדוֹ. אַחֹתוֹ וְחִמּוֹתוֹ וְשִׂאָר כָּל עֲרִיּוֹת שֶׁבַתּוֹרָה – לֹא יִתִּיחַד עִמָּהֶן, אֶלָּא עַל פִּי שְׁנַיִם. אֲבָל הֵיא לֹא תִּתִּיחַד אֶפְלוֹ עִם מָאָה עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים. רַבִּי אֶלְעָזָר אֹמֵר: אִף מִי שֵׁישׁ לוֹ אִשָּׁה וּבְנִים, וְאֵין שְׂרוּיָן אֶצְלוֹ – לֹא יִלְמַד סוֹפְרִים. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: רִבֵּק לֹא יִרְעָה בְּהִמָּה דְקָה, וְלֹא יִשְׁנֹו שְׁנֵי רִבֵּקִים בְּטִלִּית אַחַת. וְחֻכְמִים מִתִּירִין. אֲמָרוּ לוֹ: לֹא נִחְשָׁדוּ יִשְׂרָאֵל עַל כָּךְ.

יא. הֵיָה רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר: יֵשׁ אִישׁ וְאִשָּׁה שֶׁמוֹלִידִין חֲמֵשׁ אֲמוֹת, כִּיצַד? עוֹבֵד כּוֹכְבִים שֵׁישׁ לוֹ עֶבֶד וְשִׁפְחָה, וְלָהֶם שְׁנֵי בְנִים. נִתְגַּיֵר אֶחָד מֵהֶם, נִמְצָא אֶחָד גֵּר וְאֶחָד עוֹבֵד כּוֹכְבִים. נִתְגַּיֵר רִבֵּן וְגִירָן לְעֲבָדִים, וְהוֹלִידוֹ בֶּן – הוֹלֵד עֶבֶד. נִשְׁתַּחֲרַר אֶחָד מֵהֶן וְהוֹלִידוֹ בֶּן – הוֹלֵד מִמְּזוֹר. נִשְׁתַּחֲרַרָה שִׁפְחָה, וְכָא עָלֶיהָ אוֹתוֹ עֶבֶד וְהוֹלִידוֹ בֶּן – הוֹלֵד מִשְׁחָרֵר. נִשְׁתַּחֲרַרוּ שְׁנֵיהֶם וְהוֹלִידוֹ בֶּן – הוֹלֵד עֶבֶד מִשְׁחָרֵר. יֵשׁ שְׂמוּכָר אֶת אָבִיו לִתֵּן לְאָמוֹ כְּתֻבָּה, כִּיצַד? מִי שֵׁישׁ לוֹ עֶבֶד וְשִׁפְחָה, וְהוֹלִידוֹ בֶּן, שֶׁחָרַר שִׁפְחָתוֹ וְנִשְׂאָה, וְכָתַב כָּל נִכְסָיו לְכֻנָּה, זֶה הוּא שְׂמוּכָר אֶת אָבִיו לִתֵּן לְאָמוֹ כְּתֻבָּה.

יב. כָּל שֶׁעֲסָקוֹ עִם הַנָּשִׁים – לֹא יִתִּיחַד עִם הַנָּשִׁים. כְּגוֹן הַצּוֹרְפִין, וְהַסְרִיקוֹן, וְהַגְרָדִיִּים, וְהַרְכָּלִים, וְהַגְרָע, וְהַחֲסִיטִים, וְהַסְפָּרִין, וְהַכּוֹבְסִין, וְהַנוֹקְרוֹת, וְהַבְּלָן, וְבִרְסָקִי. רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר: אֵין לָךְ אֲמֹנֹת שֶׁעוֹבְרָת מִן הָעוֹלָם, אֶלָּא אֲשֶׁרִי מִי שְׂרֹאָה אֶת הַרְרִי בְּאֲמֹנֹת מַעֲלָה. אוֹי לוֹ לְמִי

מִהֵן לְחַבְרוּ: 'כִּפֵּר זֶה קָרְבָּן אִם טוֹעֲמוֹ אָנִי'. אָמַר לוֹ חֲבֵרוֹ: 'אֵינּוּ קָרְבָּן אִם טוֹעֲמוֹ אַתָּה'. 'הֲרִינִי נֹזֵיר אִם אוֹכֵל כִּכֵּר זֶה'. אָמַר לוֹ חֲבֵרוֹ: 'אֵינִי נֹזֵיר אִם תֹּאכַל' - כָּל שְׁבֻטְלוֹ דְּכָרְיוֹ - אָסוּר.

ו. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָאוֹמֵר 'בִּירוּשָׁלַיִם' - לֹא אָמַר כְּלוּם, עַד שֶׁיִּדַּר בְּדָבָר הַקָּרֵב בִּירוּשָׁלַיִם. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי יְהוּדָה, בְּאוֹמֵר: הֵא קָרְבָּן, וְהֵא עוֹלָה, וְהֵא מִנְחָה, וְהֵא חֲטָאת. 'תּוֹדָה וּשְׁלָמִים שְׂאֵנִי אוֹכֵל לֶךְ' - שְׁמַתָּר, שְׁלֹא אֵלָא בְּחַיֵּי קָרְבָּן.

ז. 'ירוּשָׁלַיִם', 'לִירוּשָׁלַיִם', 'בִּירוּשָׁלַיִם'. 'הֵיכַל', 'לְהֵיכַל', 'כְּהֵיכַל'. 'מִזְבֵּחַ', 'לְמִזְבֵּחַ', 'כְּמִזְבֵּחַ'. 'אֵימְרָא', 'לְאֵימְרָא', 'כְּאֵימְרָא'. 'דִּירִים', 'לְדִירִים', 'כְּדִירִים'. 'עֲצִים', 'לְעֲצִים', 'כְּעֲצִים'. 'אִישִׁים', 'לְאִישִׁים', 'כְּאִישִׁים'. 'בְּזִיכִין', 'לְבְּזִיכִין', 'כְּבְּזִיכִין'. בְּלָן שְׂאֵכַל לֶךְ - אָסוּר. 'לֹא אוֹכֵל לֶךְ' - מִתָּר. 'חֲלִין', 'הַחֲוֹלִין', 'כְּחֲלִין'. בֵּין 'שְׂאֵכַל לֶךְ' בֵּין 'שְׁלֹא אוֹכֵל לֶךְ' - מִתָּר. 'לֹא חֲלִין שְׂאֵכַל לֶךְ' - אָסוּר לְחֲלִין. 'לֹא אֵכַל לֶךְ', 'לֹא יֵאֵכַל לֶךְ' - מִתָּר. 'לְקָרְבָּן לֹא אוֹכֵל לֶךְ'; רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹסֵר. 'הֲרִי עָלִי כְּכֹוֹר'; רַבִּי יַעֲקֹב אוֹסֵר, וְרַבִּי יְהוּדָה מִתִּיר. 'הֲרִי הוּא עָלִי' - אִף עַל פִּי שְׁלֹא הִזְכִּיר קָרְבָּן - הֲרִי זֶה נֹדֵר. 'הֲרִי אֶת עָלִי כְּבֶשֶׂר אֲמִי', 'כְּבֶשֶׂר אַחֻתִּי', 'כְּעֶרְלָה', וְכִכְלָאֵי הַפָּרִם' - מִתָּר, שְׁלֹא הִקְדִּישׁ כְּלוּם.

ח. הַנּוֹדֵר בַּתּוֹרָה - לֹא אָמַר כְּלוּם. 'בְּמָה שְׁכָתוּב בָּהּ' - אָסוּר. 'אָסוּר בַּתּוֹרָה וּבְמָה שְׁכָתוּב בָּהּ' - אָסוּר.

ט. אֵיזָה הוּא 'אָסוּר' הָאֹמֵר בַּתּוֹרָה? הָאוֹמֵר: 'הֲרִי עָלִי שְׁלֹא לְאָכּוֹל בְּשֵׁר', 'שְׁלֹא אֲשַׁתָּה יַיִן', 'כִּיּוֹם שְׁמַת בּוֹ רַבּוֹ', 'כִּיּוֹם שְׁנֵהֲרַג גְּדֻלְיָה בֶּן אַחִיקֵם', 'כִּיּוֹם שְׂרָאִיתִי יְרוּשָׁלַיִם בְּחֲרַבְנָה' - אָסוּר.

י. חֲמֵר בְּנֹדְרִים מִבְּשׁוּבוֹעוֹת, שֶׁהַנֹּדְרִים נוֹהֲגִין בְּרִשׁוֹת וּבִמְצוּהָ, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּשׁוּבוֹעוֹת. חֲמֵר בְּשׁוּבוֹעוֹת מִבְּנֹדְרִים,

אֲבָרְהֵם אָבִינוּ נִטְלָה הַמָּקוֹם וְתִלְאָה בְּגִלְגַּל חֲמָה. דָּבָר אַחֵר: 'שְׁלֹא מֵרַד עֲשׂוּ בִּימִי'. דָּבָר אַחֵר: 'שְׁעֵשֶׂה יִשְׁמַעְאֵל תְּשׁוּבָה בִּימִי'. אַחֵרִים אוֹמְרִים: בַּת הִזָּה לְאֲבָרְהֵם אָבִינוּ וְ'כִכְלָא' שְׁמָה. וּבְרַכּוּ הַמָּקוֹם בְּזִקְנוֹתוֹ יִתְר מִנְעֻרוֹתוֹ, וְכֵן כֶּף לְמָה? מִפְּנֵי שְׁעֵשֶׂה אֶת הַתּוֹרָה עַד שְׁלֹא בָּאת, שְׁנֵאָמַר (בְּרַשִׁית כו, ה): 'עַקֵּב אֲשֶׁר שָׁמַע אֲבָרְהֵם בְּקוֹלִי וַיִּשְׁמַר מִשְׁמַרְתִּי מִצּוֹתַי חֲקוֹתַי וְתוֹרֹתַי'; 'תּוֹרֹתַי' לֹא נֵאֵמַר אֵלָא 'תּוֹרֹתַי', מִלְּמַד שֶׁנִּתְגַּלּוּ לוֹ טַעְמֵי תּוֹרָה וְדִקְדוּקָיָה.

מִסְכַּת נְדָרִים פָּרָק רֵאשׁוֹן

א. הָאוֹמֵר 'יְמִינָה' - הֲרִי זֶה שְׁבוּעָה. 'שְׂמֵאלָה' - הֲרִי זֶה שְׁבוּעָה. 'בְּשֵׁם' - הֲרִי זֶה שְׁבוּעָה. 'לְשֵׁם' - הֲרִי זֶה קָרְבָּן.

ב. 'כְּנֻדְכָת רְשָׁעִים' - לֹא אָמַר כְּלוּם; שְׂאִין רְשָׁעִים מִתְנַדְּבִין כְּנֻדְכָת כְּשָׂרִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: נֹדֵר בְּנֹזֵיר, שְׁחִסִּידִים הָרֵאשׁוֹנִים הֵיוּ מִתְּאֵוִין לְהִבְיָא קָרְבָּן חֲטָאת. וּלְפִי שְׂאִין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבִיא תַּקְלָה עַל יָדָם, מֵה הֵיוּ עוֹשִׂין? עוֹמְדִין וּמִתְנַדְּבִין נְזִירוֹת לְמָקוֹם. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: 'כְּנֻדְכָת כְּשָׂרִין' - לֹא נֹדֵר בְּנֹזֵיר, שְׁחִסִּידִים הָרֵאשׁוֹנִים לֹא הֵיוּ מִתְנַדְּבִין נְזִירוֹת, אֵלָא הַרוּצָה לְהִבְיָא עוֹלָה - מִתְנַדֵּב, וּמְבִיא שְׁלָמִים, וּמְבִיא תּוֹדָה. וְאַרְבַּעַה מִיְנֵי לְחָמִים מִתְנַדֵּב וּמְבִיא. אָבֵל בְּנִזְירוֹת לֹא הִתְנַדְּבוּ, מִפְּנֵי שֶׁהֵן צְרִיכִין כְּפָרָה עֲלֵיהֶן, שְׁנֵאָמַר (בַּמִּדְבָּר ו, יא): 'וְכִפֵּר עָלֶיךָ מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנֶּפֶשׁ'.

ג. הָאוֹמֵר: 'אֲנִי נוֹדֵר' - הֲרִי זֶה מִתָּר. 'כְּכֵר הֵייתִי נוֹדֵר' - הֲרִי זֶה אָסוּר. 'קָרְבָּן, אִם טוֹעֲמוֹ אָנִי' - מִתָּר. 'לֹא קָרְבָּן וְלֹא טוֹעֲמוֹ אָנִי' - אָסוּר.

ד. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הָאוֹמֵר 'בְּמוֹהָה' - לֹא אָמַר כְּלוּם. וְדָאֵמַר: 'מוֹהָה מוֹהָה' - הֲרִי אֵלּוֹ כְּנוּזִין לְשׁוּבוֹעָה.

ה. וְכֵן הִזָּה רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שְׁנַיִם שְׁהִיוּ נוֹדְרִים זֶה כְּנֻגַד זֶה, אָמַר אֶחָד

בַּה הַנּוֹדֵד מִיִּשְׂרָאֵל - אָסוּר בַּגְּרִים. מִן הַגְּרִים - מֵתֵר בְּיִשְׂרָאֵל. הַנּוֹדֵד מִיִּשְׂרָאֵל - אָסוּר בַּכֹּהֲנִים וּבַלְוִיִּם. מִכֹּהֲנִים וּלְוִיִּם - מֵתֵר בְּיִשְׂרָאֵל. הַנּוֹדֵד מִן הַכֹּהֲנִים - מֵתֵר בַּלְוִיִּם. מִן הַלְוִיִּם - מֵתֵר בַּכֹּהֲנִים. מֵאֹכְלֵי הַשֹּׂמֵר; רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר אֶף בְּכֹתֵמִים, שְׂיִשְׂרָאֵל נִהְיִין לוֹ. לֹקַח בֵּיתֵר וּמוֹכֵר בְּפָחוֹת, רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ.

בּו, אֵינוֹ אוֹמֵר (שׁוֹפְטִים יד): "כִּי אֶתָּה הוֹלֵךְ לִקְחַת אִשָּׁה מִפְּלִשְׁתִּים", עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים מְגַלֵּי עֲרִיּוֹת שׁוֹפְכֵי דָמִים לֹא נֹאמְר, אֲלֵא הַעֲרָלִים. וְכֵן מְצִינוּ שְׁלֹא נִתְחַתֵּם גְּזֵר דִּין שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים אֲלֵא הַעֲרָלִים, שְׁנֹאמְר (יִתְקַאל לב): "כֻּלָּם עֲרָלִים" וְגו'. רַבִּי אוֹמֵר: גְּדוּלָה מִיֵּלֶה, שְׁכַל מְצוּוֹת שְׁעֵשֶׂה אֲבָרָהּ אֲבִינוּ, לֹא נִקְרָא שְׁלֵם, עַד שְׁמַל, שְׁנֹאמְר (בראשית יז): "הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וְהָיָה תָמִים". דָּבָר אַחֵר: גְּדוּלָה מִיֵּלֶה, שְׁאֵלְמָלָא הִיא, לֹא נִתְקִימוּ שְׁמִים וְאַרְץ, שְׁנֹאמְר (ירמיהו לב): "אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמֵם וְלַיְלָה חֻקוֹת שְׁמִים וְאַרְץ לֹא שְׁמִיתִי".

בז, אֵין בֵּין הַמּוֹדֵד הַנָּאָה מִחִבְרוֹ סֵתָם לְמוֹדֵד הַיְמוֹנוֹ מֵאֲכָל אֲלֵא דְרִיסַת הַרְגֵל, וְכֻלָּם שְׂאִין עוֹשִׂין בְּהֵן אֲכָל נֶפֶשׁ. הַמּוֹדֵד הַנָּאָה מִחִבְרוֹ נִמַּת - מִבֵּיא לוֹ אֲרוֹן וְתַכְרִיכִין, חֲלִילִין וּמְקוֹנְנוֹת, שְׂאִין הַנָּאָה לְמֵתִים. מְעַדוֹת - עַדוֹת מְמוֹן וְעַדוֹת נֶפֶשׁוֹת. חוּלָה - נִכְנָס לְבַקְרוֹ. הִיָּה לוֹ חוּלָה - אֵינוֹ נִכְנָס וּמִבְקָרוֹ, וְשׁוֹאֵל בְּשְׁלוֹמוֹ. הִיָּה כֵהֵן - זֹרֵק עֲלָיו דָּם חֲטָאוֹ וְדָם אֲשָׁמוֹ מִפְּנֵי דְרַכֵּי שְׁלוֹם, וְרוּחֵץ עִמּוֹ בְּמִרְחֵץ, וְיִשֵּׁן עִמּוֹ בְּמֵטָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַל הַקְּטָנָה בִּימוֹת הַחֲמָה וְעַל הַגְּדוּלָה בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים, רוּחֵץ עִמּוֹ בְּאִמְבִּטֵי גְדוּלָה וּמְזִיעַ עִמּוֹ בְּמִרְחֵץ קְטָנָה.

בח, הַמּוֹדֵד הַנָּאָה מִחִבְרוֹ בְּפָנַי שְׁבִיעִית - לֹא יוֹרֵד לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ וְאֵינוֹ אוֹכֵל מִן הַנְּטִיעוֹת. בְּשְׁבִיעִית - יוֹרֵד לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ וְאוֹכֵל מִן הַנְּטִיעוֹת.

שֶׁהַשְּׁבוּעוֹת נוֹהֲגִת בְּדָבָר שִׁישׁ בּוֹ מִמָּשׁ וּבְדָבָר שְׂאִין בּוֹ מִמָּשׁ, מֵה שְׂאִין כֵּן בַּנְּדָרִים. בַּנְּדָרִים כִּיצַד? אָמַר: 'קוֹנֵם סָכָה שְׂאִינִי עוֹשֶׂה', 'וּלְבָב שְׂאִינִי נוֹטֵל', 'תְּפַלִּין שְׂאִינִי נוֹתֵן' - אָסוּר בַּנְּדָרִים וּמֵתֵר בְּשְׁבוּעוֹת. כִּיצַד? אָמַר: 'קוֹנֵם שְׂאִינִי יִשֵּׁן, שְׂאִינִי מְדַבֵּר, שְׂאִינִי מְהַלֵּךְ' - אָסוּר בְּשְׁבוּעוֹת וּמֵתֵר בַּנְּדָרִים. 'קוֹנֵם פִּי מְדַבֵּר עִמָּךְ, יָדִי עוֹשֶׂה עִמָּךְ, רַגְלִי מְהַלֵּכַת עִמָּךְ' - אָסוּר בַּנְּדָרִים וְאָסוּר בְּשְׁבוּעוֹת.

יא סֵתָם נְדָרִים לְהַחְמִיר, מֵה רְאִיתָה לְדוֹר? אָמַר: אֵינִי יוֹדֵעַ, אֲלֵא שְׂרָאִיתִי חִבְרֵי שְׁהִיוּ נוֹדְרִין כֶּךְ - אָסוּר. מִי שְׁנֹדֵר וְעֵבֵר עַל נְדָרוֹ - אֵין נִשְׁאָלִין לוֹ, עַד שְׁיִנְהַג אָסוּר כִּימִים שְׁנִינְהַג בְּהֵן הַתֵּר; דְּבַרִּי רַבִּי מֵאִיר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּמֵה דְבָרִים אָמוּרִים? בְּזִמָּן שְׁנֹדְרוּ לְזִמָּן מְרַבָּה, אֲבָל בְּזִמָּן שְׁנֹדְרוּ לְזִמָּן מוֹעֵט - דִּיו שְׁלֵשִׁים יוֹם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סֵתָם תְּרוּמָה בִּיהוּדָה - אָסוּרָה. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי צְדוּק אוֹמֵר: סֵתָם חֲרָמִין: בְּגִלְלִי - אָסוּרִין, וּבִיהוּדָה - מִתְרִין.

מִסְכַּת נְדָרִים פָּרָק שְׁנִי

בא, רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: הַרוּצָה לְהַדִּיר אֶת חִבְרוֹ שְׂיֵאכֵל אֶצְלוֹ, וְהִלָּה נִדָר שְׁלֹא יֵאכֵל אֶצְלוֹ, אֶף עַל פִּי שְׁשִׁנְיָהֶם נוֹדְרִין, זֶה נִגְדֵּ זֶה - הִרִי אֵלוֹ נְדָרֵי זְרוּזִין.

בב, נְדָרֵי הִבָּאִי. אָמַר: 'קוֹנֵם אִם לֹא נִמְנִיתִי עַל פֶּסַח שְׂאֵלִיָּה שְׁלוֹ שׁוֹקֵלֶת עֲשָׂרִים לִיטְרִין', אִם לֹא שְׁתִּיתִי יַיִן שְׁלוֹגוֹ יָפֵה דִינָר זֶהָב', אִם לֹא רְאִיתִי נֶחֶשׁ שְׁעָבִיו כְּקוֹרַת בֵּית הַבַּד', כֶּשֶׁם שְׁנֹדְרֵי הִבָּאִי מִתְרוֹת, כֶּךְ שְׁבוּעוֹת הִבָּאִי מִתְרוֹת.

בג, תּוֹלִין לְהַרְגִין, לְחַרְמִין, לְמוֹכְסִין, לְתַרוּמָה וּלְכוֹתֵי, וּלְבֵית הַמֶּלֶךְ, וְאֵין תּוֹלִין לְהֵן לְיִשְׂרָאֵל.

בד, הִרִי נְטִיעוֹת הָאֵלוֹ קָרְבָן עַד שְׂיִקְצְצוּ, 'טְלִית זוֹ קָרְבָן עַד שְׁתַּשְׂרֵף', 'פָּרָה זוֹ קָרְבָן עַד שְׁתַּשְׂחֹט' - כִּיּוֹן שְׁנֹקְצְצוּ, וְכִיּוֹן שְׁנֹשְׂרָפָה, וְכִיּוֹן שְׁנֹשְׂחָטָה - יוֹצֵא לְחֵלְקִין.

ב,ט 'דְּבַר זֶה הִקְדַּשׁ, וְאָכְלָהּ, בֵּין הוּא בֵּין חֲבֵרוֹ - הֵרִי זֶה מְעַל, לְפִיכָךְ יֵשׁ לָהּ פְּדִיוֹן. אִם אָמַר: 'הֵרִי הוּא עָלַי, וְאָכְלָהּ - מְעַל בְּטוֹבַת הַנְּאֻתוֹ. אָכְלָהּ אַחֵר - הֵרִי זֶה לֹא מְעַל, לְפִיכָךְ אֵין לָהּ פְּדִיוֹן; דְּבַרֵּי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: זֶה לֹא מְעַל, וְהִלָּה נוֹטֵל וְאוֹכֵל. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: שְׁנֵדוּרָו קָדָם לְהַפְקָרוֹ.

ב,י כָּשֶׁם שְׁשֵׁנִיָּהֶם אֲסוּרִים לְדוֹר בְּחֶצֶר, כָּךְ שְׁשֵׁנִיָּהֶם אֲסוּרִין לְדוֹר בְּמִבּוּי. כָּשֶׁם שְׁשֵׁנִיָּהֶם אֲסוּרִין לְגִדְל תְּרַנְגוּלִין, כָּךְ שְׁשֵׁנִיָּהֶם אֲסוּרִין לְגִדְל בְּהֵמָה דְקָה.

ב,יא הִיָּה אֶחָד מֵהֵן רְאוּי לְהִדִּיר אַחֲרֵים הַנְּאָה עַל חֵלְקוֹ - כּוֹפִין אֶת הַרְגִּיל לְמַכּוֹר אֶת חֵלְקוֹ. רְחִיבָה שְׁדֵרֶךְ הַרְבִּים מִפְּסַקְתָּהּ - הֵרִי הוּא שֶׁל עוֹלֵי כָּבֵל, אֵין דֶּרֶךְ הַרְבִּים מִפְּסַקְתָּהּ - הֵרִי הוּא שֶׁל אֲנָשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר.

ב,יב הַמוֹדֵר הַנְּאָה מְעִירוֹ אוֹ מִבְּנֵי עִירוֹ, וּבָא אַחֵר וַיֵּשֶׁב שָׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם - מִתֵּר בּוֹ. מִיּוֹשְׁבֵי עִירוֹ וּבָא אַחֵר וַיֵּשֶׁב שָׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם - אֲסוּר בּוֹ. הַמוֹדֵר הַנְּאָה מִחֲבֵרוֹ בְּפָנָיו - אֵין נִשְׁאָלִין לוֹ אֶלָּא בְּפָנָיו, שֶׁלֹּא בְּפָנָיו - נִשְׁאָלִין לוֹ בְּפָנָיו וְלֹא בְּפָנָיו.

<p>21 JUN</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>ו 6</p>	<p>בבלי: חולין נב ירושלמי: בבא מציעא ו תוספתא: קדושין א נ"ך: יהושע ג רמב"ם: ערוהין א</p>	<p>נץ החמה..... 5:26 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:11 סו"ז תפלה - גר"א... 10:26 צה"כ לשיטת ר"ת... 9:43</p>	<p>עלות השחר..... 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:35 סו"ז תפלה - מג"א... 10:02 שקיעה..... 8:30</p>
<p>22 JUN</p>	<p>שני Monday</p>	<p>ז 7</p>	<p>בבלי: חולין נג ירושלמי: בבא מציעא ז תוספתא: קדושין ב נ"ך: יהושע ד רמב"ם: ערוהין ב</p>	<p>נץ החמה..... 5:26 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:11 סו"ז תפלה - גר"א... 10:27 צה"כ לשיטת ר"ת... 9:43</p>	<p>עלות השחר..... 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:35 סו"ז תפלה - מג"א... 10:03 שקיעה..... 8:30</p>
<p>23 JUN</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>ח 8</p>	<p>בבלי: חולין נד ירושלמי: בבא מציעא ח תוספתא: קדושין ג נ"ך: יהושע ה רמב"ם: ערוהין ג</p>	<p>נץ החמה..... 5:26 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:11 סו"ז תפלה - גר"א... 10:27 צה"כ לשיטת ר"ת... 9:43</p>	<p>עלות השחר..... 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:35 סו"ז תפלה - מג"א... 10:03 שקיעה..... 8:30</p>
<p>24 JUN</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>ט 9</p>	<p>בבלי: חולין נה ירושלמי: בבא מציעא ט תוספתא: קדושין ד נ"ך: יהושע ו רמב"ם: ערוהין ד</p>	<p>נץ החמה..... 5:26 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:12 סו"ז תפלה - גר"א... 10:27 צה"כ לשיטת ר"ת... 9:43</p>	<p>עלות השחר..... 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:36 סו"ז תפלה - מג"א... 10:03 שקיעה..... 8:30</p>
<p>25 JUN</p>	<p>המישי Thursday</p>	<p>י 10</p>	<p>בבלי: חולין נו ירושלמי: בבא מציעא י תוספתא: קדושין ה נ"ך: יהושע ז רמב"ם: ערוהין ה</p>	<p>נץ החמה..... 5:27 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:12 סו"ז תפלה - גר"א... 10:27 צה"כ לשיטת ר"ת... 9:43</p>	<p>עלות השחר..... 4:14 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:36 סו"ז תפלה - מג"א... 10:03 שקיעה..... 8:30</p>
<p>26 JUN</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>יא 11</p>	<p>בבלי: חולין נז ירושלמי: בבא מציעא יא תוספתא: נדרים א נ"ך: יהושע ח רמב"ם: ערוהין ו</p>	<p>נץ החמה..... 5:27 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:12 סו"ז תפלה - גר"א... 10:27 צה"כ לשיטת ר"ת... 9:43</p>	<p>עלות השחר..... 4:14 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:36 סו"ז תפלה - מג"א... 10:03 שקיעה..... 8:31</p>
<p>Candle Lighting 8:13 הדלקת הנרות</p>					
<p>27 JUN</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>יב 12</p>	<p>בבלי: חולין נח ירושלמי: בבא מציעא יב תוספתא: נדרים ב נ"ך: יהושע ט רמב"ם: ערוהין ז</p>	<p>נץ החמה..... 5:27 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:12 סו"ז תפלה - גר"א... 10:28 צה"כ לשיטת ר"ת... 9:44</p>	<p>חקת-בלק, פרק ה עלות השחר..... 4:14 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:36 סו"ז תפלה - מג"א... 10:04 שקיעה..... 8:31</p>
<p>Shabbos Ends 9:44 זמן מוצש"ק</p>					

ויען צדיקים ויערן באקאנט אויף דער וועלט, דאן קומען ארויס גייע ניגונים אויף דער וועלט.
(ספר המדות אות צדיק חלק ב' סימן י"ב)